

תוכן

2.....	חלק א: הצעות חוק פרטיות וממשלתיות שלא עברו
2.....	הצעת חוק לתיקון פקודת היערות (הגברת ההגנה על עצים בוגרים), התשפ"ב-2021
7.....	הצעת חוק להגנת חיית הבר (תיקון – הרעלות), התשפ"ב-2021
10.....	הצעת חוק להגנת חיית הבר (תיקון – ביטול רישיונות ציד), התשפ"ב-2021
19.....	הצעת חוק למניעת פלישות ביולוגיות מזיקות ולטיפול בהן, התשע"ח-2017
43.....	הצעת חוק האזורים הימיים, התשע"ח-2017
44.....	הצעת חוק לתיקון פקודת הדיג (איכון ספינות דיג), התשפ"א-2021
50.....	חלק ב: הצעות חוק קיימות בתיקונים ובשינויים
50.....	הצעת חוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים) (תיקון – איסור מלכודות לא הומניות), התשפ"ב-2022
52.....	הצעת חוק קבלת רישיונות העתקה וכריתה, התשפ"ב-2022
73.....	חלק ג: הצעות חוק חדשות
73.....	הצעת חוק הגנת מסדרונות אקולוגיים במרחב החקלאי, התשפ"ב-2022
84.....	הצעת חוק לתיקון פקודת היערות (שינוי שם – חוק הגנת העצים וראש מנהל העצים) – התשפ"ב-2022
85.....	הצעת חוק לתיקון פקודת היערות (כינון צו של שר החקלאות) – התשפ"ב-2022
86.....	הצעת חוק לתיקון פקודת היערות (חובת מעקב אחר נתונים) – התשפ"ב-2022
87.....	הצעת חוק לתיקון פקודת היערות (אכיפה) – התשפ"ב-2022
88.....	הצעת חוק לתיקון פקודת היערות (סכום הקנסות) – התשפ"ב-2022
89.....	הצעת חוק לתיקון חוק התכנון והבנייה (הגנת עצים בוגרים) – התשפ"ב-2022
90.....	הצעת חוק לתיקון פקודת היערות (קריטריונים להעתקה) – התשפ"ב-2022
91.....	הצעת חוק לתיקון פקודת היערות (מניעת ניגוד עניינים של פקיד היערות) – התשפ"ב-2022
91.....	הצעת חוק לתיקון פקודת היערות (הכשרת פקיד היערות) – התשפ"ב-2022

חלק א: הצעות חוק פרטיות וממשלתיות שלא עברו

הצעת חוק לתיקון פקודת היערות (הגברת ההגנה על עצים בוגרים), התשפ"ב-2021

תיקון סעיף 15	בפקודת היערות ¹ (להלן – הפקודה), בסעיף 15, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:				
	"(ב1) הודעה על החלטות כאמור בסעיף קטן (ב) תפורסם על חשבון מגיש הבקשה לרישיון, על גבי שלט שיוצב בשטח הציבורי הנגיש הסמוך ביותר, במיקום ובאופן שיקבע פקיד היערות, למשך תקופה של 60 יום לפחות; ההודעה תכלול את פרטי העצים ומבקש הרישיון, את ההחלטה ונימוקה ואת תנאי הרישיון, וכן את תאריך מתן הרישיון, והמועד האחרון להגשת הערר; העצים המיועדים לכריתה או להעתקה מכוח ההחלטה יסומנו באופן שיקבע שר החקלאות פיתוח הכפר (להלן – השר). (ב2) לא קוימו ההוראות הנוגעות לפרסום לגבי העצים שעליהם חל הרישיון כקבוע בסעיף זה – תיחשב ההחלטה על מתן הרישיון כבטלה. (ב3) על החלטות כאמור בסעיף קטן (ב) ניתן להגיש ערר בתוך 60 ימים לפקיד היערות הראשי במשרד החקלאות ופיתוח הכפר; במקרה של הגשת ערר ידחה מועד מתן הרישיון עד לאחר מתן החלטה סופית בערר." בסעיף 15א לפקודה, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:				
15א					
הוספת סעיף 15ב	"(1א) בזמן ביצוע הכריתה או ההעתקה, יחזיק מקבל הרישיון את הרישיון בחזקתו, ויציגו לשוטר משטרת ישראל או לפקח עירוני." אחרי סעיף 15א לפקודה יבוא:				
	<table><tr><td>"הקמת קרן לנטיעת עצים</td><td>(א) מוקמת בזה קרן לנטיעת עצים במסגרת המשרד לחקלאות ולפיתוח הכפר (בחוק זה – הקרן).</td></tr><tr><td></td><td>(ב) מטרת הקרן תהיה לרכז אמצעים כספיים לשם נטיעה של עצים חדשים, שמירה על עצים נטועים ומניעת פגיעה בהם..</td></tr></table>	"הקמת קרן לנטיעת עצים	(א) מוקמת בזה קרן לנטיעת עצים במסגרת המשרד לחקלאות ולפיתוח הכפר (בחוק זה – הקרן).		(ב) מטרת הקרן תהיה לרכז אמצעים כספיים לשם נטיעה של עצים חדשים, שמירה על עצים נטועים ומניעת פגיעה בהם..
"הקמת קרן לנטיעת עצים	(א) מוקמת בזה קרן לנטיעת עצים במסגרת המשרד לחקלאות ולפיתוח הכפר (בחוק זה – הקרן).				
	(ב) מטרת הקרן תהיה לרכז אמצעים כספיים לשם נטיעה של עצים חדשים, שמירה על עצים נטועים ומניעת פגיעה בהם..				

¹ חוקי א"י, כרך א', עמ' (ע) 600, (א) 710.

(ג) בפעילות הקרן הנוגעת לנטיעת עצים חדשים, תשאף הקרן לקדם נטיעת עצים במקומות בהם נכרתו עצים וכן נטיעת עצים בשטחים עירוניים.

(ד) הקרן תפעל למימוש מטרותיה בהתאם לתכנית רב-שנתית שיאשר השר, ובין היתר באמצעות סיוע לגורמים הפועלים להגשמת מטרות הקרן, לרבות לרשויות מקומיות.

(ה) השר, בהסכמת שר האוצר והשר להגנת הסביבה, יקבע את סדרי הפעלת הקרן ותפקידיה.

(ו) כספי הקרן יבואו מהיטל לפי סעיף 15א, הקצבות מתקציב המדינה, תרומות וכל מקור אחר שנקבע לפי דין ;

(ז) תקבולי הקרן ינוהלו במערכת הכספים של משרד החקלאות ופיתוח הכפר במסגרת סעיף תקציבי מיוחד ונפרד ; כל תקבולי הקרן ייועדו למטרותיה בלבד, ויוצאו לפי הוראות השר בהסכמת שר האוצר ; חשב משרד החקלאות ופיתוח הכפר יעביר להנהלה או למי שהיא תקבע לעניין זה, דיווחים שוטפים ורצופים לגבי הוצאות הקרן ותקבוליה.

(ח) השר ידווח לוועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, בסוף כל שנת תקציב, על פעולות הקרן, הכנסותיה והוצאותיה."

בחקוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965² (להלן – החוק), בסעיף 83ג –

תיקון חוק
התכנון
והבנייה

² ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

(1) בסעיף קטן (ג), במקום האמור בו יבוא "היו בתחום התכנית עצים בוגרים, לא יחליט מוסד תכנון על הפקדת תכנית אלא לאחר שבחן את הצורך בשמירה עליהם במסגרת מכלול השיקולים התכנוניים, ולאחר שהונחה בפניו חוות דעת פקיד היערות, כהגדרתו בפקודת היערות, לעניין זה; ואולם מוסד תכנון רשאי להחליט על הפקדת תכנית אף בלא חוות דעת כאמור, אם חלפו 30 יום מעת הפנייה לקבלת חוות הדעת וזו לא הומצאה למוסד התכנון; שר הפנים לאחר התייעצות עם שר החקלאות ופיתוח הכפר, רשאי לקבוע סוגי תכניות שלגביהן לא יידרש מוסד התכנון לחוות דעת כאמור.";

(2) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(1ג) על אף האמור בסעיף קטן (ג), חוות דעת **כאמור באותו סעיף קטן** לעניין עצים הנמצאים בשטחו של אדם פרטי, תידרש רק אם התקיים אחד מאלה:

(1) התכנית כוללת כריתה של ארבעה עצים בוגרים או יותר;

(2) התכנית כוללת כריתת עץ שקוטר גזעו, הנמדד בגובה 130 סנטימטרים מעל פני הקרקע, הוא 40 סנטימטרים ומעלה."

בסעיף 92 לחוק, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

תיקון סעיף

92

"(1א) היו בתחום התכנית עצים בוגרים כהגדרתם בסעיף 83, תכלול ההודעה על הפקדת התכנית גם את עיקרי הוראות התכנית ביחס לעצים הבוגרים ומספר העצים הצפויים להיפגע; תשריט התכנית כאמור יכלול את סימון העצים הבוגרים בתחום התכנית וסימון העצים שצפויים להיפגע כתוצאה מביצוע התכנית."

תחילתו של חוק זה שלושה חודשים מיום פרסומו.

תחילה

ד ב ר י ה ס ב ר

מטרתה של הצעה זו היא לשפר את ההגנה הניתנת לעצים בוגרים ולאלילנות, תוך שמירת האיזון בין אינטרס ההגנה על העצים לבין אינטרסים נוספים. לשם כך מוצעים במסגרת הצעת החוק מספר הסדרים. כך מוצע הסדר הנוגע ליידוע הציבור לגבי כריתת עצים מתוכננת ולהגברת מעורבות הציבור בהגנה על עצים הנתונים בסכנה, הסדר להבטחת קיום הוראות פקודת היערות במסגרת הליכי התכנון ולהבטחת עצמאות שיקול הדעת של פקיד היערות בנוגע לבקשות לרישיון כריתה וכן הסדר להקמת קרן שבין מטרותיה קידום נטיעת עצים חדשים כחלופה לעצים שנכרתו.

כידוע, לעצים בוגרים תפקידים חשובים ביותר בסביבת החיים האנושית, במיוחד בנופים האורבניים – לרבות הצללה, הפחתת החום, שיפור איכות האוויר, מיתון הרעש, תרומה למגוון הביולוגי ושיפור האסתטיקה העירונית. מעבר לכך, לפי מחקרים רבים, עצים הם פתרון קריטי לפתרון משבר האקלים, אשר אופן ההתמודדות עמו עשוי להשפיע רבות על הדורות הבאים. עצים סופחים חנקן מן האוויר, לוכדים מזהמים כמו פחמן דו-חמצני ומזהמים הנפלטים מתחבורה, ומאטים אקטיבית את החרפת המשבר. זאת ועוד, העצים מסייעים להורדת הטמפרטורה בסביבתם ומהווים בית גידול לבעלי חיים רבים.

למרות ההוראות הברורות הקיימות בעניין אופן מתן רישיונות לכריתת עצים בפקודת היערות, בשנים האחרונות אנו נתקלים שוב ושוב במקרים בהם נכרתים עצים ללא הצדקה נראית לעין, או במקרים שבהם שיקולי ההגנה על עצים בוגרים אינם נשקלים די הצורך בעת תכנון וגיבוש תכניות לפיתוח. אחת הדרכים החשובות לאזן בין האינטרס של שמירת העצים לבין אינטרסים שונים שמביאים לפגיעה בהם, היא להבטיח את יידוע הציבור הרחב בנוגע לזכויותיו לשמירת העצים הנתונים בסכנה. כיום אחוז הערעורים על רישיונות כריתה נמוך מאוד, והדבר מעיד על חוסר מודעות של הציבור למתן רישיונות אלו ולכריתת עצים המתוכננת בסביבתו. לשם כך מוצע להוסיף סעיף קטן בסעיף 15א לפקודת היערות אשר מחייב הצבת שלט בשטח בו צפויים להיכרת או להיפגע עצים. מעבר לכך, מוצע כי בעל רישיון כריתה יידרש להחזיקו ולהציגו לכל דורש בעת ביצוע הכריתה, על מנת לחזק את האכיפה בנושא ולמנוע מצבים של כריתת עצים ללא רישיון כנדרש.

עוד מבקשת הצעת החוק לתקן את סעיף 83 לחוק התכנון והבנייה, המסדיר את התכנון הנוגע לעצים, ולקבוע כי תנאי להפקדת תכנית יהיה קבלת חוות דעת מפקיד היערות בעניין הצורך בכריתה או בשימור עצים הנכללים באותה תכנית. זאת בניגוד למצב הקבוע היום לפיו נדרשת חוות דעתו של פקיד היערות רק בשלב אישור התכנית, ורק לגבי תכניות מסוימות שלגביהן קבע שר הפנים בתקנות את חובת ההתייעצות עם פקיד היערות כאמור. במצב הקיים כיום קורה לא פעם שפקידי היערות מתבקשים למעשה לתת רישיון לכריתת עצים מכוח תכנית שכבר אושרה, והדבר פוגע בעצמאות שיקול הדעת שהם מוסמכים להפעיל מכוח סעיף 15א לפקודת היערות, ועל כן מבקשת הצעת החוק לתקן מצב זה.

בנוסף לכך, הצעת חוק זו מבקשת להבטיח כי ההכנסות מההיטלים המשולמים בגין קבלת רישיון לכריתת עצים ישמשו למטרת נטיעתם של עצים חדשים ושמירה על המאזן האקולוגי. פקודת היערות קובעת כבר כיום, כי ברישיון לכריתת עץ, יש לקבוע תנאים לביצוע נטיעה חלופית במקום העץ שנכרת, וכי במקום שבו נטיעה חלופית אינה מתאפשרת, יותנה רישיון הכריתה בתשלום היטל בסכום שייקבע בחוק. תקנות או חקיקה לעניין סכומי ההיטלים לא נקבעו עד היום ועל כן הוראות החוק בעניין זה אינן מקוימות כיום למעשה. יחד עם זאת, כדי לאפשר שימוש נכון ומושכל בכספי ההיטלים שיוטלו לאחר קביעת התקנות האמורות, מבקשת ההצעה לקבוע כי תוקם קרן ייעודית חדשה, שבה ירוכזו כספי ההיטלים כאמור. הקרן תוכל לרכוש את הכספים ולהשתמש בהם לצורך נטיעות חלופיות חדשות, כפי שקובע החוק תוך תכנון קפדני ובחינה של התאמת הנטיעות למערכות האקולוגיות הקיימות בישראל.

השילוב של כלל השינויים המוצעים לעיל צפוי להבטיח לעצים את ההגנה הנאותה שהם, וכלל הציבור הנהנה מהם, ראויים לה. הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת העשרים על ידי חברת הכנסת יעל גרמן וקבוצת חברי הכנסת (פ/5656/20), על שולחן הכנסת העשרים ואחת על ידי חברות הכנסת יעל גרמן ומיקי חיימוביץ' (פ/304/21), על שולחן הכנסת העשרים ושתיים על ידי חברות הכנסת יעל גרמן ומיקי חיימוביץ' (פ/40/22), ועל שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת יוראי להב הרציאנו (פ/2542/24).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים

והונחה על שולחן הכנסת ביום

י"א בכסלו התשפ"ב (15.11.2021)

הצעת חוק להגנת חיית הבר (תיקון – הרעלות), התשפ"ב–2021

בחקוק להגנת חיית הבר, התשט"ו–1995³ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 3, האמור בו יסומן "(א)" ואחריו יבוא:

"(ב) על אף האמור בסעיף 5 ובסעיף קטן (א), היתר צידה של חיית בר מוגנת או רישיון ציד שהם באמצעות רעל או חומרי הדברה, יינתנו רק בנסיבות חריגות ומטעמים מיוחדים שיירשמו ולאחר התייעצות עם ועדת המשנה המקצועית-מדעית כהגדרתה בחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח–1998."

אחרי סעיף 5 לחוק העיקרי יבוא:

"איסור
שימוש
ברעל
ובחומרי
הדברה
(א) לא יפזר אדם רעל או חומרי הדברה ולא יעשה בהם שימוש אחר, באזורים או בנסיבות שיש בהם חשש לפגיעה בחיית בר, אלא בהיתר על פי סעיף 3 או אם פיזור הרעל או חומרי ההדברה או השימוש בהם נעשה לפי דין, לרבות לפי חוק הגנת הצומח, התשט"ז–1956⁴ או חוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג–1993⁵."

(ב) השרה להגנת הסביבה תפרסם באתר האינטרנט של המשרד אזהרות ונסיבות שבהם פיזור רעל או חומרי הדברה עלול להביא לפגיעה בחיית בר.

(ג) פוזרו רעל או חומרי הדברה או נעשה בהם שימוש אחר, בניגוד להוראות סעיף קטן (א), במקרקעין, יראו את המחזיק במקרקעין או מי שהמקרקעין נתונים לשליטתו או לפיקוחו, למעט רשות מקומית לגבי שטח בהחזקתה או בפיקוחה, כמי שפיזר את הרעל או חומרי ההדברה או עשה בהם שימוש באופן שיש בו חשש לפגיעה בחיית בר, זולת אם הוכיח שלא עשה כן.

תיקון סעיף 1.

3

הוספת

סעיף 5א

³ ס"ח תשט"ו, עמ' 10.

⁴ ס"ח תשנ"ג, עמ' 28.

⁵ ס"ח תשנ"ג, עמ' 28.

(ד) בסעיף זה, "פגיעה בחיית בר" – פגיעה בחייה, בחירותה ברווחתה, או בבית הגידול של חיית בר או סיכון להתפתחותה או להתפתחותן הטבעית של ביציה או של כל תולדה אחרת שלה."

בסעיף 11 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

תיקון סעיף 3.

11

"(ד) תהיה לפקח סמכות חיפוש ללא צו שופט, על גופו של אדם, בכליו, בכלי רכב, בכלי שיט, בכלי טיס ובמקום אחר שאינו משמש למגורים, אם יש לו חשד סביר שאדם עבר לפניו או זה מקרוב עבירה לפי סעיף 5א או שהוא עומד לעבור עבירה כאמור."

בסעיף 14 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

4.

"(ב) העובר עבירה לפי הוראות סעיף 5א, דינו – מאסר שלוש שנים או קנס פי ארבעה מהאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין, התשל"ז–1977."

דברי הסבר

למרבה הצער, הרעלת חיות בר בישראל היא תופעה נפוצה. ביום 26.7.2021, פקחי רשות הטבע והגנים איתרו כ-20 פגרי חיות בר שהורעלו, בהם תנים, שועל, וקיפוד. בנוסף קיים חשד שעוף דורס נדיר ובסכנת הכחדה מסוג עיטם לבן זנב הורעלה למוות אף הוא. בחודשים האחרונים התגלו על ידי פקחי רשות הטבע והגנים עשרות פגרים של חיות בר שהורעלו למוות, וכן מאות פיתיונות מורעלים שפוזרו בשטחים טבעיים והיו עלולים לגרום למוותם של חיות בר רבות נוספות.

בפרט, אירועי הרעלה בזדון הם האיום הגדול והמכריע ביותר על קיומם של הנשרים בארצנו. מתוך 213 נשרים שנפגעו בין השנים 2001–2015, כ-40% (82) נפגעו בוודאות מהרעלה, ולכך יש להוסיף את 74 מקרי המוות מסיבה לא ידועה, שלגביהם ההערכה היא שנגרמו מהרעלה. כך שניתן לומר שהרעלה היא סיבת המוות של בין 40% ל-70% מהנשרים בישראל. הנשר המקראי, מעבר לחשיבותו ההיסטורית והלאומית, הוא חיית בר בסכנת הכחדה, שרשות הטבע והגנים משקיעה מאמצים וכספים רבים מאוד בהשבתו לנופי הארץ. החקיקה הקיימת אינה נותנת מענה אפקטיבי לאיום זה, ונדרשים אמצעי אכיפה נוספים שיסייעו לרשות הטבע והגנים בעבודתה החשובה לשמירה על הנשרים, וחיות הבר כולן, בישראל.

הרעלות בשטחים פתוחים הן הגורם העיקרי לפגיעה באוכלוסיית חיות הבר. ההרעלות פוגעות לא רק בבעל החיים שאכל במישרין מהרעל, אלא מביאות ל"הרעלות שרשרת" של בעלי חיים אשר אכלו מהפגר המורעל ("הרעלות משנה"). תופעה קשה זו גורמת לדילול אוכלוסיות חיות בר רבות, ולהכחדה של בעלי חיים נדירים ובכלל זה עופות דורסים שהיו בארץ, כמו הפרס והעזנייה ולדלדול אוכלוסיית הנשרים בצפון, עד כדי סכנה להכחדתם. מקורן של חלק ניכר מההרעלות בפעילות בלתי-חוקית שחלקה הרעלות בזדון של חיות בר הגורמות נזק לחקלאות (כדוגמת חזירי בר, תנים וזאבים),

⁶ ס"ח תשל"ז, עמ' 226.

הרעלות בזדון בעקבות סכסוכי שכנים במשקים חקלאיים, הרעלות הנעשות תוך שימוש רשלני בחומרי הרעל וכדומה. התופעה מסוכנת לבעלי החיים ועלולה לסכן גם בני אדם העלולים לבוא במגע עם הרעל.

על כן, מוצע לאסור שימוש ברעל ובחומרי הדברה בנסיבות שיש בהן חשש לפגיעה בחיית בר.

כדי למגר תופעה קשה זו מוצע לקבוע בסעיף 3 לחוק כי היתר הצידה יינתן לאחר התייעצות עם ועדת המשנה המקצועית-מדעית, אשר תסייע לשר באופן מקצועי על מתן היתר זה.

כמו כן, מוצע לקבוע כי במקרה שבו פיזור הרעל או שימוש בו כאמור, נעשה בהתאם להוראות היתר ציד שניתן לפי סעיף 3 לחוק או לפי הוראות דין אחר, לא ייחשב הדבר לעבירה. כך למשל, שימוש בתכשירי הדברה חקלאיים או תברואיים על פי ההנחיות המפורטות על גבי תוויות התכשירים, שהן מחייבות לפי הוראות החוק להגנת הצומח, התשט"ז-1956 או חוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993, לא יהווה הפרה של הוראות האיסור המוצע. בנוסף, מוצע להגדיר "פגיעה בחיית בר" באופן רחב כ"פגיעה בחייה של חיית בר, בשלומה, בחירותה או בבית הגידול שלה, או סיכון התפתחותה או התפתחותן הטבעית של ביציה או של כל תולדה אחרת שלה."

בעניין העברת נטל הראיה על מחזיק במקרקעין שנמצאו בחזקתו רעל או חומר הדברה, מוצע לקבוע חזקה בדבר אחריותו של מחזיק במקרקעין, שבהם פוזרו רעל או חומרי הדברה, או שנעשה בהם שימוש אחר בנסיבות שעלולות לפגוע בחיית בר בניגוד להוראות סעיף 5א(א). לפי החזקה המוצעת, אם נמצאו רעל או חומרי הדברה מפוזרים במקרקעין שבשליטתו של אדם או בפיקוחו, יראו את אותו אדם כמי שביצע בפועל את הפיזור או השימוש האמורים, אלא אם כן יוכיח שלא הוא עשה כן. חזקה זו נקבעת על רקע הניסיון המצטבר, שלפיו מחזיקים במקרקעין או אלו שיש להם בהם זכות שימוש הם, על פי רוב, מזמיני עבודת הפיזור או השימוש ברעל ובחומרי ההדברה. לעניין זה מוצע להבהיר כי החזקה האמורה לא תחול כאשר המחזיק במקרקעין הוא רשות מקומית, שכן לרשות מקומית שליטה מוגבלת על שטחים ציבוריים שבתחומה. על מנת לאפשר אכיפה מוגברת בעניין זה, מוצע לאפשר לפקחי רשות הטבע והגנים, במקרה של חשד סביר לביצוע עבירת הרעלה לפי סעיף 5א, לערוך חיפוש ללא צו על אדם, כליו, וכל מקום אחר הנדרש לצורך איתור הרעל.

כמו כן, מוצע להחמיר את הענישה אשר תוטל על מי שיעבור על הוראות החוק, כך שניתן יהיה להטיל על מי שהפר את הוראות החוק עונש מאסר של שלוש שנים. הצורך בהחמרת הענישה נובע מהתפשטות התופעה של הרעלות בלתי חוקיות, חומרתן והשפעתן הקשה על הטבע הישראלי כולו, ועל הנשרים ועופות דורסים נוספים, המצויים בסכנת הכחדה בפרט.

הצעת חוק דומה בעיקרה הונחה על שולחן הכנסת העשרים ושלוש על ידי חברת הכנסת מיקי חיימוביץ' (פ/387/23).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים

והונחה על שולחן הכנסת ביום

ב' בטבת התשפ"ב (06.12.2021)

הצעת חוק להגנת חיית הבר (תיקון – ביטול רישיונות ציד), התשפ"ב–2021

בחוק להגנת חיית הבר, התשט"ו–1955⁷ (להלן – החוק העיקרי) –

(1) בסעיף 1 לחוק העיקרי –

(א) לפני ההגדרה "חיית בר" יבוא:

"האמנה" – אמנה בדבר סחר בין-לאומי במינים של חית בר וצמחית בר הנתונים בסכנה⁸.

"היתר ציד" – היתר שניתן לפי הוראות סעיף 3 לחוק זה.

"חוק גנים לאומיים ושמורות טבע" – חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח–1998⁹;

"חוק העונשין" – חוק העונשין, התשל"ז–1977¹⁰;

(ב) בהגדרה "חיית בר", במקום "או מחוצה לו, שאין טבעו" יבוא "או שמקורו מחוץ לשטח המדינה, בין שהגיע לשטח המדינה בעצמו ובין שהובא אליה, ושאינו טבעו";

(ג) ההגדרה "חיית בר מטופחת" – תימחק.

(ד) בהגדרה "מזיק", במקום "ששר החקלאות" יבוא "שהשר";

(ה) אחרי ההגדרה "מזיק" יבוא:

"המנהל" – מנהל הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים;

(ו) ההגדרה "ציד" תימחק.

(ז) בהגדרה "חיית בר מוגנת", המילים "ציד", ו"או חיית בר מטופחת" – יימחקו.

(ח) בהגדרה "סחר" –

(1) במקום "לרבות" יבוא "בין בתמורה ובין שלא בתמורה ולרבות";

⁷ ס"ח התשט"ו, עמ' 10.

⁸ כתבי אמנה 913 (התשמ"ג), עמ' 223.

⁹ ס"ח התשנ"ח, עמ' 202.

¹⁰ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

(2) אחרי "מכר" יבוא "חליפין";

(ט) אחרי ההגדרה "הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים" יבוא:

"השר" – השר להגנת הסביבה."

אחרי סעיף 1 לחוק העיקרי יבוא:

הוספת
סעיף 1א

"מטרה חוק זה מטרתו להגן על המגוון הביולוגי וחיות הבר בישראל, לאפשר את רבייתן, לאושש את אוכלוסיותיהן, לשמור על בתי הגידול והמערכות האקולוגיות שלהן ולאפשר את רווחתן."

בסעיף 2 לחוק העיקרי, במקום הסיפה החל במילים "ציד או חיית בר מוגנת" יבוא "חיית בר מוגנת, אלא בהיתר ציד ובהתאם לתנאיו".

תיקון סעיף
2

סעיף 3 לחוק העיקרי יימחק ובמקומו יבוא:

תיקון סעיף
3

"היתר ציד (א) המנהל רשאי לתת היתר ציד לצידת חיית בר מוגנת למבקש שמתקיימים לגביו כל אלה:

(1) המבקש לא הורשע בעבירה אשר מפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה, אין הוא ראוי לקבל היתר ציד;

(2) מתקיימים לגבי המבקש תנאים נוספים שקבע השר; בתקנות לפי פסקה זו יקבע השר את תנאי הכשירות הנדרשים לקבלת היתר ציד, ובכלל זה רשאי הוא לקבוע בחינות שעל מבקש ההיתר לעבור, וכן דרישה לכיסוי ביטוחי ודרישה להחזקת רישיון כלי יריה לפי חוק כלי היריה, התש"ט – 1949¹¹.

¹¹ ס"ח התש"ט, עמ' 143.

(ב) המנהל רשאי לתת היתר ציד למבקש כאמור בסעיף קטן (א), למטרה מהמטרות המפורטות להלן בלבד:

- (1) מטרות מדעיות ורבייה;
- (2) שמירה על המגוון הביולוגי;
- (3) מניעת נזקים לחקלאות;
- (4) מניעת סכנה לאדם או לחי;
- (5) מניעת מחלות מידבקות באדם או בחי.

(ג) השר, לפי הצעת הרשות ובהתייעצות עם שר החקלאות ועם ארגון הגג של ארגוני הסביבה בישראל, יקבע את מכסת ההיתרים שיינתנו בכל שנה ויגבש אמות מידה למתן היתרי ציד למטרות המנויות בסעיף קטן (ב) בהצעת חוק זו; אמות המידה כאמור יכול שיהיו, בין היתר, בעניין נזקים, סכנות או מחלות שלשם מניעתם יינתנו ההיתרים, או בעניין מכסת ההיתרים שיינתנו.

(ד) מכסת ההיתרים ואמות המידה כאמור יגובשו מדי שנה ויפורסמו באתר האינטרנט של המשרד להגנת הסביבה ושל הרשות הטבע והגנים לא יאוחר מ-15 בפברואר של כל שנה, ביחס לשנה שלאחריה; לא גובשו ופורסמו מכסת ההיתרים ואמות המידה כאמור, יחולו באותה השנה מכסת ההיתרים ואמות המידה שחלו בשנה שקדמה לה.

(ה) בהיתר ציד יקבע המנהל, בין היתר, הוראות לעניין סוגי חיות הבר המוגנות לציד ומספרן, אזורי הציד, התקופות, הזמנים, השיטות והאמצעים המותרים לביצוע פעולת הציד."

בסעיף 5 לחוק העיקרי –

- (1) המילה "ציד" – תימחק.
 - (2) סעיף קטן (3) יימחק.
 - (3) סעיף קטן (6) יימחק ובמקומו יבוא :

"(6) שימוש במלכודות מכל סוג שהוא, בין אם פיזיות ובין אם התנהגותיות."
 - (4) במקום סעיף קטן (7) יבוא –

"(7) סקילה, השלכה של כל חפץ או הכאה ;

(8) שיסוי כלבים או בעלי חיים אחרים בחיית בר מוגנת ;

(9) שימוש בחץ וקשת ;

(10) איתור חיית הבר המוגנת באמצעות כלבים או בעלי חיים אחרים ;

(11) שימוש בתחמושת המכילה עופרת ;

(12) שיטות ואמצעים אחרים שהשר אסר עליהם בתקנות."
- בסעיף 7 לחוק העיקרי, במקום "שר החקלאות" יבוא "השר" ובמקום "ציד ציד" יבוא "צידה".
- בסעיף 8 לחוק העיקרי –

- (1) בכותרת השוליים, בסופה יבוא "מוגנת" ;
- (2) האמור בסעיף קטן (א) יימחק ובמקומו יבוא :

"(א) לא יסחר אדם בחיית בר מוגנת, לא יעבירה ולא יחזיק בה, אלא בהיתר שקיבל מאת המנהל ובהתאם לתנאיו."

(א1) לא ייתן המנהל היתר סחר לפי הוראות סעיף זה, אלא אם נתקיימו כל אלה :

(1) ההיתר תואם את הוראות האמנה וכן את ההודעות שהגישה מדינת ישראל בהתאם לאמנה האמורה ;

חלקו חוקי, וחלקו בלתי חוקי – הכולל גם מינים המצויים בסכנת הכחדה.

כמו כן, נוסח החוק היום אינו משקף את העברת סמכויות הביצוע העיקריות לפי סעיף 15 לחוק משנת 1983, לרשות הטבע והגנים הלאומיים (להלן – הרשות), שהוקמה בחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998 (להלן – חוק גנים לאומיים), ואת העברת הסמכויות לפי החוק משר החקלאות ופיתוח הכפר לשר להגנת הסביבה, לפי החלטת הממשלה בדבר העברת הסמכויות מס' 6318 מחודש נובמבר 1995 (ר' י"פ התשמ"ג, עמ' 2855).

החוק המוצע כולל שינוי יסודי בתפיסת ההגנה על חיות הבר בישראל, וביטול הציד הספורטיבי בישראל. על פי המוצע, תבוטל ההגדרה של חיית בר כ"צייד", שצידתה מותרת בכל הארץ במהלך עונת הציד, החלה בין ה-1 לספטמבר ל-31 בינואר בכל שנה, לפי רישיונות ציד. על פי החוק המוצע ציד של חיות הבר יותר אך ורק לפי היתרי ציד, למטרות מוגבלות המצוינות בחוק – ביניהן, מניעת נזקים לחקלאות, שמירה על המגוון הביולוגי, מניעת סכנות ומחלות מדבקות לאדם ולחי ומטרות מדעיות.

התיקון המוצע מבקש לחזק את ההגנה על חיות הבר באמצעות שיפור התמודדות עם תופעות הולכות וגוברות הפוגעות באוכלוסיותיהן, כמו ציד בלתי חוקי, באמצעות החמרת הענישה על עבריינות ציד.

כמו כן יעגן התיקון המוצע את העברת הסמכויות שצוינה לעיל, ויקבע את סמכויות מנהל הרשות ואת תפקידי הרשות כגוף מקצועי הממונה על ביצוע הוראות החוק בפועל. זאת, במקביל לריכוז הסמכויות המיניסטריאליות בידי השר הממונה על ביצוע החוק – השר להגנת הסביבה.

סעיף 1 – הגדרות

הגדרת המונח "חיית בר", כנוסחה היום, קובעת כי חיית בר היא "יונק, עוף, זוחל או דו-חיים, או כל חלק ממנו, או תולדה שלו, שמקורו בשטח המדינה או מחוצה לו, שאין טבעו לחיות במחיצתו של אדם". מוצע לתקן הגדרת מונח זה, כך שיובהר כי "מחוצה לו" משמעו כי אין נפקא מינה אם חיית הבר הגיעה לשטח המדינה בעצמה או הובאה אליה. מוצע למחוק את המושג "חיית בר מטופחת", שכן אין מקום לגידול של חיות בר בישראל בשביה למטרות מסחר.

חיית בר שהוכרזה כ"מזיק" אינה מוגנת לפי חוק הגנת חיית הבר. היום, לפי לשון החוק, נתונה סמכות ההכרזה לשר החקלאות ופיתוח הכפר, אלא שסמכות זו הועברה, כאמור בחלק הכללי לדברי ההסבר, לשר להגנת הסביבה.

המונח "ציד" מוגדר בחוק, כנוסחו היום, כ"חיית בר ששר החקלאות הכריז עליה שהיא ציד". חיית בר שהוכרזה כאמור ניתן לצוד לפי רישיון ציד, בהתאם לכללים שנקבעו בדבר אזורי ציד ועונות הציד, בלא היתר פרטני. מוצע לבטל הגדרה זו, ובכך לבטל את ההבחנה בין חיית בר מוגנת ובין חיית בר שהיא "ציד". בהתאם, מוצע לתקן את הגדרת המונח "חיית בר מוגנת", אשר קובע היום כי חיית בר מוגנת היא כל חיית בר שאינה ציד, מזיק או חיית בר מטופחת, ולמחוק ממנה את המילים "ציד" ו-"חיית בר מטופחת".

התיקונים המוצעים נועדו להביא לחיזוק ההגנה על חיות בר, שכן תיקונים אלה ירחיבו את הגדרת "חיית בר מוגנת".

מוצע לתקן את ההגדרה "סחר", באופן שיובהר כי סחר בחיית בר, הטעון היתר לפי הוראות סעיף 8 לחוק, כנוסחו בסעיף 9 להצעת החוק, כולל גם העברת חיית בר שלא בתמורה. זאת, כדי לחזק את ההגנה על חיות הבר, ולהקל על הליכי הפיקוח והאכיפה.

סעיף 2

מוצע להוסיף לחוק סעיף מטרה אשר יגדיר את מטרותיו של החוק, ובעיקר את המטרה להגן על חיות הבר בישראל ולשמור על בתי הגידול שלהן, ובכך להגן על המערכות האקולוגיות ועל המגוון הביולוגי. זאת, כראוי לחברה אשר ערך שמירתם והגנתם של הטבע והסביבה חרוט על דגלה. לעניין זה מוצע להבהיר כי כדי להגן על חיות הבר, יש לאפשר את רבייתן, לאושש את אוכלוסיותיהן, ולאפשר את רווחתן.

סעיפים 3-4

סעיף 2 לחוק, שעניינו "איסור צידה" קובע כי אין לצוד ציד או חיית בר מוגנת, אלא ברשיון ציד או בהיתר לפי סעיף 3 לחוק. סעיף 3 לחוק, שעניינו "רישיון והיתר צידה" קובע כי "שר החקלאות רשאי להעניק רשיון לשם ציד ציד, ולהתיר, בהיתר צידה כללי או מיוחד, צידת חיית בר מוגנת למטרות מדעיות, לרבייה, לשמירת האיוון בטבע, למניעת נזקים לחקלאות, למניעת סכנה לאדם או לחי ולמניעת מחלות מידבקות בהם."

על פי סעיפים 2 ו-3 לחוק, בנוסחם היום, ניתן לצוד חיית בר ממין שנקבע כ"ציד" בתקנות להגנת חיית הבר, התשל"ו-1976 (להלן - התקנות להגנת חיית הבר), במהלך עונת הציד, החלה בין 1 בספטמבר ל-31 בינואר בכל שנה, לפי רישיונות ציד. רישיונות הציד ניתנים לפי הוראות החוק והתקנות האמורות, בלי הגבלה על מטרות הציד. נוסף על כך, בהתאם לסעיפים האמורים, ניתן לצוד חיות בר מוגנות, ובלבד שניתן לעניין זה "היתר צידה כללי או מיוחד", שמטרותיו מוגבלות. התיקון המוצע לסעיפים 2 ו-3 לחוק, יחד עם הביטול המוצע להגדרה "ציד", בסעיף 1 להצעת החוק (ר' דברי הסבר לסעיף האמור), מבטל את הסמכות להעניק רישיונות ציד, ובכך מבטל את "הציד הספורטיבי" בישראל. על פי התיקון המוצע ציד של חיות הבר יותר, מכאן ואילך, אך ורק לפי היתרי ציד, למטרות מוגבלות - שמירה על המגוון הביולוגי, מניעת סכנות ומחלות מדבקות לאדם ולחי, מניעת נזקים לחקלאות ומטרות מדעיות.

סעיף 3 לחוק, בנוסחו המוצע, קובע הוראות לעניין מתן היתרי ציד, כמפורט להלן: בסעיף קטן (א) מוצע לקבוע כי ציד של חיית בר יהיה מותר רק לפי היתר ציד מיוחד, שייתן מנהל הרשות. לעניין זה יצוין כי כבר היום מנהל הרשות הוא זה שמעניק רישיונות והיתרי צידה בפועל, וזאת מכוח העברת הסמכויות אליו לפי סעיף 15 לחוק. היתר ציד יינתן רק למי שמתקיימים לגביו התנאים הקבועים בסעיף הקטן המוצע, הבאים להבטיח כי היתר ציד יינתן למי שכשיר לביצוע הפעולה מבחינת הידע שיש לו לגבי חיות בר, ולגבי שימוש בשיטות ובאמצעי ציד לפי הוראות החוק, באופן שפעולת הציד תיעשה בהתאם להוראות החוק ולמטרותיו. יצוין כי תנאים דומים קיימים כבר היום בתקנות להגנת חיית

הבר, ואולם הסעיף המוצע מבקש לקבוע לעניין זה הסמכה מפורטת בחוק, ולהוסיף כי מבקש ש"הורשע בעבירה אשר מפאת מהותה, חומרתה, או נסיבותיה, אין הוא ראוי לקבל היתר ציד", לא יוכל לקבל היתר לציד חיית בר מוגנת.

עוד מוצע לקבוע כי מנהל הרשות יהיה רשאי לתת היתר ציד רק למטרות המפורטות בסעיף הקטן האמור. התפיסה בבסיס התיקון המוצע היא שציד הוא לגיטימי רק כאשר הוא הכרחי ומקדם אינטרסים ציבוריים המפורטים בסעיף, ואין להתירו אם הוא נועד לשרת את ההנאה הכרוכה בלכידה או בקטילה של בעלי חיים, או לשם שימוש בחיות בר למאכל. בנוסף, מוצע לקבוע, כי מתן היתרי הציד למטרות המנויות בסעיף, יהיה לאחר גיבוש אמות מידה לעניין זה בידי השר. מוצע שהשר להגנת הסביבה יגבש אמות מידה, לפי הצעת הרשות, בהיוועצות עם שר החקלאות וארגון הגג של הארגונים הסביבתיים. אמות מידה אלה באות להבטיח, בין השאר, כי במתן היתרי ציד יפעל מנהל הרשות באופן שיווצר איזון ראוי בין המטרות של הגנה על הטבע ועל חיות הבר, לבין הגנה על הצרכים הלגיטימיים של החקלאות בישראל, ובמיוחד הצורך להגן על בני האדם ובעלי חיים אחרים שבני אדם מגדלים מפני מחלות או פגיעות אחרות העלולות להיגרם על ידי חיות הבר. לעניין זה מוצע לקבוע מנגנון שיבטיח כי יהיו אמות מידה בתוקף, בכל עת, גם בהעדר הסכמה, וזאת כדי למנוע מצב שבו לא ניתן יהיה לתת היתרי ציד כאשר הדבר נדרש.

סעיף 5 לחוק, כנוסחו היום, קובע איסור על ציד בשורה ארוכה של שיטות ואמצעים. סעיף 5 בהצעת חוק זו מבקש אף הוא להגביל את האפשרות לצוד חיית בר בשיטות ובאמצעים מסוימים, כמפורט בו, ואולם הוא מעדכן ומרחיב את רשימת השיטות והאמצעים שלא ניתן לצוד בהם, וזאת לשם מניעה, ככל הניתן, של הסבל הנגרם לחיות הבר הניצודות.

סעיף 8 לחוק, כנוסחו היום, מסדיר באמצעות היתרים, את ההעברה וההחזקה של חיות בר, ואת הסחר בהן. בהמשך לביטול הסמכות להכריז על חיית בר כ"ציד", מוצע להתאים את הוראות הסעיף הקטן האמור כך שיחול רק על חיות בר מוגנות, דהיינו, חיות בר שאינן מזיק. על פי סעיף קטן (א) כנוסחו המוצע לא יסחר אדם בחיית בר מוגנת, לא יעבירה ולא יחזיק בה, אלא בהיתר מיוחד מאת מנהל הרשות ובהתאם לתנאיו.

בנוסף מוצע, בסעיף קטן (א) לפרט את השיקולים שעל מנהל הרשות לשקול בבואו לתת היתר סחר. על פי הסעיף הקטן המוצע ייתן מנהל הרשות היתר סחר רק אם מתקיימים שלושה תנאים מצטברים - ראשית, על ההיתר להיות תואם את הוראות האמנה בדבר סחר בין-לאומי במינים של חיות בר וצמחי בר הנתונים בסכנה (on

Convention

CITES - Flora and Fauna Wild of Species Endangered in Trade International) אשר נכנסה לתוקף לגבי מדינת ישראל בשנת 1980. באמנה זו נקבע מנגנון בין-לאומי לפיקוח על העברה (יבוא ויצוא) של חיות בר, והיא כוללת דירוג של חיות בר בהתאם לסכנת הכחדתם במדינות המקור. הסעיף הקטן המוצע בא להבהיר את המצב החוקי הקיים כבר היום, ולפיו היתרי הסחר ניתנים בידי הרשות בכפוף להוראות האמנה, ולהודעות ההחמרה

שמסרה ישראל למזכירות האמנה, לפי הוראותיה.

עוד מוצע להבהיר כי על המנהל להפעיל שיקולים שנועדו להגן על האוכלוסייה המקומית של חיות בר בישראל. ייבוא של חיות בר עלול לגרום נזקים למערכת האקולוגית המקומית, עקב כניסתם של מינים פולשים הפוגעים באוכלוסיית הבר המקומית. כמו כן, עלול הדבר לגרום להעברת מחלות לחיות בר ולחיות משק בישראל. בשל כך מוצע לקבוע כי על המנהל לקבל את אישורו של מנהל השירותים הוטרינריים במשרד החקלאות ופיתוח הכפר. יצוין כי תנאי זה מעוגן כבר היום בתקנה 12(ב)2 לתקנות להגנת חיית הבר. סעיף קטן (ב) לחוק קובע הוראת מעבר ולפיה "מי שהחזיק כדון בחיית בר לפני יום תחילתו של חוק זה והמשיך להחזיקה, או מי שקיבלה ממנו שלא בתמורה - יהא מחזיק כדון, ומי שקיבל חיית בר שלא בתמורה ממחזיק כדון על פי סעיף קטן זה - יהא מחזיק כדון." הוראה זו התייתרה בחלוף השנים, ומוצע למחקה.

סעיף 14 לחוק קובע הוראות עונשיות. מוצע להתאים את הוראות הסעיף האמור להוראות סעיפי החוק, כנוסחם המוצע בהצעת החוק. מוצע לקבוע שהעובר עבירה לפי הוראות סעיף 2א-5 ו-8, דינו מאסר ארבע שנים או קנס פי ארבעה מהאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין. זאת, על מנת לקבוע הוראות עדכניות המנוסחות באופן העולה בקנה אחד עם עקרונות החקיקה הפלילית העדכנית. כמו כן, מוצע להחמיר את הענישה אשר תוטל על מי שיעבור על הוראות החוק, כך שניתן יהיה להטיל על מי שהפר את הוראות החוק עונש מאסר של ארבע שנים ומעלה, כלומר, שהעבירה על פי חוק זה תחשב כעבירת פשע, ולא עוון. הצורך בהחמרת הענישה נובע מהתפשטות התופעה של פגיעה בלתי חוקית בחיות הבר, בין בציד, בין בסחר ובין בהחזקה בלתי חוקיים.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים ושלוש על ידי חברת הכנסת מיקי חיימוביץ' וקבוצת חברי הכנסת (2150/23/פ).
הצעת החוק זהה לפ/2150/23 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים

והונחה על שולחן הכנסת ביום

כ"ח בתשרי התשפ"ב (04.10.2021)

הצעת חוק למניעת פלישות ביולוגיות מזיקות ולטיפול בהן, התשע"ח-2017

פרק א': מטרת החוק

מטרתו של חוק זה למנוע ולצמצם את הנזקים הבריאותיים, הסביבתיים והכלכליים הנגרמים בשל כניסתם של מינים זרים פולשים לישראל, התפשטותם והתבססותם של מינים אלה, בין השאר באמצעות:

(1) קביעת איסור לייבא מינים זרים פולשים או מתן היתר לייבואם של מינים כאמור בתנאים;

(2) קביעת איסור לייבא אמצעי ליווי מסויימים העלולים לשמש לאינטרודוקציה של מינים זרים פולשים או מתן היתר לייבואם של אמצעי ליווי כאמור בתנאים;

(3) קביעת איסור על החזקה או סחר במינים זרים פולשים, לרבות איסור על ריבוי והפצה של מינים זרים פולשים, או מתן היתר להחזקה או סחר במינים כאמור בתנאים;

(4) ביצוע פעולות לביעור או להסגר של מינים זרים פולשים או של אמצעי ליווי;

והכול בהתאם לעקרון הזהירות המונעת, לשם הבטחת ההגנה על מערכות אקולוגיות, מגוון ביולוגי, בריאות הציבור, תשתיות, חקלאות וכלכלה.

פרק ב': הגדרות

בחוק זה –

"אורגניזם" – בעל חיים, צמח, מיקרואורגניזם או פטריה, לרבות חלק שלו שהוא בעל כושר ריבוי;

"אינטרודוקציה" – מעבר של אורגניזם אל מחוץ לתחום התפוצה הטבעי שלו, הנגרם בשל פעולת אדם, במכוון או שלא במכוון;

"אמצעי ליווי" – כל חומר המשמש, במכוון או שלא במכוון, כאמצעי לאינטרודוקציה של מין זר פולש, ובכלל זה אורגניזם, אמצעי תחבורה, כלי קיבול, חומר אריזה, אמצעי אחסון, מבנה, מכשיר, אדמה, מים, זבל, ריפוד וחומר כימי;

"בעל מקרקעין" – לרבות אדם שהמקרקעין ברשותו או בהחזקתו וביחס לרשות מקומית – גם מקרקעין שבתחום שיפוטה;

"הוועדה המקצועית" – הוועדה שמונתה לפי סעיף 11;

מטרת
החוק

הגדרות

"החזקה" לעניין אורגניזם – לרבות ריבוי, זריעה, שתילה או נטיעה ;

"המנהל" – מנהל הרשות שמונה לפי סעיף 19 לחוק גנים לאומיים ;

"הממונה" – עובד המשרד הכפוף במישרין למנהל הכללי של המשרד, שהשר הסמיכו לעניין פרק ו' ;

"המשרד" – המשרד להגנת הסביבה ;

"הרשות" – הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים שהוקמה בחוק גנים לאומיים ;

"חוק גנים לאומיים" – חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998¹² ;

"מין זר פולש" – אורגניזם שחרג מתחום התפוצה הטבעי שלו בשל אינטרודוקציה, שהתבסס או שהוא עלול להתבסס במערכת אקולוגית או בבית גידול טבעי או טבעי למחצה, ואשר גורם או עלול לגרום לנזק באחד או יותר מתחומים אלה : בריאות הציבור, מערכת אקולוגית, מגוון ביולוגי, חקלאות, תשתיות וכלכלה ;

"סחר", לעניין אורגניזם או אמצעי ליווי – העברה, בין בתמורה ובין שלא בתמורה, לרבות קניה, מכר, ייבוא, הפצה והכנסה מן הים ;

"פעולות ביעור" – פעולות לאיתור, ניטור וזיהוי של מין זר פולש ולביעורו של מין זר פולש שזוהה כאמור, לרבות בדרך של עקירה, לכידה, החזרה לארץ המקור, הדברה או השמדה, בהתאם לצורך, וכן פעולות כאמור גם בהתייחס לאמצעי ליווי, והכל כדי למנוע את התבססותו או התפשטותו של מין זר פולש ;

"צו ייבוא חופשי" – צו ייבוא חופשי, התשע"ד-2014¹³ , כפי תוקפו מזמן לזמן או צו שיבוא במקומו לפי פקודת הייבוא והיצוא [נוסח חדש], התשל"ט-1979¹⁴ ;

"השר" – השר להגנת הסביבה.

פרק ג': איסורים והגבלות על ייבוא מינים זרים פולשים או אמצעי ליווי, החזקתם או הסחר בהם

¹² ס"ח התשנ"ח, עמ' 202.

¹³ ק"ת התשע"ד, עמ' 46.

¹⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 32, עמ' 625.

(א) השר, לפי הצעת הוועדה המקצועית שניתנה על יסוד הערכת סיכון שערכה כאמור בסעיף 11(3) או על יסוד תכנית פעולה למניעת נתיבי חדירה של מינים זרים פולשים שהכינה הוועדה המקצועית לפי סעיף 11(2), לאחר התייעצות עם שר החקלאות והמנהל, ולעניין אמצעי ליווי שהם אמצעי תחבורה – גם לאחר התייעצות עם שר התחבורה, יקבע בתוספות לחוק זה רשימה של מינים זרים פולשים ורשימה של אמצעי ליווי כמפורט להלן; השר רשאי לקבוע לגבי המינים הפולשים ולגבי אמצעי הליווי אם ייבואם, החזקתם או הסחר בהם אסורים או מותרים בתנאים, ויכול שיקבע תנאים שונים לגבי ייבוא, החזקה או סחר כאמור.

(1) מינים זרים פולשים בדרגה 1 שיפורטו בחלק א' לתוספת הראשונה – אסורים בייבוא, החזקה או סחר.

(2) מינים זרים פולשים בדרגה 2 שיפורטו בחלק ב' לתוספת הראשונה – אסורים בייבוא, החזקה או סחר, אלא למטרות מחקר, טיפול רפואי, חינוך, הסברה, הצגה בגן חיות או הגנה על מערכת אקולוגית, ובלבד שניתן לכך היתר מאת המנהל ובתנאים הקבועים בו.

(3) מינים זרים פולשים בדרגה 3 שיפורטו בחלק ג' לתוספת הראשונה – מותרים בייבוא, החזקה או סחר, לכל מטרה חוקית, ובלבד שניתן לכך היתר מאת המנהל ובתנאים הקבועים בו.

(4) אורגניזמים בדרגה 4 שיפורטו בחלק ד' לתוספת הראשונה – מותרים בייבוא, החזקה או סחר, לכל מטרה חוקית, ללא הגבלה.

(1) אמצעי הליווי שיפורטו בחלק א' לתוספת השנייה – אסורים בייבוא, החזקה או סחר.

(2) אמצעי הליווי שיפורטו בחלק ב' לתוספת השנייה – מותרים בייבוא, החזקה או סחר, לכל מטרה חוקית, ובלבד שניתן לכך היתר מאת המנהל ובתנאים הקבועים בו.

(ד) השר רשאי לעדכן בצו את רשימת המינים הזרים הפולשים המנויה בתוספת הראשונה או את רשימת אמצעי הליווי המנויה בתוספת השנייה, בדרך האמורה בסעיף קטן (א).

(1) נוכח המנהל, לאחר התייעצות עם הוועדה המקצועית, כי מתקיימות נסיבות חריגות שבהן קיימת הסתברות גבוהה שייגרם נזק חמור ורחב היקף לבריאות הציבור, למגוון הביולוגי, לתשתיות, לחקלאות או לכלכלה בשל חדירה אפשרית של מין זר פולש לישראל, רשאי הוא, בהודעה ברשומות, להורות כי אורגניזם מסוג שיורה עליו, בין אם הוא מנוי בתוספת הראשונה לחוק ובין אם אינו מנוי באותה תוספת, הוא מין זר פולש בדרגה שיקבע, שעליו יחולו הוראות חוק זה כפי שיורה, ורשאי הוא, באותה הודעה, ליתן הוראות נוספות בקשר לאמצעי ליווי הנושא את אותו אורגניזם, ולפעולות ביעור או פעולות אחרות לפי חוק זה שיש לבצע בקשר עם האורגניזם או אמצעי הליווי האמורים.

(2) תחילתה של הודעה כאמור בפסקת משנה (1) ביום פרסומה כאמור בפסקת משנה (3), והיא תעמוד בתוקפה למשך 30 ימים; ואולם, המנהל רשאי להאריך את תוקפה של ההודעה למשך תקופות נוספות, ובלבד שתקופות אלה לא יעלו על 180 ימים במצטבר.

(3) הודעה כאמור בפסקת משנה (1) תפורסם בשני עיתונים יומיים נפוצים כמשמעותם בסעיף 1א לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965¹⁵, וכן באתר האינטרנט של הרשות.

(ו) הוראות סעיף זה מוסיפות על הוראות צו ייבוא חופשי ואינן גורעות מהן.

(א) לא ייבא אדם לשטח מדינת ישראל אורגניזם שאינו מנוי בתוספת הראשונה, לא יחזיק באורגניזם כאמור ולא יסחר בו, אלא אם ניתן לכך היתר מאת המנהל ובכפוף לתנאים הקבועים בו.

(ב) לא ייבא אדם לשטח מדינת ישראל אורגניזם המנוי בחלק א' לתוספת הראשונה, לא יחזיק אדם באורגניזם כאמור ולא יסחר בו.

מגבלות
לעניין
ייבוא,
החזקה או
סחר של
אורגניזם
או אמצעי
ליווי

¹⁵ ס"ח התשכ"ח, עמ' 307.

(ג) לא ייבא אדם לשטח מדינת ישראל אורגניזם המנוי בחלק ב' לתוספת הראשונה, לא יחזיק אדם באורגניזם כאמור ולא יסחור בו, אלא אם כן ניתן לכך היתר מאת המנהל ובתנאים שייקבעו על ידו, ובלבד שהייבוא, ההחזקה או הסחר נועדו למטרות מחקר, טיפול רפואי, חינוך, הסברה, הצגה בגן חיות או הגנה על מערכת אקולוגית.

(ד) לא ייבא אדם לשטח מדינת ישראל אורגניזם המנוי בחלק ג' לתוספת הראשונה או אורגניזם שאינו מנוי בתוספת הראשונה, לא יחזיק אדם באורגניזם כאמור ולא יסחור בו, אלא אם כן ניתן לכך היתר מאת המנהל ובתנאים שייקבעו על ידו.

(ה) לא ייבא אדם אמצעי ליווי המנוי בחלק א' לתוספת השנייה, לא יחזיק אדם אמצעי ליווי כאמור ולא יסחור בו.

(ו) לא ייבא אדם אמצעי ליווי המנוי בחלק ב' לתוספת השנייה, לא יחזיק אדם אמצעי ליווי כאמור ולא יסחור בו, אלא אם כן ניתן לכך היתר מאת המנהל ובתנאים שייקבעו על ידו.

(ז) על אף הוראות סעיפים קטנים (ב), (ג) ו-(ה), בהתקיים נסיבות חריגות ומנימוקים מיוחדים שיירשמו, רשאי המנהל להתיר, בתנאים ולתקופה כפי שורה, ייבוא של אורגניזם המנוי באותם סעיפים קטנים, וזאת אם שוכנע כי מתקיימים כל אלה:

(1) הוועדה המקצועית המליצה על מתן ההיתר, לאחר שביצעה הערכת סיכון או לאחר שבדקה את הערכת הסיכון שערך מבקש ההיתר או מי מטעמו, ומצאה כי התועלת שתצמח ממתן ההיתר עולה על הסיכון לגרימת נזק;

(2) ההיתר מותנה בתנאים שקיומם מבטיח ברמת סבירות גבוהה כי האורגניזם האמור לא יפלוש לישראל ולא יתבסס בה;

(3) הבקשה לקבלת היתר כאמור פורסמה באתר האינטרנט של הרשות וניתנה לכל אדם המעוניין בכך אפשרות להגיש תגובתו בתוך שבועיים מיום הפרסום; היתר כאמור יינתן רק לאחר שהמנהל בחן את התגובות שהוגשו ביחס לבקשה, אם הוגשו.

(ח) הוראות סעיף זה מוסיפות על הוראות צו ייבוא חופשי ואינן גורעות מהן.

(א) המנהל רשאי להעניק היתרים מהסוגים המפורטים להלן; היתר יכול שיהיה היתר פרטני לפי בקשה שהוגשה למנהל או היתר כללי שיפורסם באתר האינטרנט של הרשות:

מתן
היתרים
וסוגיהם

(1) היתר חריג לייבוא והחזקה של אורגניזם כאמור בסעיף 4(ז);

(2) היתר לייבוא, החזקה או סחר של אורגניזם המנוי בחלק ב' לתוספת הראשונה כאמור בסעיף 4(ג), ובלבד שמטרתם היא אחד או יותר מאלה: מחקר, טיפול רפואי, חינוך, הסברה, הצגה בגן חיות או הגנה על מערכת אקולוגית;

(3) היתר לייבוא, החזקה או סחר של אורגניזם המנוי בחלק ג' לתוספת הראשונה, או של אורגניזם שאינו מנוי בתוספת הראשונה כאמור בסעיף 4(ד);

(4) היתר לייבוא, החזקה או סחר של אמצעי ליווי המנוי בחלק ב' לתוספת השנייה, כאמור בסעיף 4(ו).

(ב) המנהל רשאי להתנות את מתן ההיתר בתנאים שיקבע, בין השאר בעניינים אלה: תקופת ההיתר, מטרות השימוש באורגניזם או באמצעי הליווי, מגבלות על השימוש בו, כמות האורגניזמים או אמצעי הליווי המותרים בייבוא, החזקה או סחר, תיחום לאזור גאוגרפי והנחיות לטיפול באורגניזם או באמצעי הליווי בסיום תקופת ההיתר.

(ג) המנהל יעניק היתר רק לאחר שקיבל הערכת סיכון אקולוגי מאת הוועדה המקצועית לפי סעיף 12(3) או (4).

(ד) השר רשאי לקבוע, לאחר התייעצות עם הוועדה המקצועית, הליכים ותנאים למתן היתרים לפי סעיף זה.

על אף הוראות חוק זה, המנהל, לפי המלצת הוועדה המקצועית, רשאי להורות כי ייבוא, החזקה או סחר של אורגניזם או של אמצעי ליווי, מסוגים שיוורה עליהם, יהיו פטורים מהחובה לקבל היתר לפי הוראות סעיף 5, וזאת אם נוכח כי רשות אחרת מוסמכת לתת היתר לייבוא, החזקה או סחר של אותו אורגניזם או אמצעי ליווי וכי נשקלו על ידה שיקולים הנוגעים למטרות חוק זה כאמור בסעיף 1.

(א) המנהל רשאי, לאחר שנתן לבעל היתר שניתן לפי סעיף 5 הזדמנות לטעון את טענותיו, לסרב לחדש את ההיתר, להגבילו להתלותו או לבטלו, אם מצא כי מתקיים לגביו אחד מאלה:

פטור
מהיתר

סירוב
לחדש
היתר,
ביטול
היתר,
הגבלתו או
התלייתו

(1) ההיתר ניתן על יסוד מידע כוזב, שגוי, מטעה או חלקי;

(2) חדל להתקיים בו תנאי מהתנאים למתן ההיתר ;

(3) הוא הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי להיות בעל היתר ;

(4) הוא הפר הוראה מההוראות לפי חוק זה או תנאי מתנאי ההיתר ;

(5) חל שינוי בהערכת המסוכנות של האורגניזם או של אמצעי ליווי בקשר לאורגניזם כאמור.

(ב) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), המנהל רשאי להתלות את הוגש נגד בעל ההיתר כתב אישום בחשד לביצוע עבירה כאמור בסעיף קטן (א)(3), עד למתן פסק דין סופי בעניין, והכול אם ראה שחומרת העניין או טובת הציבור מחייבים זאת.

(ג) ראה המנהל כי פגם האמור בסעיף קטן (א) ניתן לתיקון, רשאי הוא להתלות את ההיתר לתקופה שיקבע עד לתיקון הפגם בהתאם לסעיף הקטן האמור ורשאי הוא להורות על אופן התיקון והמועד לתיקון ; סבר המנהל כי פגם כאמור נבע מטעם סביר שאינו בשליטת בעל ההיתר, יקצוב המנהל לבעל הרישיון תקופה לתיקון הפגם, בלי להתלות את ההיתר ; חלפה התקופה שקבע המנהל והפגם לא תוקן להנחת דעתו, רשאי הוא, לנקוט אמצעים כאמור בסעיף קטן (א).

(ד) החליט המנהל לבטל היתר, לא לחדשו, להגבילו או להתלותו, לפי הוראות סעיף זה, רשאי הוא להורות על פעולות שיש לבצע בנוגע לאורגניזם או לאמצעי הליווי הנוגע לעניין.

(א) לא ישחרר אדם, בין במעשה ובין במחדל, בעל חיים שבהחזקתו או בבעלותו, ברשות הרבים בכוונה להוציאו מחזקתו או להפקירו ; בסעיף זה, "בעל חיים" – לרבות חסרי חוליות ולמעט חיות משק, ציפורים או חרקים המוחזקים בשטחים פתוחים לצורכי גידול חקלאי או הדברה ביולוגית, לפי העניין, בהתאם לאישור ממשרד החקלאות.

(ב) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), לא ישליך אדם ולא יסלק מרשותו, מין זר פולש המנוי בחלקים א', ב', או ג' לתוספת הראשונה, או שאינו מנוי בתוספת הראשונה, או אמצעי ליווי המנוי בחלק ב' לתוספת השנייה, אלא בדרכים ובמקומות כפי שקבע השר בתקנות.

פרק ד': טיפול במינים זרים פולשים

(א) הוועדה המקצועית תכין תכנית ביעור שתכלול פעולות ביעור שיש לבצע כדי למנוע נזק לבריאות הציבור, למערכת אקולוגית, למגוון הביולוגי, לתשתיות, לחקלאות או לכלכלה כתוצאה מקיומו של מין זר פולש בישראל, התבססותו או התפשטותו, ותביאה לאישור המנהל והשר (להלן – תכנית ביעור).

(ב) ביצוע פעולות ביעור כאמור בסעיף קטן (א) ייעשו בהתאם לתכנית ביעור.

(ג) ראה המנהל כי קיים צורך דחוף בביצוע פעולות ביעור, לשם מניעת נזק

ממשי לבריאות הציבור, למערכת אקולוגית, למגוון הביולוגי, לתשתיות, לחקלאות או לכלכלה כתוצאה מקיומו של מין זר פולש, התבססותו או התפשטותו, רשאי הוא לאחר התייעצות עם הוועדה המקצועית, להורות על ביצוע אותן פעולות אף אם לא נכללו בתכנית ביעור כאמור בסעיף (א).

(ד) הוכנה ואושרה תכנית ביעור, או הורה המנהל על ביצוע פעולות ביעור לפי סעיף קטן (ג), יודיע המנהל לבעלי המקרקעין שבתחומם עתידה להתבצע התכנית או פעולות הביעור שעליהן הורה לפי סעיף קטן (ג), על קיומן של התכנית או הפעולות ואופן ביצוען.

(ה) השר רשאי, בהתאם לתכנית ביעור, להסמך אדם, בתנאים שיקבע, לבצע פעולות ביעור או לפקח על פעולות ביעור כאמור בסעיף זה; ואולם, לא יוסמך אדם כאמור אלא אם כן התקיימו בו כל אלה:

(1) הוא לא הורשע בעבירה אשר מפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה הוא אינו ראוי, לדעת השר, לשמש כמפקח;

(2) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי חוק זה, כפי שהורה השר;

(3) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים, כפי שהורה השר.

(ו) אדם שהוסמך לבצע פעולות ביעור כאמור בסעיף קטן (ד) וכן אדם שהוסמך לפקח על ביצוען של פעולות ביעור יהיה רשאי להיכנס, לאחר תיאום מראש עם בעל המקרקעין, ככל האפשר, ובמועד סביר לכל מקום הנכלל בתכנית הביעור כדי לעשות בו כל פעולה הדרושה לביצוע תכנית הביעור או כדי לפקח ולערוך ביקורת על ביצועה, ובלבד שלא ייכנס למקרקעין המשמשים למגורים אלא על פי צו של בית משפט.

(ז) הוסמך בעל מקרקעין, לבקשתו, לבצע בעצמו פעולות ביעור בהתאם לתכנית הביעור, יישא בעל המקרקעין שהוסמך כאמור בכל ההוצאות הכרוכות בביצוע פעולות הביעור.

(ח) על אף האמור בסעיף זה, הסמכתו של אדם לביצוע תכנית ביעור בשטחים המוחזקים על ידי צבא הגנה לישראל או על ידי מערכת הביטחון, או המשמשים אותם, וכן קביעת המועדים לביצוע פעולות הביעור בהם, יהיו טעונות אישור של שר הביטחון או מי שהסמיך לכך בהודעה ברשומות.

השר רשאי לקבוע תקנות לעניין הפעלתם של מקומות להסגר של אורגניזמים שנקבע לגביהם כי הם מין זר פולש או של אמצעי ליווי האסורים בייבוא, ובין היתר אופן בדיקתם, תהליך החיטוי וכיוצא באלה.

הסגר

פרק ה': הוועדה המקצועית

השר ימנה ועדה מקצועית בת תשעה חברים וזה הרכבה:

מינוי

הוועדה

המקצועית

(1) שני עובדי המשרד להגנת הסביבה, שאחד מהם, לפי קביעת השר, יהיה יושב ראש הוועדה;

(2) המדען הראשי ברשות או מי מטעמו;

(3) עובד משרד החקלאות ופיתוח הכפר, העוסק בתחום הגנת הצומח, שימונה לפי המלצת שר החקלאות ופיתוח הכפר;

(4) עובד משרד החקלאות ופיתוח הכפר, העוסק בשירותים הווטרינריים, שימונה לפי המלצת שר החקלאות ופיתוח הכפר;

(5) עובד משרד הבריאות, העוסק בשירותי בריאות הציבור, שימונה לפי המלצת שר הבריאות;

(6) פקיד הדיג הראשי במשרד החקלאות ופיתוח הכפר או מי שממלא תפקיד כאמור אף אם תואר המשרה שונה, או מי מטעמו;

(7) חבר הוועדה המדעית-מקצועית של מליאת הרשות שהוא מומחה בתחום האקולוגיה או שהוא בעל תואר שלישי בתחום זה ומכהן כחבר סגל במוסד אקדמי בישראל בתחום זה;

(8) נציג ציבור בעל מומחיות בתחום האקולוגיה, לפי המלצת הגופים המנויים בחלק א' לתוספת לחוק ייצוג גופים ציבוריים שעניינם בשמירת איכות הסביבה (תיקוני חקיקה), התשס"ג–2002¹⁶.

תפקידיה של הוועדה המקצועית יהיו כמפורט להלן:

- (1) לייעץ לשר ולמנהל בכל עניין הנוגע לחוק זה, לפי דרישתם;
- (2) להכין ניתוח של דרכי האינטרודוקציה של מינים זרים פולשים לישראל ולהציע תכנית פעולה למניעת חדירה של מינים פולשים לישראל, שתכלול הצעה לקביעת סדרי עדיפות לטיפול בנתיבי חדירה של מינים זרים פולשים ודרכי טיפול מוצעות (להלן – תכנית פעולה); הוועדה תעדכן את תכנית הפעולה מדי שנה או במועד מוקדם יותר, אם ראתה בכך צורך;
- (3) לבצע הערכת סיכון אקולוגי או לקבוע הנחיות בקשר לביצוע הערכת סיכון אקולוגי, ביוזמתה או לפי בקשת המנהל, לרבות בקשר לבקשה לקבלת היתר שהוגשה לפי חוק זה; לעניין זה, "סיכון אקולוגי" – נזק או חשש לנזק שעלול להיגרם למערכת אקולוגית, למגוון הביולוגי, לבריאות הציבור, לתשתיות, לחקלאות או לכלכלה כתוצאה מכניסה של אורגניזם לישראל והפצתו בתחומי המדינה;
- (4) לבדוק הערכת סיכון אקולוגי שבוצעה על ידי מבקש היתר או מי מטעמו, בהתאם להנחיות שקבעה הוועדה, ולהגיש למנהל את המלצותיה לגבי הערכת הסיכון האמורה;
- (5) להציע לשר, רשימות של אורגניזמים ואמצעי ליווי לצורך תיקון התוספות לחוק; הוועדה המקצועית תמסור המלצה לעדכון התוספות אחת לשלוש שנים לפחות;
- (6) לייעץ למנהל בקשר עם תכניות ביעור;
- (7) לקיים שיתוף פעולה ותיאום בין הרשויות המיוצגות בוועדה המקצועית והמוסמכות לאשר ייבוא, החזקה או סחר של אורגניזמים או אמצעי ליווי, במטרה לטייב את השירות לאזרח, ובכלל זה להמליץ למנהל על מתן פטור מהיתר לפי סעיף 6 בהתייחס לבקשה מסוימת או לסוגים של בקשות.

¹⁶ ס"ח התשס"ג, עמ' 118.

הוועדה המקצועית תתכנס אחת לחודש לפחות ; הוועדה תקבע את נוהלי עבודתה וסדרי דיוניה, ככל שלא נקבעו על-ידי השר בתקנות, והיא רשאית למנות ועדות-משנה מקרב חבריה, דרך כלל או לעניין מסוים, ולאצול להן מתפקידיה.

לא ימונה לחברה הוועדה המקצועית מי שהורשע בעבירה פלילית או בעבירת משמעת שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן בוועדה, או שהוגש נגדו כתב אישום או קובלנה בעבירה כאמור וטרם ניתן פסק דין סופי או החלטה סופית בעניינו.

נציג הציבור בוועדה המקצועית, שמונה לפי סעיף 11(8), ימונה לתקופה של ארבע שנים, ורשאי השר להאריך את תקופת כהונתו לתקופת כהונה נוספת, ובלבד שלא יכהן יותר משתי תקופות כהונה רצופות.

(א) חבר הוועדה המקצועית יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו, בהתקיים אחד מאלה :

(1) הוא התפטר במסירת כתב התפטרות לשר ;

(2) הוא חדל להיות עובד המשרד הממשלתי או הגוף שאותו הוא מייצג בוועדה המקצועית ואם הוא נציג ציבור – הוא נתמנה לעובד המדינה.

(ב) התקיימה נסיבה מהנסיבות כמפורט להלן, לגבי חבר הוועדה המקצועית, יעביר השר את חבר הוועדה מכהונתו לפני תום תקופת הכהונה ובסמוך למועד התקיימות הנסיבה, בהודעה בכתב :

(1) הוא הורשע בעבירה פלילית או בעבירת משמעת, שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כחבר הוועדה, או הוגש נגדו כתב אישום או קובלנה בעבירה כאמור ;

(2) נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו ;

(3) חדל להתקיים בו תנאי מהתנאים הדרושים למינויו או התקיימו נסיבות אחרות הפוסלות אותו לפי חוק זה מלכהן כחבר הוועדה המקצועית.

סדרי
עבודתה של
הוועדה

סייג למינוי

תקופת
כהונה

הפסקת
כהונה לפני
תום
תקופת
הכהונה

(ג) השר רשאי להעביר חבר הוועדה המקצועית מכהונתו לפני תום תקופת כהונתו אם חבר הוועדה נעדר בלא סיבה מוצדקת משלוש ישיבות רצופות של הוועדה או מיותר ממחצית הישיבות שקיימה במהלך שנה אחת.

(א) לא ימונה ולא יכהן כחבר הוועדה המקצועית מי שעלול להימצא, במישרין או בעקיפין, באופן תדיר, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כחבר הוועדה לבין עניין אישי שלו או תפקיד אחר שלו.

(ב) חבר הוועדה המקצועית לא יטפל במסגרת תפקידו בנושא שעלול לגרום לו להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כחבר הוועדה לבין עניין אישי שלו או תפקיד אחר שלו.

(ג) נודע לחבר הוועדה המקצועית כי הוא עלול להימצא במצב של ניגוד עניינים כאמור בסעיף קטן (ב), יודיע על כך ליושב ראש הוועדה ולא יטפל בנושא כאמור באותו סעיף קטן.

(ד) בסעיף זה –

”בעל עניין” – כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ”ח-1968¹⁷;

”טיפול” – לרבות קבלת החלטה, העלאת נושא לדיון, נוכחות בדיון, השתתפות בדיון או בהצבעה או עיסוק בנושא מחוץ לדיון;

”עניין אישי של חבר הוועדה המקצועית” – לרבות עניין אישי של קרובו, עניין של תאגיד שהוא או קרובו הם בעלי עניין בו, או עניין של גוף שהוא או קרובו הם מנהלים או עובדים אחראים בו;

”קרוב” – בן זוג, הורה, בן או בת ובני זוגם, אח או אחות וילדיהם, גיס, גיסה, דוד או דודה וילדיהם, חותן, חותנת, חם, חמות, חתן, כלה, נכד או נכדה, לרבות חורגים או כל אדם אחר הסמוך על שולחנו.

(א) חבר הוועדה המקצועית שאינו עובד המדינה, עובד גוף מתוקצב או גוף נתמך או עובד בגוף שאותו הוא מייצג בוועדה זכאי לקבל גמול בעבור השתתפות בישיבות הוועדה לפי הוראות סעיף קטן (ג), ובלבד שאינו זכאי לקבל, ממקור אחר, תמורה בעבור ההשתתפות.

ניגוד
עניינים

גמול והחזר
הוצאות

¹⁷ ס”ח התשכ”ח, עמ’ 234.

(ב) חבר הוועדה המקצועית שאינו זכאי לגמול לפי הוראות סעיף קטן (א), זכאי לקבל החזר הוצאות שהוציא לצורך השתתפות בשיבות הוועדה לפי הוראות סעיף קטן (ג), ובלבד שאינו זכאי לקבל, ממקור אחר, החזר הוצאות.

(ג) השר, בהסכמת שר האוצר, יקבע כללים ותנאים שלפיהם ישולם גמול או החזר הוצאות לחבר הוועדה המקצועית בהתאם להוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב) ואת שיעוריהם.

(ד) בסעיף זה, "עובד המדינה", "עובד גוף מתקצב", "עובד גוף נתמך" – כהגדרתם בסעיף 32 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985¹⁸.

קיום הוועדה המקצועית, סמכויותיה ותוקף החלטותיה לא ייפגעו מחמת שהתפנה מקום של חבר מחבריה, או מחמת ליקוי במינויו או בהמשך כהונתו, ובלבד שרוב חבריה מכהנים כדין.

פרוטוקולים של דיוני הוועדה המקצועית והחלטותיה יפורסמו באתר האינטרנט של הרשות.

תוקף
פעולות

פרסום

פרק ו': פיקוח

(א) השר ימנה מפקחים מבין עובדי הרשות או עובדי המשרד להגנת הסביבה, שיהיו נתונות להם הסמכויות לפי פרק זה, כולן או חלקן, לשם פיקוח על ביצוע ההוראות לפי חוק זה; בלי לגרוע מכלליות האמור, לפקחים שמונו לפי סעיף 58 לחוק גנים לאומיים יהיו נתונות הסמכויות המנויות בפרק זה.

(ב) השר רשאי להסמיך מפקחים מבין עובדי המדינה שאינם עובדי המשרד להגנת הסביבה, בהסכמת השר הממונה על אותו עובד, בסמכויות לפי חוק זה, כולן או חלקן, לשם ביצוע ההוראות לפי חוק זה.

(ג) על מפקחים שמונו לפי חוק זה יחולו הוראות סעיף 59 לחוק גנים לאומיים, בשינויים המחויבים.

(ד) לא יתמנה אדם למפקח לפי פרק זה אלא אם כן התקיימו בו כל אלה:

מפקחים

¹⁸ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

- (1) הוא לא הורשע בעבירה אשר מפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה הוא אינו ראוי, לדעת השר, לשמש כמפקח;
- (2) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי חוק זה, כפי שהורה השר;
- (3) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים, כפי שהורה השר.
- בלי לגרוע מהוראות סעיף 21(ג), לשם פיקוח על ביצוע ההוראות לפי חוק זה, רשאי מפקח, לאחר שהזדהה לפי סעיף 23 –

סמכויות
פיקוח

- (1) לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו את שמו ומענו ולהציג בפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו;
- (2) לדרוש מכל אדם למסור לו כל ידיעה או מסמך שיש בהם כדי להבטיח ביצוע הוראות חוק זה או להקל על ביצוען;
- (3) להיכנס לכל מקום, בכל עת סבירה, ובלבד שלא ייכנס למקום המשמש למגורים אלא על פי צו של בית משפט.
- (א) מפקח לא יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי סימן זה, אלא בעת מילוי תפקידו, ובהתקיים שניים אלה:

זיהוי
מפקחים

- (1) הוא עונד באופן גלוי תג המזהה אותו ואת תפקידו ולובש מדי מפקח בצבע ובצורה שהורה השר לעניין זה, ובלבד שהמדים כאמור אינם נחזים להיות מדי משטרה;
- (2) יש בידו תעודה החתומה בידי השר, המעידה על תפקידו ועל סמכויותיו, שאותה יראה על פי דרישה.
- (ב) חובת הזדהות לפי סעיף קטן (א) לא תחול אם קיומה עלול לגרום לאחד מאלה:
- (1) סיכול ביצוע הסמכות בידי המפקח;
- (2) פגיעה בביטחון המפקח או בביטחון אדם אחר.
- (ג) חלפה הנסיבה שבשלה לא קיים המפקח את חובת ההזדהות כאמור בסעיף קטן (ב), יקיים המפקח את חובתו כאמור, מוקדם ככל האפשר.

פרק ז': עיצום כספי

עיצום כספי

(א) ייבא אדם לישראל, החזיק או סחר באורגניזם המנוי בחלקים א' עד ג' לתוספת או באורגניזם שאינו מנוי בתוספת, מבלי שקיבל לכך היתר או שלא לפי תנאיו, בניגוד להוראות סעיף 4, רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה בסכום של 10,000 שקלים חדשים, ואם הוא תאגיד – בסכום של 25,000 שקלים חדשים.

(ב) ייבא אדם לישראל, החזיק או סחר באמצעי ליווי המנוי בתוספת השנייה, מבלי שקיבל לכך היתר או שלא לפי תנאיו, לפי העניין, בניגוד להוראות סעיף 4, רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה בסכום של 25,000 שקלים חדשים, ואם אינו תאגיד – בסכום של 10,000 שקלים חדשים.

(ג) מי שהיתר שקיבל בוטל, לא חודש, הוגבל או הותלה והוא לא ביצע פעולה כפי שהורה לו המנהל, בניגוד לסעיף 7(ד), או מי שבקשתו לקבלת היתר נדחתה לפי סעיף 46(ג), והוא לא ביצע פעולה כי שהורה לו המנהל, בניגוד לאותו סעיף, רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה בסכום של 15,000 שקלים חדשים, ואם אינו תאגיד – בסכום של 7,500 שקלים חדשים.

(ד) שיחרר אדם ברשות הרבים בעל חיים שבהחזקתו או שבבעלותו מבלי שקיבל לכך היתר, בניגוד להוראות סעיף 8(א), רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה בסכום של 15,000 שקלים חדשים, ואם אינו תאגיד – בסכום של 7,500 שקלים חדשים.

(ה) השליך אדם או סילק מרשותו מין זר פולש או אמצעי ליווי, מהסוגים המנויים בסעיף 8(ב), שלא בדרכים ובמקומות שקבע השר, ככל שקבע, רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה בסכום של 15,000 שקלים חדשים, ואם אינו תאגיד – בסכום של 7,500 שקלים חדשים.

(א) היה למנהל יסוד סביר להניח כי אדם הפר הוראה מההוראות לפי חוק זה כאמור בסעיף 25, לפי העניין (בסימן זה – המפר), ובכוונת הממונה להטיל על אותו אדם עיצום כספי לפי אותם סעיפים, ימסור למפר הודעה על הכוונה להטיל עליו עיצום כספי (בסימן זה – הודעה על כוונת חיוב).

(ב) בהודעה על כוונת חיוב יציין הממונה, בין השאר, את אלה:

(1) המעשה או המחדל (בסימן זה – המעשה), המהווה את ההפרה;

הודעה על

כוונת חיוב

(2) סכום העיצום הכספי בהתאם להוראות סעיף 25 והתקופה לתשלום;

(3) זכותו של המפר לטעון את טענותיו בפניו לפי הוראות סעיף 27;

(4) הסמכות להוסיף על סכום העיצום הכספי בשל הפרה נמשכת או הפרה חוזרת לפי הוראות סעיף 29 והמועד שממנו יראו הפרה כהפרה נמשכת לעניין הסעיף האמור.

(א) מפר שנמסרה לו הודעה על כוונת חיוב לפי הוראות סעיף 26, רשאי לטעון את טענותיו בפני הממונה בכתב או בעל פה, כפי שיורה המנהל, לעניין הכוונה להטיל עליו עיצום כספי ולעניין סכומו, בתוך 30 ימים ממועד מסירת ההודעה.

(ב) הממונה רשאי, לבקשת המפר, להאריך את התקופה האמורה בסעיף קטן (א) בתקופה שלא תעלה על 30 ימים.

(א) טען המפר את טענותיו בפני הממונה לפי הוראות סעיף 27, יחליט הממונה, בהתייעצות עם המנהל, לאחר ששקל את הטענות שנטענו, אם להטיל על המפר עיצום כספי, והוא רשאי להפחית את סכום העיצום הכספי לפי הוראות סעיף 30.

(ב) החליט הממונה לפי הוראות סעיף קטן (א) –

(1) להטיל על המפר עיצום כספי – ימסור לו דרישה, בכתב, לשלם את העיצום הכספי (בפרק זה – דרישת תשלום), שבה יציין, בין השאר, את סכום העיצום הכספי המעודכן ואת התקופה לתשלום;

(2) שלא להטיל על המפר עיצום כספי – ימסור לו הודעה על כך, בכתב.

(ג) בדרישת תשלום או בהודעה לפי סעיף קטן (ב), יפרט הממונה את נימוקי החלטתו.

(ד) לא טען המפר את טענותיו לפי הוראות סעיף 27, בתוך התקופה האמורה באותו סעיף, יראו הודעה זו, בתום אותה תקופה, כדרישת תשלום שנמסרה למפר במועד האמור.

זכות טיעון

החלטת
הממונה
ודרישת
תשלום

(א) בהפרה נמשכת ייווסף על העיצום הכספי הקבוע לאותה הפרה, החלק החמישים שלו לכל יום שבו נמשכת ההפרה.

הפרה
נמשכת
והפרה
חוזרת

(ב) בהפרה חוזרת ייווסף על העיצום הכספי הקבוע לאותה הפרה סכום השווה למחצית העיצום הכספי כאמור; לענין זה, "הפרה חוזרת" – הפרת הוראה מהוראות לפי חוק זה כאמור בסעיף 25, בתוך שנתיים מהפרה קודמת של אותה הוראה שבשלה הוטל על המפר עיצום כספי.

(א) הממונה אינו רשאי להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהסכומים הקבועים בסימן זה, אלא לפי הוראות סעיף קטן (ב).

סכומים
מופחתים

(ב) השר, בהסכמת שר המשפטים, רשאי לקבוע מקרים, נסיבות ושיקולים שבשלהם יהיה ניתן להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהסכומים הקבועים בסימן זה, ובשיעורים שיקבע.

(א) העיצום הכספי יהיה לפי סכומו המעודכן ביום מסירת דרישת התשלום, ולגבי מפר שלא טען את טענותיו לפני הממונה כאמור בסעיף 27 – ביום מסירת ההודעה על כוונת חיוב; הוגש ערעור על דרישת תשלום לפי סעיף 35 ועוכב תשלומו של העיצום הכספי לפי סעיף 35(ב) בידי המנהל או בית המשפט, יהיה סכום העיצום הכספי לפי סכומו המעודכן ביום ההחלטה בערעור.

סכום
מעודכן של
העיצום
הכספי

(ב) סכומי העיצום הכספי הקבועים בסעיף 25 יתעדכנו ב-1 בינואר בכל שנה (בסעיף קטן זה – יום העדכון), בהתאם לשיעור שינוי המדד הידוע ביום העדכון לעומת המדד שהיה ידוע ביום העדכון בשנה שקדמה לו; הסכום האמור יעוגל לסכום הקרוב שהוא מכפלה של עשרה שקלים חדשים; לענין זה, "מדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

(ג) הממונה יפרסם ברשומות הודעה על סכומי העיצום הכספי המעודכנים לפי סעיף קטן (ב).

המפר ישלם את העיצום הכספי בתוך 30 ימים מיום מסירת דרישת התשלום כאמור בסעיף 28.

המועד
לתשלום
העיצום
הכספי

לא שילם המפר עיצום כספי במועד, ייוספו על העיצום הכספי, לתקופת הפיגור, הפרשי הצמדה וריבית עד לתשלום; בפרק זה – "הפרשי הצמדה וריבית" – כהגדרתם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א–1961¹⁹.
עיצום כספי ייגבה לאוצר המדינה, ועל גבייתו תחול פקודת המסים (גבייה)²⁰.

הפרשי
הצמדה
ורבית
גבייה

(א) על החלטה סופית של הממונה לפי פרק זה ניתן לערער לבית משפט השלום שבו יושב נשיא בית משפט השלום; ערעור כאמור יוגש בתוך 30 ימים מיום שנמסרה ההחלטה.

ערעור

(ב) אין בהגשת ערעור כאמור בסעיף קטן (א) כדי לעכב את תשלום העיצום הכספי, אלא אם כן הסכים לכך הממונה או שבת המשפט הורה על כך.

(ג) החליט בית המשפט לקבל ערעור שהוגש לפי סעיף קטן (א), לאחר ששולם העיצום הכספי לפי הוראות פרק זה, והורה על החזרת סכום העיצום הכספי ששולם או על הפחתת העיצום הכספי, יוחזר הסכום ששולם או כל חלק ממנו אשר הופחת, לפי העניין, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלום עד יום החזרתו.

(א) הטיל הממונה עיצום כספי לפי פרק זה, יפרסם באתר האינטרנט של הרשות את הפרטים שלהלן, בדרך שתבטיח שקיפות לגבי הפעלת שיקול דעתו בקבלת ההחלטה להטיל עיצום כספי:

פרסום

(1) דבר הטלת העיצום הכספי;

(2) מהות ההפרה שבשלה הוטל העיצום הכספי ונסיבות ההפרה;

(3) סכום העיצום הכספי שהוטל;

(4) אם הופחת סכום העיצום הכספי – הנסיבות שבשלן הופחת העיצום ושיעורי ההפחתה;

(5) פרטים על אודות המפר הנוגעים לעניין;

(6) שמו של המפר – ככל שהמפר הוא תאגיד.

(ב) הוגש ערעור על דרישת תשלום לפי סעיף 35, יפרסם הממונה את דבר הגשת הערעור ואת תוצאותיו בדרך שבה פרסם את דבר העיצום הכספי.

¹⁹ ס"ח התשכ"א, עמ' 192.
²⁰ חוקי אי"י, כרך ב', עמ' (ע) 1374, (א) 1399.

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (א)(6), רשאי הממונה לפרסם את שמו של מפר שהוא יחיד, אם סבר שהדבר נחוץ לצורך אזהרת הציבור.

(ד) על אף האמור בסעיף זה, לא יפרסם הממונה פרטים שהם בגדר מידע שרשות ציבורית מנועה מלמסור לפי סעיף 9(א) לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998²¹, וכן רשאי הוא שלא לפרסם פרטים לפי סעיף זה, שהם בגדר מידע שרשות ציבורית אינה חייבת למסור לפי סעיף 9(ב) לחוק האמור.

(ה) פרסום לפי סעיף זה בעניין עיצום כספי שהוטל על תאגיד יהיה לתקופה של ארבע שנים, ובעניין עיצום כספי שהוטל על יחיד – לתקופה של שנתיים.

(ו) השר רשאי לקבוע דרכים נוספות לפרסום הפרטים האמורים בסעיף זה.

(א) תשלום עיצום כספי לפי פרק זה, לא יגרע מאחריותו הפלילית של אדם בשל הפרת הוראה מההוראות לפי חוק זה המנויות בסעיף 25, המהווה עבירה.

(ב) שלח הממונה למפר הודעה על כוונת חיוב בשל הפרה המהווה עבירה כאמור בסעיף קטן (א), לא יוגש נגדו כתב אישום בשל אותה הפרה, אלא אם כן התגלו עובדות חדשות המצדיקות זאת.

(ג) הוגש נגד אדם כתב אישום בשל הפרה המהווה עבירה כאמור בסעיף קטן (א), לא ינקוט נגדו הממונה הליכים לפי פרק זה בשל אותה הפרה, ואם הוגש כתב האישום בנסיבות האמורות בסעיף קטן (ב) לאחר שהמפר שילם עיצום כספי, יוחזר לו הסכום ששולם, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלום הסכום עד יום החזרתו.

פרק ח': עונשין

העושה אחת מאלה, דינו – מאסר שנה אחת או קנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין:

(1) מייבא לישראל, מחזיק או סוחר באורגניזם המנוי בחלקים א' עד ג' לתוספת או באורגניזם שאינו מנוי בתוספת, מבלי שקיבל לכך היתר או שלא לפי תנאיו, בניגוד להוראות סעיף 4;

שמירת
אחריות
פלילית

עונשין

²¹ ס"ח התשנ"ח, עמ' 226.

- (2) מייבא לישראל, מחזיק או סוחר באמצעי ליווי המנוי בתוספת השנייה, מבלי שקיבל לכך היתר או שלא לפי תנאיו, בניגוד להוראות סעיף 4;
- (3) משחרר ברשות הרבים בעל חיים שבהחזקתו או בבעלותו מבלי שקיבל לכך היתר, בניגוד להוראות סעיף 8(א);
- (4) משליך או מסלק מרשותו מין זר פולש או אמצעי ליווי שלא בדרכים ובמקומות שקבע השר, ככל שקבע, בניגוד להוראות סעיף 8(ב);
- (5) מפריע למפקח או לאדם שהוסמך מכוח חוק זה לביצוע פעולות ביעור לפי סעיף 9;
- (6) מפריע למפקח בעת מילוי תפקידו לפי סעיף 22.

פרק ט': הוראות שונות

(א) השר ממונה על ביצוע הוראות חוק זה והוא רשאי, בהתייעצות עם שר החקלאות, להתקין תקנות לביצועו.

ביצוע
ותקנות

(ב) תקנות לפי חוק זה יותקנו לאחר היוועצות בוועדה המקצועית. המנהל יגיש לשר, מדי שנה, דיווח על פעולותיה של הרשות לפי חוק זה.

דיווח

(א) השר, באישור שר האוצר ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע אגרה בעד אלה, ויכול שתיקבע אגרה שונה לסוגים שונים של היתרים; בתקנות כאמור רשאי השר לקבוע, בין השאר, את שיעורי האגרות, אופן ומועד תשלומן, הצמדתן ודרכי גבייתן:

אגרות

(1) היתר לייבוא, החזקה או סחר באורגניזם;

(2) היתר לייבוא, החזקה או סחר של אמצעי ליווי;

(3) ביצוע הערכת סיכון פרטנית עבור בקשה לקבלת היתר;

(4) בדיקה של הערכת סיכון אקולוגי שבוצעה כידי מבקש היתר או מי מטעמו.

(ב) אגרות לפי חוק זה ישולמו לקופת הרשות.

תיקון חוק
בתי משפט
לעניינים
מינהליים
תיקון חוק
גנים
לאומיים

שמירת
דינים

תחילה

תחולה
וסייג
לתחולה

בחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000²², בתוספת הראשונה, בפרט 23, בסופו יבוא "החלטה של רשות לפי חוק למניעת פלישות ביולוגיות מזיקות ולטיפול בהן, התשע"ח-2017".

בחוק גנים לאומיים, בסעיף 7, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא :

"(ד) הרשות רשאית לבצע כל פעולה הדרושה למילוי תפקידיה לפי חוק למניעת פלישות ביולוגיות מזיקות ולטיפול בהן, התשע"ח-2017".

בכפוף להוראות סעיף 45(ב) עד (ד), אין בהוראות חוק זה כדי לגרוע מהוראות כל דין, לרבות בסמכות המוקנית לרשות אחרת מכוח החוקים המנויים בתוספת לחוק גנים לאומיים.

פרק י': תחילה, תחולה והוראות מעבר

(א) תחילתו של חוק זה בתום שנים עשר חודשים ממועד פרסומו (להלן – יום התחילה).

(ב) עד יום התחילה ימנה השר את הוועדה המקצועית לפי הוראות סעיף 11 ויקבע את רשימת המינים הזרים הפולשים ואת רשימת אמצעי הליווי כאמור בסעיף 3.

(ג) השר, באישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, רשאי, בצו, לדחות את יום התחילה בשתי תקופות נוספות שלא יעלו על שישה חודשים כל אחת.

(א) הוראות חוק זה והחובות לפיו לא יחולו על גידולים חקלאיים, אולם רשאי השר להגנת הסביבה, לאחר התייעצות עם שר החקלאות, לקבוע בתקנות כי הוראות חוק זה, כולן או חלקן, יחולו על סוגים מסוימים של גידולים חקלאיים כפי שיקבע.

(ב) על אף האמור בפקודת היערות²³ (להלן – הפקודה), הוראות חוק זה יחולו על אילן מוגן או עץ בוגר, כהגדרתם בפקודה, המוגנים לפי הפקודה האמורה, אם נקבע לגביהם לפי חוק זה כי הם מין זר פולש או אמצעי ליווי.

²² ס"ח התש"ס, עמ' 190.
²³ חוקי אי"י, כרך א', עמ' (ע) 600, (א) 710.

(ג) על אף האמור בחוק גנים לאומיים, הוראות חוק זה יחולו על ערך טבע מוגן, כהגדרתו בחוק הגנים הלאומיים, אם נקבע לגביו לפי חוק זה כי הוא מין זר פולש או אמצעי ליווי.

(ד) על אף האמור בחוק להגנת חיית הבר, התשט"ו-1955²⁴, הוראות חוק זה יחולו על חיית בר מוגנת, כהגדרתה בחוק האמור, אם נקבע לגביה לפי חוק זה כי היא מין זר פולש או אמצעי ליווי.

(ה) קבלת היתר לפי סעיף זה לייבוא, החזקה או סחר אינה פוטרת מהצורך לקבל היתר לכך לפי כל דין אחר.

(א) מי שהחזיק, ערב יום התחילה, אורגניזם המנוי בחלקים א' עד ג' לתוספת, אורגניזם שאינו מנוי בתוספת או אמצעי ליווי המנוי בחלק ב' של התוספת השנייה, רשאי להמשיך להחזיק בו ובלבד שיגיש למנהל בתוך שישה חודשים מיום התחילה, בקשה לקבלת היתר לפי חוק זה.

(ב) עד קבלתו של היתר כאמור לא יסחור אדם באורגניזם או באמצעי ליווי ולא ירבה את אותו אורגניזם.

(ג) דחה המנהל בקשה לקבל היתר לפי סעיף זה, רשאי הוא להורות על פעולות שיש לבצע בנוגע לאורגניזם או לאמצעי הליווי הנוגע לעניין.

דברי הסבר

מטרתה של הצעת חוק זו היא למנוע כניסתם של מינים זרים פולשים לישראל, למנוע את התבססותם, לצמצם את התפשטותם ולמזער את השפעתם של מינים כאמור שהתבססו במטרה להגן על בריאות הציבור, המערכות האקולוגיות, המגוון הביולוגי, התשתיות, החקלאות והכלכלה, ובהתבסס, בין היתר, על עיקרון "הזהירות המונעת".

הצעת החוק גובשה בשים לב למחויבות ישראל לאמנות בין-לאומיות להגנה על המגוון הביולוגי ולהחלטת הממשלה מס' 246 מיום 14.5.2003 בנושא פיתוח בר קיימא, לפיה הוטל על המשרד להגנת הסביבה לנקוט בצעדים למניעת התדרדרות המגוון הביולוגי. ההצעה מאמצת את העיקרון המקובל והמנחה את גופי שמירת הטבע במדינות המערב, לרבות לפי הדירקטיבה האירופית, ולפיו מניעה הינה האמצעי הטוב ביותר להתמודדות עם תופעת המינים הפולשים, בהיותה האמצעי היעיל והזול ביותר.

מתן מענה מערכתי לבעיית החדירה של מינים זרים פולשים ולהתבססותם הינה בעלת חשיבות ותועלת כלכלית, חברתית וסביבתית, כמפורט בהצעת החוק; הנתונים שלהלן לקוחים מתוך דוח ועדת ההיגוי המשותפת למשרד להגנת הסביבה,

²⁴ ס"ח התשט"ו, עמ' 10.

רשות הטבע והגנים והחברה להגנת הטבע, שהגישה את המלצותיה בשנת 2016 :
(1) מינים זרים פולשים גורמים לנזק כלכלי שממדי ברמה העולמית נאמדים
ב-1.4 טריליון דולר בשנה, בין היתר כתוצאה מפגיעה בתשתיות, באספקת מים,
בתיירות ובחקלאות ;

(2) מלבד הפגיעה בענפי תעסוקה (בראשם חקלאות ותיירות), מינים זרים
פולשים עלולים לסכן את בריאות הציבור, בהיותם נשאים להפצת מחלות גם
לאדם ; לדוגמא : האמברוסיה (צמח זר פולש במדינות אירופה, וגם בישראל) הוא
מין אלרגני, שעלות הטיפול בנזקי הבריאות שהוא גורם נאמדת ב-20 עד 50 מיליון
יורו בשנה ; יתוש הטיגריס האסייתי עלול להעביר כ-20 גורמי מחלה שונים, בהם
קדחת הנילוס המערבית, ועלות הדברתו, ברמה המקומית, היא 1.1 מיליון יורו
בשנה ; ישנם יותר מ-100 מקרים ידועים של מינים זרים פולשים המשפיעים על
בריאות האדם ובהם פתוגנים, פרויטים, נשאי מחלות, אלרגניים, מינים ארסיים
ועוד ;

(3) פגיעה בסביבה ; מינים זרים פולשים נחשבים (בהתאם לממצאי
ה-Millennium Ecosystem -Assessment, 2005, ארגון שמירת הטבע של
האו"ם, האיחוד האירופי ואחרים) כאיום השני בחשיבותו על המגוון הביולוגי. זאת
כתוצאה מתחרות על מקומות מחיה ומקורות מזון, שינוי בית הגידול הטבעי,
טריפה, טפילות ועוד. מינים זרים פולשים בעולם הם גורמי פגיעה בכל אחד מאלה :
33% ממיני הדו חיים שבסיכון, 25% ממיני הציפורים, 24% ממיני היונקים, 22%
מהזוחלים, 20% מהדגים ועוד. הם מהווים גורם מרכזי בהכחדתם של 54% ממיני
בעלי החיים, וגורם יחיד להכחדתם של 20% ממיני בעלי החיים שנכחדו מהעולם.
תופעת המינים הזרים הפולשים לא פסחה גם על ישראל, ומספר מיני חי וצומח
כבר חדרו ארצה והם גורמים לנזקים נרחבים : האמברוסיה שהתפשטה בשדות
החקלאיים בשרון גורמת נזק ניכר לחקלאות, חידקונית הדקל פוגעת במטעי תמרים
ועושה שמות בדקלי הנוי, המאינה המצויה פוגעת בכרמים ומהווה מטרד לתושבים
עד כדי ירידת ערך הדירות באזורי הלינה ההמוניים שלה, ועוד.

אין מדובר בתופעה חדשה. עם זאת, מספר נסיבות, ובראשן הגלובליזציה
והתגברות הסחר העולמי, גידול בתנועת התיירות ותופעת שינוי האקלים – הביאו
לגידול בתופעה, על השלכותיה המזיקות שהוזכרו לעיל.

במטרה למנוע ולצמצם את הנזקים הבריאותיים, הסביבתיים והכלכליים
הנגרמים בשל כניסתם של מינים זרים פולשים לישראל, התפשטותם והתבססותם
של מינים אלה, כמפורט לעיל, מוצעים בהצעת החוק ההסדרים הבאים :

(1) סמכות השר לקבוע רשימה של מינים זרים פולשים שאסור לייבאם,
להחזיק בהם או לסחור בהם כלל, או ללא היתר מאת מנהל רשות הטבע והגנים
(להלן – המנהל) ; קביעת הרשימות בידי השר תיעשה לפי הצעת הוועדה המקצועית
שניתנה על יסוד הערכת סיכון או על יסוד תכנית פעולה למניעת נתיבי חדירה של

מינים זרים פולשים, ולאחר התייעצות עם שר החקלאות והמנהל. יצוין בהקשר זה כי בהתאם למוצע, אורגניזם שאינו מנוי בתוספת לחוק, אסור לייבוא, להחזיק בו או לסחור בו, ללא היתר מאת המנהל.

(2) סמכות השר לקבוע בצו רשימה של אמצעי ליווי המשמשים למעבר של מינים זרים פולשים, שאסור לייבא אותם, להחזיק בהם או לסחור בהם כלל, או ללא היתר מאת המנהל; קביעת הרשימות בידי השר תיעשה באופן הנזכר לעיל, ולעניין אמצעי ליווי שהם אמצעי תחבורה – גם לאחר התייעצות עם שר התחבורה. (3) סמכות המנהל להעניק היתרים לייבוא, החזקה או סחר במינים זרים פולשים או באמצעי ליווי וסמכות לקבוע תנאים שיבטיחו מניעת נזק, וכן סמכות המנהל שלא לחדש היתר, לבטלו, להגבילו או להתלותו, בשל אחת מהעילות המפורטות בהצעת החוק;

(4) סמכות להורות על ביצוע תכנית לביעור (לרבות בדרך של עקירה, לכידה, הדברה או השמדה) או להסגר של מינים זרים פולשים או אמצעי ליווי של מינים כאמור;

(5) הקמתה של ועדה מקצועית, שחברים בה נציגים מהמשרד להגנת הסביבה, משרד החקלאות ופיתוח הכפר, משרד הבריאות, נציג ציבור לפי המלצת גופים מתחום איכות הסביבה ועוד.

תפקידה של הוועדה המקצועית יהיו לשמש גורם מקצועי מיעץ לשר ולמנהל; להכין ניתוח של דרכי האינטרודוקציה של מינים זרים פולשים לישראל; להציע תכנית פעולה והצעה לקביעת סדרי עדיפות לטיפול; להציע לשר רשימות של מינים זרים פולשים ואמצעי ליווי שיש לכלול בתוספות לחוק; לבצע הערכות סיכון אקולוגי, לקבוע הנחיות בקשר לביצוען או לבדוק הערכות סיכון שבוצעו על ידי אחר.

כמו כן, תקיים הוועדה המקצועית שיתוף פעולה ותיאום בין הרשויות המיוצגות בוועדה והמוסמכות לאשר ייבוא, החזקה או סחר של אורגניזמים או אמצעי ליווי במטרה לטייב את השירות לאזרח ולהקל את נטל הרגולציה. במקרים מתאימים תמליץ הוועדה למנהל על מתן פטור מהיתר לפי חוק זה, בהתייחס לבקשה מסוימת או לסוגים של בקשות;

(6) לשם הבטחת אכיפתו של החוק, מוצע לקבוע כי הפרת הוראותיו המרכזיות של החוק תהיה עילה להטלת עיצום כספי שיוטל על ידי הממונה, כמו גם עבירה פלילית.

כמו כן, מוצע להסדיר מינויים של מפקחים לפי חוק זה, מקרב עובדי המשרד להגנת הסביבה, עובדי רשות הטבע והגנים, וככל שיידרש גם מקרב עובדי משרדי ממשלה נוספים.

לבסוף, לשם היערכות ליישומו של החוק, מוצע כי תחילתו תהיה בתום שנים עשר חודשים מיום פרסומו וכי עד למועד זה תמונה הוועדה המקצועית; מוצע כי

השר, באישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, יהיה רשאי לדחות בצו את יום התחילה לתקופה שלא תעלה במצטבר על שנה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ל' בכסלו התשע"ח – 18.12.17

הצעת חוק האזורים הימיים, התשע"ח-2017

הצעת חוק לתיקון פקודת הדיג (איכון ספינות דיג), התשפ"א-2021

בפקודת הדיג, 1937²⁵ (להלן – הפקודה), אחרי סעיף 3א יבוא:

"הגדרות בסעיפים 33 עד 37 –

"מכמורת" – שיטת דיג של גרירת רשת על ידי
ספינה;

"מכשיר איכון" – מכשיר מסוג Vessel Monitoring System (Vessel Monitoring System) המאכן באופן רציף את המיקום הגיאוגרפי של הספינה באמצעות לוויין ומשדר באמצעות אנטנת שידור נתוני מיקום ומהירות בזמן אמת למרכז מידע ובקרת דיג;

"מערך חכות צף" – מערך חכות שקרסיו מצויים בגוף המים;

"מרכז מידע ובקרת דיג" – מרכז שהוקם לפי סעיף 37;

"השר" – שר החקלאות ופיתוח הכפר.

(א) לא ידוג אדם דגים בספינת מכמורת או באמצעות מערך חכות צף, אלא אם כן הותקן בספינה מכשיר איכון תקין.	חובת התקנת מכשירי איכון
--	----------------------------------

(ב) בעל הרישיון לדוג דגים אחראי לכך שמכשיר האיכון יפעל באופן רציף וקבוע בכל עת שהספינה שטה, בין אם בעל הרישיון כאמור נמצא על הספינה ובין אם הוא לא נמצא על הספינה.

²⁵ ע"ר 1937, תוס' 1, עמ' (ט) 137, (א) 157.

(ג) לא ישחית אדם את מכשיר האיכון, לרבות את אנטנת השידור שהותקנו בספינה לפי סעיף קטן (א).

(ד) נתגלתה תקלה במכשיר האיכון, יודיע על כך בעל הרישיון לדוג דגים לפקיד הדיג הראשי, באופן מיידי; כל עוד לא תוקנה התקלה, לא ידוג אדם אלא אם כן קיבל אישור מאת פקיד הדיג הראשי; אישור כאמור יהיה בתוקף לתקופה שלא תעלה על 7 ימים, אלא אם כן החליט פקיד הדיג הראשי להאריך את תוקף האישור, מטעמים מיוחדים ובהחלטה מנומקת בכתב.

(א) יוקם במשרד החקלאות ופיתוח הכפר מרכז מידע ובקרת דיג (להלן – מרכז מידע ובקרת דיג) לשם קבלה, עיבוד ושמירה של מידע אלקטרוני המגיע ממכשירי האיכון.

(ב) מרכז מידע ובקרת דיג ינהל רישום של הנתונים המתקבלים ממכשירי האיכון.

(ג) במרכז מידע ובקרת דיג ירוכזו הנתונים והדיווחים שהועברו אליו לפי הוראות חוק זה וכן נתונים נוספים שיקבע השר.

(ד) השר ימנה, לפי המלצת פקיד הדיג הראשי, מבין עובדי האגף לדיג ולחקלאות מים במשרד החקלאות ופיתוח הכפר, אדם שיהיה מנהל מרכז מידע ובקרת דיג.

(א) פקיד הדיג הראשי יפרסם באתר האינטרנט של משרד החקלאות ופיתוח הכפר (בסעיף זה – אתר המשרד) נוהל מכשירי איכון שיכלול את כל אלה:

מרכז מידע
ובקרת דיג

נוהל
מכשירי
איכון

(1) המידע שיועבר מהספינה, לרבות שם ומספר ספינה, מספר רישיון לדוג דגים, מיקום גיאוגרפי, מהירות, נתיב, תאריך ושעה;

(2) רמת הדיוק של מכשיר האיכון;

(3) הגדרת מרווחי הזמן לשידור מיקומו של המכשיר;

(4) משך זמן שמירת המידע במרכז מידע ובקרת דיג.

(ב) השר יקבע את התנאים בהתקיימם אדם זכאי להיות ספק מורשה של מכשירי איכון; שמות הספקים המורשים כאמור יפורסמו באתר המשרד.

(א) לא ישוט אדם בספינת מכמורת מתחת למהירות 5 קשר באזורים אסורים לדיג מכמורת כמשמעותם בהוראות לפי פקודה זו או בשמורות טבע כהגדרתן בחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998.²⁶

(ב) לא ישוט אדם בספינת מכמורת מתחת למהירות 5 קשר בעונות אסורות לדיג מכמורת כמשמעותן בהוראות לפי פקודה זו.

מהירות
שיט
מזערית

אחרי סעיף 5 לפקודה יבוא:

הוספת
סעיף 5א

²⁶ ס"ח התשנ"ח, עמ' 202.

(א) לא ידוג אדם באמצעות מכמורת ולא יעגון לאורך תוואי רצועת תשתיות וצינורות להובלת גז בלחץ גבוה ובמרחק של עד 500 מטר מרצועת תשתיות או צינורות כאמור.	"איסור דיג ועגנית מכמורת בסמוך לרצועת תשתיות וקווי גז"
--	---

(ב) בסעיף זה –

"מכמורת" – כהגדרתה בסעיף 33;

"רצועת תשתיות" – רצועה של קווי תשתית של תקשורת, גז, נפט או אחרים, בין אופקיים ובין אנכיים לקו החוף, המונחים על קרקעית הים או מוטמנים בה;

"צינורות להובלת גז בלחץ גבוה" – צינורות למערכות האספקה, ההולכה והחלוקה של גז טבעי.

בסעיף 10(1) לפקודה, בסופו יבוא:

תיקון סעיף

10

"(ד) השט בספינת דיג בניגוד להוראות לפי סעיפים 33, 34 ו-35, דינו – מאסר שלושה חודשים או קנס כאמור בסעיף 61(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977²⁷."

דברי הסבר

בשנת 2016, לאחר שנים רבות של העדר ניהול משאב הדגה בחופי הים התיכון, שיצרה דיג יתר אגרסיבי שהוביל את המשאב לסף הכחדה, כמו גם לפגיעה אנושה בסביבה הימית, אושר תיקון לתקנות הדיג שיצרו לראשונה מסגרת נורמטיבית משמעותית הכוללת כלים, אמות מידה ותנאים מחייבים לניהול בר קיימא של הדיג והדייגים בישראל. כך לדוגמה, נקבעו שתי הוראות קריטיות להבטחת התחדשות הדגה: קביעת אזורים האסורים לדיג מכמורת, הכוללים את המים הרדודים המהווים בית גידול לדגים צעירים, אזור צפון ישראל, ואזורים של מצע סלעי קשה המהווים את מוקדי הרבייה וההתחדשות של להקות הדגים, וקביעת עונות אסורות לדיג – בעונת הרבייה (תקף לכלל שיטות הדיג, כולל מערך חכות צף אך לא כולל דיג מכמורת) ובתקופת גיוס הדגים הצעירים (תקף לדיג מכמורת בלבד).

אלא ששתי ההגבלות החשובות הללו קשות מאוד עד כמעט בלתי אפשריות לאכיפה, שכן האזורים האסורים לדיג מצויים בעיקר בלב ים, וחלק מפעילות הדיג מבוצעת בלילה, מה שמחייב הימצאות של ספינת אכיפה במקום ובזמן הדיג. לגבי העונות האסורות לדיג,

²⁷ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

ניסיון העבר מלמד שספינות הדיג יוצאות לים, טוענות שהן "שטות להנאתן" או מקיימות פעילות שיט אחרת, ובפועל דגות בניגוד לחוק.

בנוסף, מיעוט כוח האדם והציוד הזמין לצורכי אכיפת חקיקת הדיג מקשה מאוד על אכיפת דיג אפקטיבית, בוודאי בעומק הים ומחוץ לתחומי המים הריבוניים, שם מתבצע בעיקר דיג של מינים בסכנת הכחדה חמורה כדוגמת הטונה כחולת הסנפיר.

מכאן, שעל אף הרפורמה החשובה שאושרה ב-2016 על ידי ועדת הכלכלה של הכנסת, היבטים חשובים ממנה נותרים "על הנייר" בלבד שכן אין יכולת ממשית לאכוף את הוראותיה, וממשק הדיג בים התיכון יוסיף להתנהל בחוסר יעילות ופגיעה חמורה בסביבה ובדייגים כאחד.

המנגנון היעיל והנפוץ ביותר בעולם לאכיפת עבירות דיג הוא חיוב בהתקנת מערכת איכון לווייני (VMS) על ספינות דיג, המאפשר איסוף מידע בזמן אמת אודות מיקומה הגיאוגרפי ומהירות השייט שלה והעברתו למרכז ניטור ובקרה בחוף. המערכת מהווה סטנדרט אחיד עולמי לאכיפת דיג, ועושים בה שימוש נרחב במרבית מוקדי הדיג המרכזיים בעולם – ביניהם אירופה, צפון אמריקה, אוסטרליה, רוסיה, דרום אפריקה ויפן ועוד.

גם באוסטרליה וגם בארה"ב קיימת רגולציה המחייבת שימוש באמצעי איכון מסוג VMS מאז 2004. האיחוד האירופי מחייב שימוש במכשיר איכון עבור ספינות דיג באורך של מעל 12 מטר (אורך ספינת מכמורת ממוצעת בישראל היא 17 מטר) מאז 2005. כל מדינה באיחוד מחויבת להקים מרכז ניטור ומידע, המפקח על פעילות הדיג בשטחי המים הטריטוריאליים והכלכליים שלה.

אין הכוונה להחליף את מנגנוני האכיפה הקיימים אלא להשלים ולתמוך במאמצי האכיפה באמצעות הכוונת כוחות לאזורים בהם קיים חשד להפרה בעקבות מיקום הספינה ומהירות השייט שלה.

בנוסף לאלו, גם ה-GFCM, נציבות הדיג בים התיכון, מחייבת החל משנת 2009 להתקין מכשירי איכון על ספינות הדיג הפועלות בתחומי הים התיכון. מדינת ישראל חברה מן המניין בנציבות (אם כי קיימת כרגע מחלוקת באשר לתשלום דמי החבר מטעמה), ומדובר בסטנדרט בסיסי ומקובל באזורינו.

גם בישראל, מסמך מדיניות למרחב הימי המגובש בימים אלו על ידי צוות בין-משרדי בראשות מינהל התכנון, המליץ במסגרת "גיבוש יכולת לאכיפת תקנות הדיג על הקמת מערכת איכון ואכיפה לוויינית שתאפשר פיקוח על הספינות (הגדולות) גם מהיבשה". ישנם היבטים נוספים שאיכון ספינות דיג יסייע בהם, היבטים שבעתיד הקרוב ילכו ויהפכו משמעותיים יותר:

א. שמורות טבע – כבר היום, תקנות גנים לאומיים ושמורות טבע (איסור פגיעה בערכי טבע מוגנים וההגנה עליהם), התשכ"ח-1968 אוסרות על הכנסה והשטה של כלי שיט לשמורת האלמוגים באילת. בשמורות טבע נוספות קיים איסור דיג, ובעתיד הקרוב מתוכננת הכרזתן של שמורות טבע ימיות נוספות, שגם בהן יהיו, לכל הפחות, מגבלות דיג משמעותיות. כך שגם לצורך אכיפת חוק גנים לאומיים ושמורות טבע והתקנות מכוחן, מכשיר איכון יהיה לעזר רב.

ב. קווי גז – כבר היום, ויותר בעתיד הקרוב, ירושת הים התיכון בקווי גז רבים, לאורך מאות קילומטרים. מאחר וספינות המכמורת, הגוררות את הרשת על הקרקעית, יוצרות סיכון משמעותי לקווי הגז, ישנו איסור גרירת רשת כ-500 מטר מכל צד של הקווים בתכנית המתאר הארצית מס' 37/ח לקבלה וטיפול בגז הטבעי מתגליות ועד מערכת ההולכה הארצית, אולם איסור זה אינו מעוגן בחקיקה ולכן יש קושי לבצע אכיפה מכוח התמ"א. מערכות האיכון יכולות לעקוב אחר הדיג בסמיכות לקווי הגז ולהתריע מפניו. התוצאה החמורה של פגיעת רשת מכמורת בקו גז, העלולה להוביל לפיצוץ, לדליפה חמורה ולאסון סביבתי כמו גם לנזק מערכתי למשק בעקבות הפסקת אספקת גז טבעי, מחייבים אמצעים למניעת ההתקרבות של רשתות המכמורת לרצועות קווי ההולכה של הגז בים התיכון.

ג. שטחים ביטחוניים ושטחי אש – על פי צו סגירת שטחים בים (מספר 100), שהוציא

מפקד חיל הים ב-2014, נקבעו שטחי ים סגורים הכוללים שטחים שבהם חל איסור שיט או דיג. איסורים אלו נועדו מחד לאפשר את פעילות מערכת הביטחון ומאידך להגן על בעלי הספינות והדייגים מפני פגיעה כתוצאה מאימונים, ירי, נפלים ופעילות ביטחונית אחרת. מערכת האיכון תשרת גם את אכיפת הצו.

לפיכך, מוצע לקבוע כי כל ספינה העוסקת בדיג מכמורת או דיג באמצעות מערך חכות צף תחויב בהתקנת מערכת איכון. כמו כן, לשם פיקוח על הנתונים המועברים ממכשירי האיכון, מוצע להקים מרכז מידע ובקרת דיג שיאסוף ויעבד את הנתונים המתקבלים ממכשירי האיכון. בנוסף, מוצע לקבוע כי פקיד הדיג הראשי יפרסם נוהל אודות השימוש במכשירי האיכון.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים על ידי חבר הכנסת מיקי לוי (5465/20/פ) ועל שולחן הכנסת העשרים ושתיים על ידי חבר הכנסת מיקי לוי (581/22/פ), ועל שולחן הכנסת העשרים ושלוש ועל שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת מיקי לוי (353/23/פ ; 17/24/פ).

הצעת החוק זהה לפ/17/24 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים

והונחה על שולחן הכנסת ביום

כ"ו באב התשפ"א (04.08.2021)

חלק ב: הצעות חוק קיימות בתיקונים ובשינויים

הצעת חוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים) (תיקון – איסור מלכודות לא הומניות), התשפ"ב–2022

תיקון סעיף

2

בחוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים), התשנ"ד–1994,²⁸ בסעיף 2, אחרי סעיף קטן (ה) יבוא:

- (1) לא ילכוד אדם בעל חיים באמצעות מלכודות לא הומניות, לרבות לשם הדברה;
- (2) לא ימכור אדם, לא ישווק ולא ייבא אמצעים לא הומניים ללכידת בעלי חיים;

(3) לא ייצר אדם אמצעים לא הומניים ללכידת בעלי חיים;

(4) בסעיף זה "מלכודות שאינן הומניות" – לרבות מלכודות דבק או מלכודות קפיץ.

דברי הסבר

הצעת חוק זו נועדה לעגן בחוק איסור מפורש ללכידת בעלי חיים באמצעות מלכודות שאינן הומניות, וכן איסור על שיווק, ייצור, מכירה וייבוא של מלכודות מסוג זה. מלכודות קפיץ פועלות על בסיס פיתיון שמפתה את בעלי החיים להגיע אל המלכודת. כאשר בעל החיים מגיע אל המלכודת, משתחררת ניצרה ומופעל קפיץ שמוחץ את בעל החיים והורג אותו. מלכודות אלו מוגדרות חזקות וקטלניות אשר מטרתן השמדה יעילה של בעל החיים.

מלכודות דבק הן משטחים קשיחים שעל גביהם שכבת דבק שאינו מתייבש. בעל חיים הדורך על המלכודת, נלכד בדבק בגפיו ובפרוותו, ואינו יכול להשתחרר. הן משמשות ללכידת מכרסמים, ונחשבות לאמצעי אכזרי ומיותר.

בעל חיים שנתפס במלכודת סובל ממצוקה קשה. הוא סובל מפאניקה ונאבק נואשות כדי להשתחרר מהדבק. כתוצאה מכך נתלשות שערותיו, נחשף עורו ונשברות עצמותיו. לעתים הוא נושך את גפיו בניסיון להשתחרר. אם לא הורגים את בעל החיים הלכוד קודם לכן, הסבל עשוי להימשך למעלה מיממה, עד שהוא מת מקור, רעב, צמא או מחנק לאחר שראשו נשטט לדבק ופיו ונחיריו נסתמים. גם אם הורגים את בעל החיים, הדבר הוא לרוב לאחר שעות ארוכות של ייסורי תופת, ובשיטות שהן פסולות כשלעצמן.

²⁸ ס"ח התשנ"ד, עמ' 56.

קיימות חלופות יעילות וזולות למלכודות הדבק. בראש ובראשונה, השליטה באוכלוסיות מכרסמים צריכה להיעשות באמצעות חסימת מעברים והרחקת גורמים המפתיים אותם (כגון מזון בכלים לא אטומים או מקומות מתאימים לקינון). קיימות גם מבחר שיטות זולות ללכידה או להמתה של מכרסמים, הנעשות ביעילות ובאכזריות פחותה, שהן מקבילות למלכודות הדבק ואף יעילות מהן.

חוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים), התשנ"ד-1994, אוסר על גרימת סבל לבעלי חיים, כאשר ניתן להשיג את המטרה בדרכים חלופיות שהן פוגעניות פחות. מאחר שקיימות חלופות יעילות וזולות למלכודות דבק, הרי שהשימוש במלכודות דבק עולה כבר היום כדי עבירה של התעללות בבעלי חיים. עם זאת, כדי שהחוק יהיה יעיל בהכוונת התנהגות, ראוי שהאיסור יופיע בו במפורש ויכלול איסור על שימוש, ייצור, ייבוא, שיווק ומכירה של מלכודות דבק.

איסור על שימוש במלכודות דבק לציד חיות בר קיים כבר בחוק להגנת חיות הבר, התשט"ו-1955. איסורים על מלכודות דבק קיימים בניו-זילנד ובחלק מהמדינות באוסטרליה.

הצעת חוק דומה בעיקרה הונחה על שולחן הכנסת העשרים על ידי חבר הכנסת איתן כבל וקבוצת חברי כנסת נוספים (פ/1580/20) וכן על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברות הכנסת גילה גמליאל וגבי לנסקי (פ/2965/24). נוסח זה של הצעת החוק נערך על-ידי צוות מערכות טבעיות בקליניקת הכנסת של הפקולטה למשפטים מאוניברסיטת תל-אביב.

הצעת חוק קבלת רישיונות העתקה וכריתה, התשפ"ב - 2022

הגדרות

1. בחוק זה -

"אתר המשרד" - אתר האינטרנט של משרד החקלאות ופיתוח הכפר שכתובתו

; **Error! Hyperlink reference not valid.**

"בקשה" - בקשה לרישיון כריתה או העתקה של עץ, לפי סעיף 15 לפקודה;

"חוק המקרקעין" - חוק המקרקעין, התשכ"ט - 1969²⁹;

"חוק התכנון והבנייה" - חוק התכנון והבנייה, התשכ"ה - 1965³⁰;

"מבקש" - בעל קרקע לעניין עץ המצוי בה או רשות מקומית לעניין עץ

המצוי בתחומה;

"מומחה" - אגרונום, הנדסאי, אדריכל נוף, ירן עירוני או אילנאי שתחום

עיסוקו העיקרי הוא עצים;

"מוסד תכנון" - כהגדרתו בחוק התכנון והבנייה;

"מידת עץ" - שטח חתך אופקי של העץ בסנטימטרים רבועים, בגובה 1.3

מטרים מעל פני הקרקע;

"מין פולש" - מין עץ שהיגר, התבסס והתפשט באזור הנמצא מחוץ

לתחום תפוצתו הטבעי ושגורם או עלול לגרום לשינויים או לנזק לסביבה

החדשה אליה הגיע ולמינים המקומיים שבה;

"מפרט" - מפרט לביצוע סקר עצים;

"נגע" - כהגדרתו בחוק הגנת הצומח, התשט"ז - 1956³¹;

"נוף העץ" - חלק העץ המצוי מעל הקרקע וכולל את גזע העץ ומכלול

הענפים;

"נטיעה זמנית" - נטיעה לתקופה זמנית שמטרתה שמירה על שטח

בייעוד לפיתוח בתכנית מפורטת מאושרת כהגדרתה בחוק התכנון

והבניה, עד מועד מימוש הפיתוח;

"סקר עצים" - סקר הכולל מידע על עצים בוגרים ומצבם;

"עץ" - אילן מוגן או עץ בוגר כהגדרתם בסעיף 2 לפקודה;

"ערך מין" - ערך מין העץ לפי תכונותיו הפיזיולוגיות והפונקציונאליות;

לשאול את גילון : [1ב] Commented
אמר שזו הגדרה בעייתית, אבל לא הציע חלופה

²⁹ ס"ח התשכ"ט, עמ' 259.

³⁰ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

³¹ ס"ח התשט"ז, עמ' 206.

"ערך מיקום" – ערך מיקומו של העץ במרחב בו הוא נטוע ;

"ערך מצב" – ערך מצבו הבריאותי של העץ בשים לב לנגעים העלולים לקצר את חייו בהשוואה לתוחלת חיי המין אליו הוא משתייך ולמצבו הפיזיולוגי ;

"ערך תרומה סביבתית" – ערך התרומות האקולוגיות, הנופיות והאקלימיות של העץ, הנמדד לפי קוטר חופתו ;

"פקיד יערות" – פקיד יערות אזורי או פקיד יערות ממשלתי ;

"פקיד יערות אזורי" – פקיד היערות שהעץ נושא בקשת הכריתה או ההעתקה נמצא בשטח שלגביו הוסמך ;

"פקיד יערות ממשלתי" – פקיד יערות במשרד החקלאות ופיתוח הכפר, שהוא מנהל האגף ליער ואילנות ;

"רישיון" – רישיון לכריתה או רישיון להעתקה של עץ לפי סעיף 15 לפקודה ;

"תקופת פרסום" – 14 ימים מיום פרסום החלטה ;

"תקנות התכנון והבניה" – תקנות התכנון והבניה (רישוי בנייה), תשע"ו-2016³² ;

- | | |
|--|---|
| <p>(א) בקשה תוגש ע"י המבקש לפקיד יערות אזורי, ותכלול את הפרטים הבאים :</p> | <p>בקשה לרישיון.
כריתה או העתקה</p> |
| <p>(1) פרטי המבקש ;</p> | |
| <p>(2) נתונים ומסמכים המעידים על זיקתו של המבקש לקרקע ;</p> | |
| <p>(3) מיקום העץ נושא הבקשה ;</p> | |
| <p>(4) מין העץ וקוטר הגזע ;</p> | |
| <p>(5) תמונות עדכניות של העץ וסביבתו ;</p> | |
| <p>(6) מהות הבקשה – רישיון לכריתה או רישיון להעתקה ;</p> | |
| <p>(7) סיבות לבקשה ואסמכתאות לאימותן, אם ישנן כאלה ;</p> | |
| <p>(8) המועד המבוקש לביצוע הכריתה או ההעתקה ;</p> | |
| <p>(9) פירוט חלופות שנבחנו לצורך שימור העץ, ככל שישנן ;</p> | |

³² Error! Hyperlink reference not valid. עמ' 1512.

(10) אסמכתאות על פרסום הודעה על בקשה לכריתה, ככל שהוא נדרש לפי סעיף 3.

(11) לבקשה בעניין עץ הנטוע בקרקע שהיא רכוש משותף בבית משותף, כהגדרתם בסעיף 52 לחוק המקרקעין תצורף עמדת רוב בעלי הדירות בבית המשותף, ואולם פקיד יערות אזורי רשאי לפטור את המבקש מהגשת עמדה כאמור אם המבקש הראה צורך דחוף בקבלת הרישיון, הודעה על הגשת הבקשה פורסמה בשטח הבית המשותף במקום בולט לעין, במשך שבעה ימים לפחות, והמבקש צירף לבקשתו אסמכתאות לכך.

(ב) ראה פקיד יערות אזורי כי הטיפול בבקשה מחייב קבלת מידע נוסף, רשאי הוא לדרוש מהמבקש בין היתר, את הפרטים הנוספים הבאים:

(1) סקר עצים הערוך על בסיס מפרט; דוגמת מפרט תפורסם באתר המשרד;

(2) חוות דעת מומחה;

(3) מפרט טכני להעתקה ערוך בידי מומחה;

(4) תשריט תכנית פיתוח של הקרקע בה נטוע העץ;

(5) תשריט חתך אנכי לאורך ולרוחב שטח הקרקע בה נטוע העץ.

(ג) דוגמת טופס בקשה תפורסם באתר המשרד.

(א) עם הגשת הבקשה, יציג המבקש סמוך לעץ נשוא הבקשה הודעה על הבקשה, למשך 14 ימים. בהודעה יצוין כי החלטות בבקשות מסוג זה ניתנות בדרך כלל בתוך 30 ימים ומפורסמות באתר המשרד, ויפורטו בה מועד הגשת הבקשה ועיקרי נימוקיה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), בבקשה לכריתה או להעתקה של חמישה עצים או יותר, יפרסם המבקש הודעה על גבי שלט שגודלו לפחות במקום בולט במרכז מקבץ העצים נשוא הבקשה.

(ג) סעיפים קטנים (א) ו- (ב) לא יחולו ביחס לעץ נשוא הבקשה כשמתקיימות לגבי הנסיבות המפורטות בסעיף 5(ב)(1), (2), או (5).

בקשה הנוגעת לעץ שכריתתו או העתקתו נדרשת לצורך עבודות בניה הטעונות היתר לפי חוק התכנון והבנייה תוגש במועד הגשת הבקשה להיתר לפי סעיף 30 לתקנות התכנון והבניה.

(א) פקיד יערות יחליט בבקשה לאחר שקבע את ערכו של העץ לפי סעיף 6.

פרסום הודעה על בקשה לכריתה

לשאול את גילון איזה גודל: [2יב] Commented

בקשה לצורך עבודות הטעונות היתר לפי חוק התכנון והבנייה

שיקולים לבחינת בקשה לרישיון

(ב) פקיד יערות רשאי לתת רישיון, בין היתר, אם שוכנע כי מתקיימת אחת או יותר מהנסיבות הבאות:

(1) העץ מהווה סכנה בטיחותית או בריאותית לאדם או לרכוש בשל חשש לקריסה או שבר ולא ניתן למנוע את הסכנה באמצעים סבירים אחרים לרבות העתקתו; זאת לאחר קבלת חוות דעת ממומחה אודות מסוכנותו של העץ, לפי חוק זה.

(2) העץ מת או חולה ולא ניתן לשקמו;

(3) **העץ הוא ממין פולש;**

(4) העץ ניטע במסגרת נטיעה זמנית;

(5) העץ נכלל בתכנית מפורטת כמשמעותה בחוק התכנון והבניה, בה נקבע כי הוא מיועד לכריתה או להעתקה ובלבד שקודם לאישור התכנית, קוימה התייעצות עם פקיד היערות וחוות דעתו נלקחה בחשבון במסגרת מכלול השיקולים אותם שקל מוסד התכנון בטרם אושרה התכנית; ובלבד שניתנה לציבור אפשרות הגשת ערר על חוות דעתו של פקיד היערות.

9. פקיד היערות ידרג את ערכו של העץ נושא הבקשה, לפי המאפיינים המנויים להלן, בניקוד שבין 0 ל-5 לכל מאפיין; ערכו של העץ יהיה הניקוד המצטבר של כלל המאפיינים:

(1) ערך מין העץ;

(2) ערך מיקום העץ;

(3) ערך תרומתו הסביבתית של העץ;

(4) ערך מצב העץ.

10. החלטה מנומקת בבקשה למתן רישיון תינתן בתוך 30 ימים ממועד קבלת כלל המסמכים ככל שנדרשו לפי סעיף 2(ב).

11. פרטים ברישיון ייכללו הפרטים הבאים:

(א) תאריך הנפקתו ותוקפו;

(ב) פרטי המבקש;

(ג) פרטי העצים המיועדים לכריתה או להעתקה ומיקומם;

- (ד) הסיבה העיקרית למתן הרישיון ;
- (ה) תנאים ברישיון, ובכלל זה התניית תוקפו בהיתר בניה לפי חוק התכנון והבניה, ככל שנקבעה נטיעה חלופית – ערכה בש"ח, המועד האחרון לביצועה, כמות העצים שיינטעו במסגרתה, גודלם ומיקומם ; ואם קבע תשלום היטל חלף נטיעה כאמור בסעיף 12 - סכום ההיטל, אופן חישובו וכי תשלום ההיטל הוא תנאי לתוקפו של הרישיון.
- תנאים נוספים
ברישיון העתקה 12.
- ברישיון להעתקת עץ יכול שייכללו התנאים הבאים :
- (א) מועד ההעתקה ;
- (ב) היעד אליו יועתק העץ, באופן שיבטיח את קליטתו של העץ והחובה לתאמו עם המחזיק בקרקע אליה יועתק ;
- (ג) מפרט מקצועי וליווי מומחה בהעתקת עץ.
- נטיעה
חלופית 13.
- ניתן רישיון כריתה, יקבע בו פקיד היערות הוראות בדבר נטיעה חלופית וערכה כמפורט להלן :
- (א) לעץ ממשפחת הדקליים :
- $$P = H \times M \times C \times L \times 1,500 \text{ שקלים חדשים}$$
- (ב) לכל עץ אחר :
- $$P = 25 \times S \times M \times L \times C \text{ שקלים חדשים}$$
- (ג) בחוק זה -
- P - ערך הנטיעה החלופית, בשקלים חדשים ;
- H - גובה העץ במטרים ;
- M – ערך מין העץ, שבין 0 ל-1 ;
- C – ערך מצב העץ, שבין 0 ל-1 ;
- L – ערך מיקום העץ, שבין 0 ל-1 ;
- S – מידת העץ בסנטימטרים רבועים ;

(ד) הסכומים המפורטים בסעיפים קטנים (א) ו- (ב) יתעדכנו ב- 1 בינואר בכל שנה (בפסקה זו – יום העדכון), לפי שיעור עליית המדד הידוע ביום העדכון לעומת המדד שהיה ידוע ביום כ"ח בטבת התשפ"ב (1 בינואר 2022); הסכום האמור יעוגל לסכום הקרוב שהוא מכפלה של עשרה שקלים חדשים; לעניין זה, "מדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

14. (א) פקיד יעירות רשאי לפטור בעל רישיון מנטיעה חלופית אם התקיימה בעץ נשוא הבקשה אחת או יותר מהנסיבות הבאות:

פטור או
הפחתה
מנטיעה
חלופית

(1) העץ מת;

(2) העץ ניטע נטיעה זמנית;

(3) העץ מצוי במקרקעי ציבור לגביהם ניתן צו לפי סעיף 4 לחוק מקרקעי ציבור (פינוי קרקע), התשמ"א – 1981³³.

(ב) בחוק זה, "עץ בגודל 8" – עץ שמתקיימים בו כל התנאים הבאים:

(1) גובהו שלושה מטרים או יותר;

(2) קוטר גזעו בגובה 20 סנטימטר מעל פני הקרקע גדול מ- 40 מילימטר;

(3) נפח גוש שורשיו 50 ליטרים או יותר;

(4) קוטר גוש שורשיו 40 סנטימטרים או יותר.

(5) לעץ יש לפחות 2 זרועות שלד החל מגובה 2.2 מטר במרחק 60 ס"מ לפחות ביניהם.

היטל
כספי

15. ראה פקיד יעירות כי לא ניתן לבצע נטיעה חלופית בשל תנאים סביבתיים או נסיבות מיוחדות, יקבע בתנאי הרישיון כי על בעל הרישיון לשלם היטל כספי, שגובהו שווה לערך הנטיעה חלופית לפי סעיפים 10 או 11(ב), וינמק בכתב את החלטתו; **היטל כאמור ישמש לנטיעת עצים חלופים, באחריות פקיד היעירות.**

³³ ס"ח התשמ"א, עמ' 105.

(א) החליט פקיד יערות לתת רישיון העתקה או לתת רישיון כריתה המותנה בביצוע נטיעה חלופית, ידרוש מהמבקש להפקיד ערבות בנקאית (להלן – ערובה) בסכום ובתנאים שיוורה להבטחת קיום תנאי הרישיון או ביצוע הנטיעה החלופית, ובלבד שגובה הערובה לא יעלה על ערך הנטיעה החלופית לפי סעיף 10 או על עלות ביצוע ההעתקה, לפי הגבוה מביניהם; תוקף הערובה יהיה עד שנה ממועד ביצוע הנטיעה החלופית או ממועד ביצוע ההעתקה, כפי שנקבע ברישיון, לפי העניין.

(ב) ניתן רישיון כריתה לעצים בשטח בו מצויים עצים שאינם מיועדים לכריתה, רשאי פקיד יערות לדרוש ערובה להבטחת ההגנה על העצים שאינם מיועדים לכריתה, בסכום ובתנאים שיוורה, ובלבד שגובה הערובה לא יעלה על כפל שווי הנטיעה החלופית של העצים לגביהם ניתן רישיון כריתה, או על כפל שווי הנטיעה החלופית של העצים שאינם מיועדים לכריתה באותו שטח, לפי הגבוה מביניהם.

(ג) בערובה יצוינו הפרטים האלה: גובה הערובה, התחייבות לתשלום בלא צורך בהוכחה או נימוק, מועד תשלום הערובה, דרך התשלום, תוקף הערובה והתחייבות שלא להעביר או להסב אותה.

(ד) סבר פקיד יערות כי המבקש לא מילא חובתו לקיום תנאי רישיון, לביצוע נטיעה חלופית או להגנה על עצים שאינם מיועדים לכריתה בשטח בו מצויים עצים לגביהם ניתן רישיון, רשאי הוא לחלט את הערובה שהפקיד המבקש, כולה או מקצתה וזאת לאחר שנתן למבקש הזדמנות לטעון את טענותיו בפניו; **סכום הערובה כאמור ישמש לנטיעת עצים חלופים, באחריות פקיד היערות.**

(א) החלטה לתת רישיון תפורסם למשך תקופת הפרסום **בשלט שיוצב על העץ עצמו כאמור בסעיף 3(ב)**, וכן באתר האינטרנט של פקיד היערות שקיבל את ההחלטה או באתר המשרד, וייקבע בה כי תחילת תוקפו של הרישיון בתום תקופת הפרסום, למעט אם נקבע בו כי תשלום היטל נטיעה חלופית הוא תנאי לתוקפו של הרישיון.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), תחילת תוקפו של רישיון שניתן לפי סעיף 5(ב)1 או (2) היא ביום פרסום ההחלטה לתיתו.

(ג) פרסום בדבר החלטה לתת רישיון יכלול את הפרטים הבאים:

(1) סוג הרישיון – כריתה או העתקה;

(2) מין העץ ומיקומו;

(3) הנימוק המרכזי למתן הרישיון;

(4) תנאי הרישיון;

(5) מועד תחילת תוקף הרישיון, או אם תוקף הרישיון מותנה בתשלום היטל נטיעה חלופית;

(6) מועד פקיעת תוקף הרישיון.

18. י(א) הרואה עצמו נפגע מהחלטה של פקיד יערות אזורי לפי סעיף 7 רשאי להשיג על כך לפני פקיד היערות הממשלתי, בתוך תקופת הפרסום.

(ב) פקיד היערות הממשלתי רשאי לדרוש ממגיש ההשגה ומהמבקש מסמכים נוספים לצורך דיון בהשגה. החלטת פקיד היערות הממשלתי בהשגה תינתן בתוך 21 ימים ממועד קבלת המסמכים.

19. פקיד היערות הממשלתי רשאי, לאחר שנתן לבעל רישיון הזדמנות לטעון את טענותיו, לבטל את הרישיון או להתלותו בהתקיים אחד מאלה:

(1) הרישיון ניתן על יסוד מידע כוזב או שגוי;

(2) הופר תנאי מתנאי הרישיון;

(3) הרישיון ניתן בניגוד לפקודה או לחוק זה.

20. (א) פקיד יערות אזורי שהוא עובד הקרן הקיימת לישראל ופקיד יערות אזורי שהוא עובד הרשות לשמירת הטבע והגנים יגישו לפקיד היערות הממשלתי, עד ליום 15 בדצמבר בכל שנה, טיוטת תכנית עבודה שנתית לביצוע ממשק צומח מעוצה בשטחים בניהולם ובאחריותם בשנה העוקבת (להלן- תכנית עבודה שנתית); בסעיף זו, "ממשק צומח מעוצה" – כל פעולת כריתה או העתקה המבוצעת על עץ במסגרת טיפול ביער או בחורש.

(ב) טיוטת תכנית עבודה שנתית תפורסם להערות הציבור, למשך 30 יום, באתר האינטרנט של המשרד, ובאתר האינטרנט של הקרן הקיימת לישראל או באתר האינטרנט של הרשות לשמירת הטבע והגנים, לפי העניין.

השגה על
החלטת
פקיד
יערות
אזורי

ביטול או
התלייה
של
רישיון

תכניות
עבודה
שנתית
של הקרן
הקיימת
לישראל
והרשות
לשמירת
הטבע
והגנים

(ג) פקיד היעדרות הממשלתי יבחן טיטוט תכנית עבודה שנתית ויאשרה, יורה על תיקונה או יאשרה בתנאים בתוך 60 ימים, מיום שהוגשה לו.

(ד) תכנית עבודה שנתית שאושרה לפי תקנת משנה (ג) (להלן – תכנית עבודה שנתית מאושרת) תפורסם באתר האינטרנט של המשרד ובאתרי האינטרנט של הקרן הקיימת לישראל או של הרשות לשמירת הטבע והגנים, לפי העניין.

(ה) פקיד יעדרות אזורי שהוא עובד הקרן הקיימת לישראל ופקיד יעדרות אזורי שהוא עובד הרשות לשמירת הטבע והגנים יתנו רישיון לכריתה או להעתקה של עצים בשטחים בניהולן ובאחריותן של הקרן הקיימת לישראל או של רשות הטבע והגנים, לפי תכנית העבודה השנתית המאושרת.

(ו) תכנית עבודה שנתית מאושרת לא תשונה אלא באישור פקיד היעדרות הממשלתי.

(א) פקיד יעדרות אזורי שהוא עובד רשות מקומית יגיש לפקיד היעדרות הממשלתי טיטוט תכנית לכריתה או להעתקה של עצים שמבקשת הרשות המקומית לבצע בשטחים שבתחום אחריותה (להלן – תכנית עבודה מקומית).

(ב) טיטוט תכנית עבודה מקומית תפורסם להערות הציבור באתר האינטרנט של הרשות המקומית למשך 30 יום.

(ג) פקיד היעדרות הממשלתי או פקיד יעדרות מטעמו שהוא עובד המשרד, יבחן את טיטוט התכנית ויאשרה, יורה על תיקונה או יאשרה בתנאים בתוך 14 ימים מיום שהוגשה לו; תוכנית העבודה שאושרה תפורסם באתר הרשות ובאתר משרד החקלאות להערות הציבור.

(ד) פקיד יעדרות אזורי שהוא עובד הרשות מקומית יתן רישיון לכריתה או להעתקה של עצים בתחומה של הרשות המקומית, לפי תכנית העבודה השנתית המקומית שאושרה לפי תקנת משנה (ג) (להלן – תכנית עבודה שנתית מקומית מאושרת).

(ה) תכנית עבודה שנתית מקומית מאושרת לא תשונה אלא באישור פקיד היעדרות הממשלתי.

רישיון
לפי
תכנית
עבודה
של רשות
מקומית

21.

מה הסיכוי של ערר שיוגש על: **Commented [4יב]**
רשיונות
כריתה כאלה? האם הם ידונו ברצינות מאחר וכבר אושרו
בעבר
ע"י פקיד היעדרות הארצי. ומי ידון בבקשת הערר אותו פקיד
?שאשר אותם

22.	דין וחשבון	פקיד יערות אזורי שהוא עובד הקרן הקיימת לישראל, פקיד יערות אזורי שהוא עובד הרשות לשמירת הטבע והגנים ופקיד יערות אזורי שהוא עובד של רשות מקומית יפרסמו דין וחשבון על ביצוע תכניות עבודה שנתיות מאושרות ותכניות עבודה מקומיות מאושרות לפי סעיפים 17 או 18, לא יאוחר מיום 30 במרס בשנה העוקבת לשנה בה בוצעה התכנית. דין וחשבון יפורסם באתר משרד החקלאות ויועמד לידעת הציבור.
23.	אגרות	(א) בעד בקשה ישלם המבקש אגרה כמפורט להלן:
<u>בשקלים חדשים</u>		
(1)	1 עד 3 עצים	100
(2)	4 עד 9 עצים	250
(3)	10 עד 29 עצים	550
(4)	מעל 29 עצים	750
(ב)	אגרה בעד בקשה שהוגשה לפקיד יערות אזורי שהוא עובד של רשות מקומית תשולם לרשות המקומית;	
(ג)	על אף האמור בתקנת משנה (א), בקשה התואמת לתכנית עבודה שנתית מאושרת לפי סעיף 17, פטורה מאגרה;	
(ד)	הסכומים המפורטים בתקנת משנה (א) יתעדכנו ב- 1 בינואר בכל שנה (בפסקה זו – יום העדכון), לפי שיעור עליית המדד הידוע ביום העדכון לעומת המדד שהיה ידוע ביום כ"ח בטבת תשפ"ב (1 בינואר 2022); הסכום האמור יעוגל לסכום הקרוב שהוא מכפלה של עשרה שקלים חדשים; לענין זה, "מדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.	
24.	סייג לתחולה	חוק זה לא יחול על כריתה לפי תקנות היערות (רישיון כריתה והובלה לעצי הדר ועצי אבוקדו או חלקיהם), תשפ"ב-2022 ³⁴ .
25.	ביטול תקנות	תקנות היערות ³⁵ - בטלות.
26.	תחילה	תחילתו של חוק זה 30 ימים מיום פרסומו.

³⁴ 10 בינואר 2022 – להשלים ראה מקום 2
³⁵ חא"י כרך ג', עמ' 1754; התשנ"ח, עמ' 497.

27. רישיון שניתן לפני תחילת תוקפו של חוק זה יעמוד בתוקפו עד תום המועד שנקבע בו.

דברי הסבר

לעצים במרחב הציבורי נודעת חשיבות רבה והשפעה מכרעת על איכות החיים ואיכות הסביבה. הם ממלאים תפקיד מרכזי וחשוב ביצירת אקלים נוח במרחב המבונה ובהפחתת תופעת "אי החום העירוני" ומסייעים בהפחתת תסחיפי אוויר, קליטת פחמן דו חמצני ופליטת חמצן ומחומים בית גידול למגוון בעלי חיים. מעבר לכך, לעצים ערך אסתטי, רגשי וחברתי בהיותם חלק בלתי נפרד מנוף החיים ומהחיבור בין האדם לטבע.

פקודת היערות (להלן – הפקודה), שתכליתה שמירה והגנה על עצי ישראל, קובעת כי כל כריתה או העתקה של עץ טעונה רישיון. בפרט, קובע סעיף 15א לפקודה הוראות מפורטות בעניין תנאים למתן רישיון ותנאים ברישיון, כדלקמן:

"15א. (א) לא ייתן פקיד היערות רישיון לכרות אילן מוגן או עץ בוגר, כאמור בסעיף 15א(א), אלא לאחר ששקל, בין השאר, את תכלית הבקשה ואת מצבו, גילו, נדירותו, מידותיו, מיקומו וערכו הנופי, הסביבתי, האקולוגי וההיסטורי של האילן המוגן או העץ הבוגר שלגביו מתבקש הרישיון כאמור, ונוכח כי אין להותירו במקומו או להעתיקו כאמור בסעיף קטן (ג).

(ב) ברישיון כאמור בסעיף קטן (א), יקבע פקיד היערות בתנאי הרישיון כי על בעל הרישיון לנטוע, במקום ובמועד שעליהם יורה, עץ או עצים אחרים במקום העץ הבוגר או האילן המוגן שייכרת, שערכם שווה לערך העץ הבוגר או האילן המוגן כאמור, כפי שחושב לפי סעיף קטן (ה)1 (בסעיף זה – נטיעה חלופית); סבר פקיד היערות כי בשל תנאים סביבתיים או נסיבות מיוחדות לא ניתן לבצע נטיעה חלופית, יקבע בתנאי הרישיון כי על בעל הרישיון לשלם היטל כספי **בשיעור** ובאופן כפי שנקבע לפי הסעיף הקטן האמור; לעניין קביעת מועד הנטיעה יביא בחשבון פקיד היערות, אם ביקש זאת מבקש הרישיון, את מועדה של שנת שמיטה.

(ב1) על אף האמור בסעיף קטן (ב), השר, לאחר התייעצות עם השר להגנת הסביבה ובאישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, רשאי לקבוע, בהתאם לתכליות של בקשות לרישיון כריתה של אילן מוגן או עץ בוגר, לנסיבותיהן ולתועלותיהן הציבוריות והסביבתיות, סוגי מקרים שבהם יינתן פטור מנטיעה חלופית או מתשלום היטל כספי או סוגי מקרים שבהם יוטל חיוב בנטיעה של עץ או של עצים אחרים בערך נמוך מערך העץ הבוגר או האילן המוגן כפי שחושב לפי סעיף קטן (ה)1 (בסעיף זה – נטיעה חלופית מופחתת) או בתשלום היטל כספי מופחת.

(ג) לא ייתן פקיד היערות רישיון להעתיק אילן מוגן או עץ בוגר, כאמור בסעיף 15א(א), אלא לאחר ששקל, בין השאר, את תכלית הבקשה ואת מצבו, גילו, נדירותו, מידותיו, מיקומו וערכו הנופי, הסביבתי, האקולוגי וההיסטורי של האילן המוגן או העץ הבוגר שלגביו מתבקש הרישיון כאמור, ונוכח כי אין להותירו במקומו; ברישיון כאמור יקבע פקיד היערות תנאים להעתקה, לפי סעיף קטן (ה)2).

Commented [5b]: גילון טוען שצריך לקבוע שההיטל הכספי ייעוד באופן בלעדי לנטיעת עצים באתר בו נכרתו עצים או בסביבתו, אחרת הכסף יעלם. איפה מוסיפים סעיף כזה? ואיך לנסח?

(ד) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מסמכותו של פקיד היעירות להתנות מתן רישיון כריתה או העתקה לפי סעיף 15(א) בהפקדת ערובה על ידי בעל הרישיון להבטחת עמידתו בתנאים הרישיון או מסמכותו לקבוע תנאים אחרים ברישיון לפי אותו סעיף.

(ה) השר, לאחר התייעצות עם השר להגנת הסביבה ובאישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, יקבע הוראות לעניין סעיף זה, לרבות בעניינים אלה:

(1) האופן שבו יחשב פקיד היעירות את ערכו של אילן מוגן או עץ בוגר, לעניין נטיעה חלופית, וכן – בהסכמת שר האוצר – שיעור ההיטל הכספי שישולם אם לא ניתן לבצע נטיעה חלופית, אופן ומועד תשלומו, ייעודו של היטל, זה דרכי הצמדתו ודרכי גבייתו של ההיטל הכספי;

(2) תנאים להעתקת אילן מוגן או עץ בוגר, ובכלל זה אופן ביצוע ההעתקה וסוגי העתקה;

(3) כללים ואמות מידה למתן רישיון כריתה ורישיון העתקה;

(4) הוראות ותנאים לעניין גובה ערובה כאמור בסעיף קטן (ד), תקופתה, תנאיה,

הצמדתה ואופן תשלומה.

(5) אופן הפיקוח על מימוש הערך החליפי והצלחת העתקת עץ.

מטרתו של החוק המוצע המוצע, שהוא גרסה חקיקתית של תקנות חובה לפי סעיף 15א(ה) הנ"ל, הינה להבנות את הליך הבקשה לרישיון כריתה או העתקה, תוך שימת דגש על מתן כלים אחידים וברורים לבחינה מקצועית של בקשות כריתה או העתקה של עצים, על ידי פקידי היעירות האזוריים. החוק מיועד להחליף את תקנות היעירות התקפות היום, שהותקנו לראשונה בשנת 1926.

בהצעת החוק מוצע לקבוע, בין היתר, את אופן הגשת הבקשה, הדרכים לבחינתה, אופן חישוב ערכו של עץ המיועד לכריתה והיטל בעד נטיעה חלופית, אופן הטיפול בבקשות הנוגעות לעצים המצויים בשטח רשות הטבע והגנים הלאומיים (להלן – רט"ג) וביעירות קרן קיימת לישראל (להלן – קק"ל), הפקדת ערובה להבטחת קיום תנאים ברישיון, אגרות ועוד.

סעיף 1 - הגדרות

ב מסגרת סעיף זו הוגדרו מושגים רלוונטיים שפירושם נדרש לצורך הבנה ויישום של תקנות אלו. באשר למונח "מבקש", מוצע לקבוע כי מבקש הוא בעל הקרקע בה מצוי העץ או רשות מקומית לעניין עץ המצוי בתחומה. על פי המוצע, האפשרות להגיש בקשה לכריתה עץ תצומצם באופן זה, משני טעמים עיקריים: מתוך מטרה להגביר את ההגנה על עצים, ומשום שעץ הוא קניינו של בעל ולכן, ואין זה ראוי לאפשר למי שאינו בעל זיקה קניינית ישירה לעץ להגיש בקשה הנוגעת לכריתתו או העתקתו, תוך פגיעה פוטנציאלית בקניינו של הבעלים. יצוין כי הסדר זה עולה בקנה אחד עם הוראת סעיף 6 לתקנות היעירות, לפיה בקשה לרישיון לכריתת עצים תוגש על ידי בעל הקרקע.

בין היתר, מוצע להגדיר את המונחים המקצועיים המשמשים בתחום זה: **המונח "מין פולש"** אותו מוצע להגדיר כמין עץ שהיגר, התבסס והתפשט באזור הנמצא מחוץ לתחום תפוצתו הטבעי ושגורם או עלול לגרום לשינויים או לנזק לסביבה החדשה אליה הגיע ולמינים המקומיים שבה; המונח "סקר עצים", שתכליתו יצירת שיטה אחידה למיפוי ובחינת מצב העצים והערכת ערכיותם והמונח "ערך תרומה סביבתית" – שנועד לשקף את השפעתו של העץ על סביבתו מבחינה נופית ואקולוגית, אותו מוצע להגדיר כערך התרומות האקולוגיות, הנופיות והאקלימיות של העץ, הנמדד לפי קוטר **חופתו**.!!!!!!

סעיף 2 – בקשה לרישיון כריתה או העתקה

סעיף זה מטרתו להסדיר את תהליך הגשת הבקשה לרישיון כריתה או העתקה של עץ. בסעיף מוצע לקבוע את הפרטים שיש לכלול בבקשה, ובהם פרטי המבקש, נתונים ומסמכים המעידים על זיקתו לקרקע, פרטים על העץ לרבות תמונות עדכניות שלו, נימוקים לבקשה ואסמכתאות להם, חלופות לשימור העץ ככל שישנן ועוד. לעניין עץ הנטוע בקרקע שהיא רכוש משותף בבית משותף, מוצע לקבוע כי לבקשה תצורף עמדת רוב בעלי הדירות בבית המשותף, אולם פקיד יערות רשאי לפטור מדרשה זו בנסיבות המצדיקות זאת, כמפורט בנוסח הסעיף המוצע.

מוצע לקבוע כי פקיד יערות הדרוש בבקשה מוסמך לדרוש פרטים נוספים לצורך הטיפול בה, לרבות סקר עצים, חוות דעת מומחה, מפרט טכני להעתקת העץ ועוד, בהתאם לסוג הבקשה ולמורכבותה.

סעיף 3 – פרסום הודעה על בקשה לכריתה

בהתאם לקבוע בסעיף 14(2) להחלטה 1022 של הממשלה מיום 23.1.22, שעניינה: "הצלה וקירור של המרחב העירוני באמצעות עצי רחוב במסגרת היערכות לשינוי אקלים", מוצע לקבוע חובת פרסום על הגשת בקשה לכריתה או העתקה של עץ בוגר, באמצעות תליית שלט בסמוך לעץ או למקבץ העצים שעבורם מתבקשת הכריתה, וזאת למשך 14 ימים. הסעיף נועד להגביר את המודעות הציבורית ולהעניק לציבור מנגנון יידוע נוסף על הגשת בקשה לרישיון כריתה, ומיועדת בעיקר לתת מענה לצורך ביידוע הציבור ביחס לבקשות כריתה המוגשות ביחס לעצים בשטחים המבונים ובמקרים בהם קיים קונפליקט בין צרכי פיתוח לבין שימור עצים.

מוצע לקבוע סייגים לחובת הפרסום במקרים בהם העץ נטוע בחלקה שבה עד שתי יחידות מגורים או במגרש המיועד לבניית שתי יחידות מגורים לכל היותר, מאחר ועצים הנטועים בחצרות של בתים פרטיים אינם נגישים לציבור הרחב ועל פי רוב כלל לא ניתן לראותם מהמרחב הציבורי. היעדר הנגישות של עצים אלה מייתר את הצורך הפרסום בסמוך לעץ שכן, ממילא אין בקיום הפרסום כדי להגביר את מודעות הציבור לכריתה ולקיים את תכלית ההוראה. בנוסף, מוצע לקבוע בסעיף סייגים לחובת הפרסום כאמור במקרים בהם מתקיימות נסיבות מיוחדות אחרות, בעטיין האינטרס ליידוע הציבור לא רלוונטי או נסוג מפני תכליות חשובות אחרות (העץ מהווה סכנה בטיחותית או בריאותית, העץ מת או חולה ולא ניתן לשקמו או אם כריתת העץ מבוצעת בשטח חקלאי לצורך הכשרת הקרקע לשימוש חקלאי).

הגדרת מין פולש הינה בעייתית. רוב: **[6] Commented** צמחי התרבות בארץ הינם מהגרים שהובאו לארץ במטרה להגדיל את מיוון הצמחים. מי קובע שהעץ גורם או עלול לגרום לנזק לסביבה ולמינים מקומיים. רטג, קקל, גנן, רשות מקומית.... מאוד בעייתי ופותר אפשרות למניעת הגנה על עצים משמעותיים בערים שנטעו לפני עשרות שנים ותרומתם הנופית, אקלימית סביבתית גבוהה ופתאום הוחלט שזה מין פולש כדוגמא אורן ירושלים... עץ נפוץ מאוד פנסית דו נוצית שמזריע את עצמו. מחר יחליטו שהוא פולש ולא יצטרך רשיון 'כריתה ולא ערך חליפי.

או מה אתה מציע?

קוטר חופתו של עץ אינו מייצג את: **[7] Commented** התרומה הסביבתית של העץ. אתן דוגמא. במגרש של יום יש עץ פיקוס השדרות בן 80 שנה גדול ומרשים. העץ מפריע לבניה וערכו גדול היום יודע שהעץ יקבל 16 נקודות לפחות ולא יקבל אישור כריתה. הוא גוזם את העץ משחית אותו ללא השארת נוף אך זו אינה כריתה כי הוא משאיר בדים באורך 20 ס"מ הניקוד שהעץ יקבל על תרומה סביבתית ירד מ-5 נקודות ל נקודה אחת. וסה"כ הניקוד הסופי יהיה במ קום 16 נקודות 11 נקודות כלומר עץ לכריתה. צריך לחזור להערכה הקודמת הסביבתית. ולא לאפשר פגיעה בעצים והשחתתם כדי להוריד להם את הניקוד.

חוות דעת מומחה חייבת להיות: **[8] Commented** דרישה קבועה ואוטומטית במקרה של העתקת עצים ובמקרה של בקשה לכריתה בטענת עץ מסוכן. רק מומחה עצים יכול לקבוע האם העץ מסוכן והאם לא ניתן ומה ניתן לעשות תמ יכה, גיזום או אורטופדיה וכירורגיה כדי לוודא שהעץ מסוכן. ל פקיד היערות כמו שהם היום אין את הידע והיכולת לקבוע זאת. נכרתים אלפי עצים מדי שנה בטענת העץ מסוכן. מה מציע?

סעיף 4 – בקשה לצורך עבודות הטענות היתר לפי חוק התכנון והבניה

בסעיף זה מוצע לקבוע את המועד בו יש לפנות לפקיד היעירות על מנת לקבל רישיון לכריתת עץ במסגרת בקשה להיתר בניה עפ"י חוק התכנון והבניה, התשכ"ט-1969) להלן: "חוק התו"ב". לשם ייעול ההליך והגברת יכולתם של פקידי היעירות להשפיע על הליך קבלת היתר הבניה, תוך שמירה על מרבית על העצים, מוצע לקבוע כי בד בבד עם הגשת הבקשה להיתר בניה, תוגש בקשה לרישיון כריתה ביחס לכל העצים הרלוונטיים במגרש. מועד זה נבחר כמועד להגשת הבקשה לרישיון כריתה משתי סיבות עיקריות: האחת, לאפשר לפקיד היעירות לבחון את הבקשה לרישיון כריתה בטרם ניתן היתר הבניה והשנייה, לאפשר פרסום הבקשה ושמיעת התנגדויות במועד הרלוונטי ביותר להליכים אלה.

יודגש כי תוקפו של רישיון כריתה שיינתן בשלב זה של הגשת הבקשה להיתר בניה, יושהה ויונתנה בקבלת היתר הבניה וזאת כחלק בלתי נפרד מתנאי הרישיון.

סעיף 5 – שיקולים לבחינת בקשה לרישיון

בסעיף זה מוצע להשלים את הקבוע בסעיף 15(א) לפקודה לעניין השיקולים למתן רישיונות כריתה, לפיו: "לא ייתן פקיד היעירות רישיון לכרות אילן מוגן או עץ בוגר, כאמור בסעיף 15(א), אלא לאחר ששקל, בין השאר, את תכלית הבקשה ואת מצבו, גילו, נדירותו, מידותיו, מיקומו וערכו הנופי, הסביבתי, האקולוגי וההיסטורי של האילן המוגן או העץ הבוגר שלגביו מתבקש הרישיון כאמור, ונוכח כי אין להותירו במקומו או להעתיקו כאמור בסעיף קטן (ג)".

בסעיף קטן (א) מוצע לקבוע כי על פקיד היעירות לשקול את ערכו של העץ, לפי הנוסחה המוצעת בסעיף 6 לטיטות התקנות שעניינה "ניקוד ערך עץ". ערך העץ נקבע לפי פרמטרים שונים, כגון מיקומו של העץ, מצבו הבריאותי ותרומתו הסביבתית, כפי שיפורט בהרחבה בדברי ההסבר לסעיף 6 להלן.

בתקנת משנה (ב) מוצע לקבוע את הנסיבות המהוות שיקול למתן רישיון כריתה ובכלל זה: עץ המהווה סכנה בטיחותית או בריאותית שלא ניתן למנועה באמצעים סבירים אחרים לרבות העתקתו, עץ חולה, עץ ממין פולש, עץ שניטע במסגרת נטיעה זמנית, עץ שכריתתו נדרשת לצורך הכשרת קרקע לשימוש חקלאי.

עץ שכריתתו נדרשת ליישום הכללים הקבועים בחוק הרשות הארצית לכבאות והצלה, התשע"ב – 2012 לעניין מניעת שריפות, עץ שאושר במסגרת תכנית שנתית של קק"ל או רט"ג ועץ שנקבע בתוכנית (בהתאם לחוק התו"ב) שייעודו כריתה או העתקה, ובלבד שקוימה התייעצות עם פקיד היעירות וחוות דעתו נלקחה בחשבון במסגרת מכלול השיקולים אותם שקל מוסד התכנון בטרם אושרה התכנית.

סעיף 6 – ניקוד ערך עץ

בסעיף זה מוצע לקבוע את המשתנים לקביעת ערכו של עץ ובכלל זה: ערך מין העץ, מיקומו, תרומתו והסביבתית ומצבו הבריאותי. משתנים אלו מאפשרים לקבוע בצורה אובייקטיבית ואחידה את סך הערכיות של העץ, על מרכיביו השונים והתועלות האקולוגיות,

הסביבתיות והנופיות הנגזרות ממנו. כל אחד מהמאפיינים ינוקד בניקוד שבין 0 ל-5 נקודות, וערכו של העץ יהיה הניקוד המצטבר של כלל המאפיינים.

ערך מין העץ הינו מדד קבוע עבור כל מין עץ, המשקף מכלול של משתנים הנגזרים מהביולוגיה והפיזיולוגיה של העץ כגון: גודל, מופע, עמידות למזיקים, קצב גידול, דרגת שבירות, רמת אלרגניות, חסכנות במים, תרומה נופית וסביבתית, אורך חיים וכיוצא באלה. ערך מיקום העץ, נקבע בהתאם למיקומו של העץ בתחום היישוב בו הוא גדל או במרחב הפתוח. כך למשל, עצים בתוך יישוב ינוקדו בערכים הנעים בין 3-5 נקודות ועצים במרחב הפתוח ינוקדו בערכים שבין 1-5, בהתאם למיקומו המדויק של העץ במרחב.

ערך תרומתו הסביבתית של העץ נקבע על בסיס קוטר חופת העץ. חופת העץ היא המקור לתרומות הסביבתיות, האקולוגיות, האקלימיות והנופיות של העץ ולכן, ככל שחופת העץ גדולה יותר כך תרומת העץ לסביבה רבה יותר. ערך מצב העץ משקף את מצבו הבריאותי של העץ ומתייחס לתבחינים כגון נוכחות מזיקים, ריקבון, מחלות, נטיית הגזע ומבנה השלד. בסולם הניקוד, כך למשל במסגרת מאפיין זה, עץ מת יקבל ערך של 0 ועץ בריא לחלוטין יקבל ערך של 5 נקודות.

סעיף 7 - החלטה בבקשה לרישיון

מוצע להסדיר בסעיף זה את לוח הזמנים למתן החלטה בבקשה לרישיון ולקבוע כי החלטה מנומקת בבקשה תינתן בתוך 30 ימים ממועד קבלת כלל המסמכים שנדרשו על ידי פקיד העירייה לצורך הכרעה בבקשה, ככל שנדרשו.

סעיף 8 – פרטים ברישיון

בסעיף זה מוצע לקבוע את הפרטים והתנאים שייכללו ברישיון ובכלל זה, פרטי העצים המיועדים לכריתה או להעתקה, מיקומם, הסיבה העיקרית למתן הרישיון (שכן לא ניתן לפרט בכל רישיון את מכלול הסיבות שיתכנו), תוקפו והתנאים למימוש.

לעניין התנאים שיקבעו במסגרת הרישיון מוצע לקבוע, בין היתר, כי רישיון שניתן לפי סעיף 4, שעניינה כאמור הוא בקשה לצורך עבודות הטענות היתר לפי חוק התכנון והבניה, יושהה ויונתנה בקבלת היתר בניה וכן כי ברישיון יפורטו ערך הנטיעה החלופית במקרה של כריתה, כמות העצים שיינטעו במסגרת הנטיעה החלופית, גודלם ומיקומם והמועד האחרון לביצועה של הנטיעה החלופית ואופן הבדיקה למימוש הערך החליפי.

כן מוצע לקבוע כי תשלום ההיטל המושת מכוח הפקודה מקום שבו לא ניתן לבצע נטיעה חליפית, יהווה תנאי לכניסת רישיון הכריתה לתוקף וזאת על מנת להבטיח את הפיצוי הנדרש בגין כריתת העצים, טרם ביצוע פעולת הכריתה, ובתנאי שההיטל יינתן בנטיעת עצים בסביבת האתר.

סעיף 9 – תנאים נוספים ברישיון העתקה

בסעיף זה מוצע לקבוע תנאים ייחודיים לרישיונות להעתקת עצים: מועד ההעתקה ויעדה, ליווי מקצועי בזמן ההעתקה וההכנה הנדרשת לעץ לצורך העתקתו בצורה המיטבית. ואימות הצלחת העתקה בסיומה ועמידה בנדרש.

כתבי לעיל את הטעות שבמדד זה: **Commented [9יב]** המאפשר לכל מי שרוצה להקטין ניקוד של עץ לפגוע בצמרתו ולהוריד את הניקוד מ- 5 ל-1 ואפילו ל-0 עי השחתה. מדד לא מייצג ולא אמין. יש לחזור למדד הישן או לקבוע משהו אמין ומייצג

סעיף 10 - נטיעה חלופית

לפי סעיף 15א(ב) לפקודה, ברישיון כריתה יקבע פקיד היערות כי על בעל הרישיון לנטוע, במקום ובמועד שעליהם יורה, עץ או עצים אחרים במקום העץ הבוגר או האילן המוגן שייכרת, שערכם שווה לערך העץ הבוגר או האילן המוגן כאמור. מונח זה קרוי בפקודה "נטיעה חלופית". באותה הוראה נקבע כי במקרה בו סבר פקיד היערות כי בשל תנאים סביבתיים או נסיבות מיוחדות לא ניתן לבצע נטיעה חלופית, יקבע בתנאי הרישיון כי על בעל הרישיון לשלם היטל כספי בשיעור ובאופן כפי שנקבע לפי הסעיף הקטן האמור.

מוצע לקבוע את הנוסחה לחישוב ערך הנטיעה החלופית, בהתאם למנגנון חישוב בין-לאומי המאפשר מדידה של ערכו של העץ לפי מדדים קבועים: ערך מין העץ, גודל העץ, מצבו הבריאותי ומיקומו במרחב. בשל הבדלים ביולוגיים, הותאמה נוסחה ייחודית עבור עצים ממשפחת הדקליים, המחושבת עפ"י גובהו של העץ ולא עפ"י קוטרו. עוד מוצע לקבוע כי פקיד יערות לא יורה על נטיעה חלופית של עץ ממין פולש שכן מינים אלה גורמים לנזקים למערכות הטבעיות, לתשתיות, לחקלאות ולאדם. מוצע לקבוע כי הסכומים הקבועים בסעיף יעודכנו אחת לשנה, בהתאם לשיעור עליית המדד.

סעיף 11 – פטור או הפחתה מנטיעה חלופית

כאמור, בסעיף 15א(ב) לפקודה קבועה חובתו של פקיד יערות לקבוע את ערך הנטיעה החלופית במסגרת רישיון הכריתה. בסעיף קטן(1ב) נקבע כי אף האמור בסעיף קטן (ב), השר, לאחר התייעצות עם השר להגנת הסביבה ובאישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, רשאי לקבוע, בהתאם לתכליות של בקשות לרישיון כריתה של אילן מוגן או עץ בוגר, לנסיבותיהן ולתועלותיהן הציבוריות והסביבתיות, סוגי מקרים שבהם יינתן פטור מנטיעה חלופית או מתשלום היטל כספי או סוגי מקרים שבהם יוטל חיוב בנטיעה של עץ או של עצים אחרים בערך נמוך מערך העץ הבוגר או האילן המוגן. מונחים אלה קרויים בפקודה "נטיעה חלופית מופחתת" או "היטל כספי מופחת".

בסעיף זה מוצע לקבוע פטור מנטיעה חלופית או מהיטל כספי, ברשימה סגורה של מקרים חריגים, כלהלן:

1. כאשר העץ מת - וזאת מאחר שלעץ מת אין כל ערך והאינטרס הציבורי הוא בסילוקו מהמרחב.
2. כאשר העץ ניטע בנטיעה זמנית - על פי רוב, תכלית הנטיעה הזמנית היא שמירה על קרקע מפני פלישה וונדליזם, במקרים שבהם הקרקע מיועדת לצורכי פיתוח. הפטור נועד להבטיח שנטיעה חלופית לא תהווה חסם או שיקול לביצוע נטיעה זמנית וזאת, לאור האינטרס הציבורי המובהק בנטיעות זמניות בשטחים שאינם מפותחים.
3. כאשר העץ הוא ממין פולש ישנו אינטרס ממשי בסילוקו מהמרחב הציבורי באופן מידי וללא דיחוי ולכן, מוצע להקל על ביצוע הכריתה ולא להוסיף חסמים.
4. כאשר העץ אושר לכריתה במסגרת הכשרה חקלאית - במטע חקלאי העצים ניטעים מטעמים עסקיים וכלכליים על מנת לגדל ולשווק תוצרת חקלאית ולכן, אין כל הצדקה

בחייב החקלאים בנטיעה חליפית. האמור מקבל משנה תוקף בשים לב להיקפי הכריתה כאשר מדובר בהחלפת מטע שלם ובהשלכות הכלכליות של קביעת נטיעה חליפית במקרים אלה.

5. כאשר העץ אושר לכריתה במסגרת תכנית שנתית של קק"ל או רט"ג לצורך דילול יערות וחורשות - התוכנות השנתיות של קק"ל ורט"ג נועדו לשמור על בריאות היערות והמערכות הטבעיות. כריתת עצים הינה חלק אינטגרלי מפעולות אלה והיא חיונית וחשובה לבריאות היערות ושמורות הטבע ולכן, בנסיבות אלה, אין כל הצדקה בחייב בנטיעה חליפית.

6. כאשר העץ אושר לכריתה במסגרת תכנית למניעת שריפות - במקרים אלו האינטרס הציבורי הינו שמירה על חיי אדם מפני שריפות ולכן מוצע לפטור את המבקש מנטיעה חליפית.

7. כאשר העץ אושר לכריתה במסגרת חוק מקרקעי ציבור (פינוי קרקע), התשמ"א-1981 – מדובר במקרים בהם עץ ניטע בקרקע ע"י גורמים שלא החזיקו בה כדין. בנסיבות אלה, אין זה מוצדק לחייב את בעל הקרקע, שמבקש להשיב את המצב בקדמותו, בעלויות הכרוכות בנטיעה חליפית.

כמו כן, ניתנה בידי פקיד היערות האפשרות להפחית את שווי הנטיעה החליפית הנדרש, מקום בו העץ נמצא בחלקה שבה עד שתי יחידות מגורים או במגרש המיועד לבניית עד שתי יחידות מגורים. הרציונל במתן שיקול דעת להפחתת שווי הנטיעה החליפית בנסיבות אלה הוא הצורך להגיע לתוצאה מידתית, מקום בו מדובר בכריתת עץ בחצר של בית פרטי או דו משפחתי וזאת, בשים לב לכך ששווי הנטיעה החלופית יכול להגיע לסכום משמעותי של עשרות אלפי שקלים עבור כל עץ. לכן, כאשר אדם פרטי מבקש להוסיף, למשל, ממ"ד לביתו הפרטי, ישנה הצדקה להפעיל שיקול דעת ולא לחייב אותו בדווקנות ובאופן אוטומטי בנטיעה חלופית בשווי מקסימלי.

הסעיף קובע כי ערך הנטיעה החלופית המופחתת לא יעלה על ערך שווים של שלושה עצים, שמאפייניהם פורטו בסעיף. זאת משום שערך זה משקף את האיזון בין הצורך להחזיר את הנוף הירוק שייגדע בעקבות הכריתה לבין הרצון שלא להטיל על הפרט עלויות כספיות גבוהות.

סעיף 12 – היטל כספי

כאמור, בסעיף 15(ב) לפקודה נקבע כי נקבע כי במקרה בו סבר פקיד היערות כי בשל תנאים סביבתיים או נסיבות מיוחדות לא ניתן לבצע נטיעה חלופית, יקבע בתנאי הרישיון כי על בעל הרישיון לשלם היטל כספי. בסעיף 15(ה)1) לפקודה נקבע כי השר, לאחר התייעצות עם השר להגנת הסביבה ובאישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, יקבע הוראות, בין היתר בעניין האופן שבו יחשב פקיד היערות את ערכו של אילן מוגן או עץ בוגר, לעניין נטיעה חלופית, וכן – בהסכמת שר האוצר – שיעור ההיטל הכספי שישולם אם לא ניתן לבצע נטיעה חלופית, אופן ומועד תשלומו, דרכי הצמדתו ודרכי גבייתו של ההיטל הכספי.

בסעיף זה מוצע לקבוע כי במקרים בהם ראה פקיד היערות שלא ניתן לבצע נטיעה חלופית, יקבע בתנאי הרישיון כי על בעל הרישיון לשלם היטל כספי שגובהו שווה לערך הנטיעה

החלופית לפי תקנות 10 או 11(ב). סעיף זו נועדה למצבים בהם, למשל, גודל המגרש המיועד לבינוי או אופי הבניה המתוכנן בו, אינם מאפשרים ביצוע נטיעות בהיקף הנדרש.

סעיף 13 – ערובה למתן רישיון

בסעיף 15א(ד) לפקודה נקבע כי אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מסמכותו של פקיד היערות להתנות מתן רישיון כריתה או העתקה לפי סעיף 15(א) בהפקדת ערובה על ידי בעל הרישיון להבטחת עמידתו בתנאי הרישיון או מסמכותו לקבוע תנאים אחרים ברישיון לפי אותו סעיף.

בסעיף 15א(ה)(4) לפקודה נקבע כי השר, לאחר התייעצות עם השר להגנת הסביבה ובאישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, יקבע הוראות לעניין סעיף זה, בין היתר בעניין הוראות ותנאים לעניין גובה ערובה כאמור בסעיף קטן (ד), תקופתה, תנאיה, הצמדתה ואופן תשלומה. במקרים בהם תנאים למתן הרישיון עתידיים להתבצע רק לאחר ביצוע הכריתה או במקרים של העתקת עץ, בהם נדרש טיפול בעץ גם לאחר העתקתו, ייתכן שבעל הרישיון יידרש להפקיד ערובה לביצוע התנאים עליהם התחייב, בדגש על ביצוע הנטיעה החלופית שעל פי רוב, מתבצעת בפועל זמן רב לאחר כריתה העץ.

בסעיף זה מוצע להסדיר את המנגנון לדרישת ערבות בגובה ערך הנטיעה החלופית או ערך ההעתקה, כך שהיא תאפשר לפקיד היערות לגבות ערבות גם בעבור שימורם של עצים שעלולים להיפגע במסגרת פעולות הכריתה. מאחר והערבות נועדה להבטיח את שימורם של עצים, בסביבה בה מתבצעת כריתה ובנסיבות שמטבען מעמידות את העצים המיועדים לשימור בסכנה מוגברת, הסעיף המוצעת תאפשר לפקיד היערות לדרוש ערובה שגובהה לא יעלה על כפל שווי הנטיעה החלופית של העצים לגביהם ניתן רישיון כריתה, או על כפל שווי הנטיעה החלופית של העצים שאינם מיועדים לכריתה באותו שטח, לפי הגבוה מביניהם.

סעיף 14 – פרסום החלטות לתת רישיון

לשם ביסוס מנגנון של שק יפות ציבורית בקבלת ההחלטות וכדי לאפשר לציבור להגיש השגות על החלטה בבקשה למתן רישיון, כאמור בסעיף 15 המוצע, מוצע לקבוע בסעיף זה כי כל החלטה לתת רישיון כריתה או העתקה תפורסם לידיעת הציבור באתר האינטרנט של פקיד היערות האזורי שנתן את הרישיון או באתר המשרד, למשך 14 ימים, בטרם כניסתה לתוקף. הסעיף מונה את הפרטים שיפורסמו לציבור ובהם: סוג הרישיון – כריתה או העתקה, מין העץ ומיקומו, הנימוק המרכזי למתן הרישיון, תנאי הרישיון, מועד תחילת תוקף הרישיון ומועד פקיעתו. יצוין כי כבר משנת 2012, כל החלטה בדבר מתן רישיון כריתה מפורסמת באתר המשרד. הניסיון שנצבר בהקשר זה מלמד כי הפרסום מנגיש את המידע לציבור הרחב ומאפשר לציבור להגיש השגות על ההחלטות.

יחד עם זאת מוצע לקבוע כי במקרים בהם קיימת סכנה מיידית לציבור והצורך בסיכול הסכנה אינו מאפשר מתן שהות להגשת התנגדויות, רישיון הכריתה ייכנס לתוקפו באופן מיידי. החלטת פקיד היערות לדחות בקשה להיתר כריתה נדרשת להיות מנומקת, אך הנימוקים מועברים למבקש בלבד ואין צורך בפרסום ההחלטה המנומקת במלואה באתר האינטרנט.

סעיף 15 – השגה על החלטת פקיד יערות אזורי

בסעיף זה מוצע להסדיר את מנגנון ההשגה ואת לוחות הזמנים להגשת ההשגה ולטיפול בה מטרת הסעיף היא לאפשר לכל הרואה עצמו נפגע מהחלטה של פקידי יערות אזוריים, הפועלים ברשויות המקומיות, במשרד החקלאות ופיתוח הכפר, בקק"ל וברטי"ג, להגיש השגה, עוד טרם כניסת הרישיון לתוקף, לפקיד היערות הממשלתי אשר מתווה את מדיניות שימור העצים ואמון על הנחייתם המקצועית של פקידי היערות האזוריים.

בהתאם לקבוע בסעיף 15(1) לחוק בתי המשפט לעניינים מנהליים, התש"ס – 2000, על החלטת פקיד היערות הממשלתי בהשגה, ניתן להגיש עתירה לבית המשפט לעניינים מנהליים.

סעיף 16 – ביטול או התלייה של רישיון

בסעיף זה מוצע להבהיר את סמכותו של פקיד היערות הממשלתי לבטל או להתלות רישיון במקרה בו תנאי הרישיון הופרו או שהרישיון הונפק בניגוד לכללים, לחוק או לתקנות אלה, וזאת אף ללא הגשת השגה, ובלבד שניתן לבעל רישיון הזדמנות לטעון בפניו את טענותיו.

סעיף 17 – תכנית עבודה שנתית של הקרן הקיימת לישראל והרשות לשמירת הטבע והגנים

פקידי היערות אזוריים שהוסמכו ע"י השר מקרב עובדי קק"ל, שהינה הגוף המנהל את מקרקעי הייעור ומקרב עובדי רטי"ג, שהינו הגוף המנהל את שמורות הטבע והגנים הלאומיים, מנפיקים רישיונות כריתה לשם ביצוע פעולות ממשק צומח מעוצה, בשטחים המנוהלים על ידם. על מנת לאפשר בקרה ושקיפות על רישיונות הכריתה שמנפיקים פקידי היערות המוסמכים בגופים אלה, נקבע כי כל גוף יגיש, מידי שנה, לאישור פקיד היערות הממשלתי תכנית עבודה שנתית המפרטת את הפעולות הכרוכות בכריתה או בהענקת עצים המתוכננות לשנה שאחריה. התכנית תיבחן ותאושר ע"י פקיד היערות הממשלתי ותפורסם לציבור באתר המשרד ובאתרי האינטרנט של קק"ל או רטי"ג. זאת בתנאי שתינתן לציבור האפשרות להגיש ערר לאחר אישור פקיד היערות הממשלתי.

סעיף 18 – רישיון לפי תכנית עבודה של רשות מקומית

בסעיף זה מוצע לקבוע כי רשות מקומית אשר הוסמך בה פקיד יערות אזורי, תגיש מעת לעת ובהתאם לצורך תכנית המפרטת את פעולות הפיתוח המתוכננות להתבצע על ידה וכרוכות בכריתה או העתקה של עצים. התוכנית תיבדק ותאושר ע"י פקיד היערות הממשלתי והיא תפורסם באתר המשרד, תוך שמתאפשרת לציבור האפשרות להגיש ערר לאחר אישור התכנית. לאחר אישור התכנית ועל פיה, ניתן יהיה להנפיק רישיונות התואמים את האמור בה, בהתאם להתקדמות הביצוע של התוכנית והצרכים של הרשות. תוכניות עבודה בקרבת עצים רישיונות הכריתה שיתנו בהתאם לתוכנית יפורסמו לציבור באתר הרשות.

סעיף 19 - דין וחשבון

בסעיף זה מוצע לקבוע את חובתן של קק"ל, רטי"ג והרשויות המקומיות להן פקידי יערות אזוריים, לפרסם לציבור בכל שנה דין וחשבון על פעולותיהם בנושא כריתת עצים וזאת, בהתאם לתכנית העבודה השנתית שאושרה להם בשנה הקודמת. הפרסום יהיה באתרי האינטרנט של קק"ל, רטי"ג או הרשות הרלוונטית ויכלול את פירוט כל רישיונות הכריתה שהונפקו בהתאם לתוכניות.

סעיף 20 - אגרות

בסעיף זה מוצע לקבוע מדרג של ארבע רמות תשלום ביחס לאגרה הנלווית להגשת בקשה לרישיון כריתה וזאת בניגוד למצב הקיים היום, בו נהוגה אגרה אחידה. המדרג תלוי בכמות העצים עבורם מבוקש רישיון כריתה ומשקף את היקף הטיפול הנדרש בכל בקשה בהתאם לכמות העצים. מוצע לפטור את קק"ל ורט"ג מתשלום אגרה בעת הנפקת רישיונות שנעשית במסגרת ביצוע התוכנית השנתית לפי סעיף 17 וכן לקבוע כי אגרה בעד רישיונות המונפקים ע"י פקידי יערות אזוריים, שהינם עובדי רשות מקומית, תופקד לקופת הרשות המקומית.

סעיף 21 – סייג לתחולה

מוצע לקבוע כי חוק זה לא יחול על כריתה לפי תקנות היערות (רישיון כריתה והובלה לעצי הדר ועצי אבוקדו או חלקיהם), תשפ"ב-2022, שנועדו להסדיר את המנגנון לקבלת רישיון לכריתה בנסיבות ייחודיות שמתקיימות רק במטעי הדרים ואבוקדו.

סעיף 22 – ביטול תקנות

בשל פרסומו של חוק זה, מוצע לבטל את תקנות היערות הקיימות. להלן נוסח התקנות המבוטלות, שהותקנו לראשונה בשנת 1926 (התוספות הושמטו).

השם הקצר

1. תקנות אלו תיקראנה תקנות היערות.

מי רשאי לתת רישיון

2. פקיד היערות, או מי שהוסמך לכך בכתב על ידיו, רשאי ליתן רישיון, לכלול בו תנאים, להוסיף עליהם או לשנותם וכן לבטל את הרישיון, להתלותו או לסרב לתתו.

טפסי רישיונות ותנאיהם

3. רישיונות ינתנו בטפסים המפורטים בתוספת הראשונה לתקנות אלו ויחולו עליהם הוראות פקודת היערות ואותם התנאים המפורשים ברישיון.

אגרות

4. אגרות הרישיונות תשולמנה מראש, לפי שער התשלומים המפורט בתוספת השניה לתקנות אלו:

בתנאי שיכול פקיד יערות המוסמך ליתן רישיונות עפ"י סעיף 2 למחול על אגרות אלה, כולן או מקצתן, כל מקום שיתברר שאותה מחילה היא ראויה ורצויה בשים לב על מצבו של המבקש.

תוצרת יערות המשמשת לצרכי מסחר

5. אסור לשום אדם לירות, למצות, להפוך לחומר אחר או להוציא כל תוצרת יערות מאדמות-יער שהן קנין היחיד לצרכי מסחר אלא עפ"י רשיון שניתן ע"י פקיד יערות, בטופס ה' שבתוספת הראשונה לתקנות אלו ולאחר תשלום האגרות שנקבעו בתוספת השנייה לתקנות אלו.

בקשה לרישיון

6. בקשה לרישיון לכריתת עצים (להלן – בקשה), תוגש בכתב על ידי בעל הקרקע.

פרטי הבקשה

7. בבקשה יצוינו לגבי הקרקע פרטים אלה: -

(א) האזור בו היא נמצאת;

(ב) שטחה;

(ג) סוגי העצים הגדלים עליה;

(ד) מספר הגוש והחלקה;

(ה) שטח הכריתה;

(ו) היקף הכריתה;

(ז) מועד הכריתה;

(ח) המטרות לשמן נוצלה הקרקע במשך השנה האחרונה.

מסמכים שיצורפו לבקשה

8. לבקשה יצורף נסח רישום מקרקעין מאושר על ידי לשכת רישום מקרקעין, או אישור מאת עירייה, מועצה מקומית, מועצה אזורית או מוכתר המעידים על בעלות המבקש על הקרקע.

טופס לבקשה

9. פקיד היערות כאמור בסעיף 2, רשאי לקבוע טופס לבקשה ולכלול בו פרטים או דרישות נוספות.

סעיף 23 - תחולה

מוצע כי תחולתו של סעיף זה יהיה בתוך 30 ימים מיום פרסומו.

סעיף 24 – הוראת מעבר

מוצע לקבוע הוראת מעבר לעניין רישיונות כריתה והעתקה שנתנו טרם כניסתם לתוקף של חוק זה כך שרישיונות אלה יעמדו בתוקפם עד תום המועד שנקבע בהם.

חלק ג: הצעות חוק חדשות

הצעת חוק הגנת מסדרונות אקולוגיים במרחב החקלאי, התשפ"ב-2022

- | | | |
|--------|----|---|
| מטרה | 1. | מטרתו של חוק זה היא עיגונם ושיפור תפקודם של שטחים חקלאיים כמסדרונות אקולוגיים במדינת ישראל. |
| הגדרות | 2. | "מסדרון אקולוגי" – שטח פתוח שאורכו גדול מרוחבו, שאינו נתון לשינויים תדירים במרחב ובזמן, ושמוחבר בין שני אזורים טבעיים;
"קישוריות" – מידת העבירות של שטח לבעלי חיים;
"שטח חקלאי" – כהגדרתו בחוק ההתיישבות החקלאית (סייגים לשימוש בקרקע חקלאית ובמים), תשכ"ז-1967, למעט שטח מרעה טבעי;
"אי פליחה" – זריעה בשדה ללא עיבוד;
"התמרת שטחים" – עיבוד שטח טבעי לשטח חקלאי;
"המשרד" – המשרד להגנת הסביבה;
"הרשות" – הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים כהגדרתה בחוק גנים לאומיים;
"השר" – השר להגנת הסביבה;
"חוק גנים לאומיים" – חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998.

התקנות
תקנות |
| התקנות | 3. | משרד הגנת הסביבה בהיוועצות עם משרד החקלאות וגורמים מקצועיים, יקבע בוועדה תקנות אשר תגדרנה אילו שטחים חקלאיים צריכים להיות מוסבים למסדרונות אקולוגיים, ומהן הדרישות הפרטניות לכל תא שטח לצורך הסבה. |

אולי מעט כללי: צריך לבחון: Commented [SB10]

הסדרת שטח
חקלאי שהוא
מסדרון
אקולוגי

4. שטח חקלאי שיוגדר על-ידי המשרד כמסדרון
אקולוגי, יהיה כפוף לתקנות שיקבעו על-ידי
הוועדה של המשרד.

5. המשרד יהיה רשאי לדרוש מבעל הקרקע להתאים
את השטח החקלאי בהתאם לתקנות כמצוין
בסעיף 6(ג) ולתת תגמול לחקלאים שהסבו את
שטחם, אם ראה שהנסיבות מצדיקות זאת.

Commented [SB11]: מה הרציונל שרוצים להגיד בתקנות הללו?

Commented [12R11יב]: חשוב לקבוע את זה באמת בחוק
•לכלול תחת הנקודות לשאול גורמי מקצוע

Commented [SB13]: לא בכל מצב מוצדק תגמול אם לוקחים להם את השטח? יש פגיעה רצינית בקניין. לא מדובר למעשה בהפקעה?

Commented [14R13יב]: וואי זה סעיף הזה תשמעי. גם הפגיעה בקניין, אבל מה זה "הנסיבות מצדיקות זאת" ממש עמום וכללי. צריך לשאול גורמי מקצוע.

6. סמכויות ותפקידי המשרד יכלולו:

(א) מיפוי והגדרה של שטחים חשובים לקיומם של מסדרונות אקולוגיים;

(ב) עריכת תכנון מפורט של שטחים חקלאיים שהוגדרו שטחים חשובים לקיומם של מסדרונות אקולוגיים. התכנון יעשה בשיתוף פעולה עם בעלי העניין בשטח, לרבות גופים ממשלתיים, גורמים חקלאיים, רשויות מקומיות וכן כל גורם אחר שיש לו זיקה מהותית לשטח;

(ג) השר ינסח תקנות המחייבות הפיכת שטח חקלאי למסדרון אקולוגי תוך היוועצות עם גורמים מהמשרדים המנויים בס' 5 וגורמים מומחים, לרבות נציגי גופי סביבה וחוקרים ומדענים העוסקים בתחומים מתאימים. התקנות יאושרו על-ידי וועדת הפנים ואיכות הסביבה ויכללו:

(1) הימנעות מהתמרת שטחים טבעיים בעלי חשיבות אקולוגית לשטחים חדשים לחקלאות;

(2) בקרה ותכנון ביחס למיקום של מאגרי מים וביוב ואופן בנייתם בהתאם לצרכי מסדרון האקולוגי;

(3) הפחתת שימוש בחומרי ריסוס, בדגש על שטחי השוליים של השדות החקלאיים;

(4) שימור קרקע חקלאית על-בסיס צומח טבע ארצישראלי/טכניקות אי-פליחה;

(5) הצבת גידור ידידותי ועונתי המאפשר מעבר לבעלי חיים;

(6) צמצום בנייה חקלאית וקביעת מיקום לבנייה חקלאית נדרשת תוך התחשבות בהשפעתם על המרחב האקולוגי, תאורה, רעש ותחזוקת המבנה;

(7) הימנעות מהקמת מבנים חקלאיים סמוך לנחלים ולעורקי ניקוז;

Commented [SB15]: זה חוזר על הנאמר בסעיף 3. לא הבנתי את הסדר.

Commented [16R15]: נכון

Commented [SB17]: מה זה שטחים חשובים? שטחים שגורמים מקצועיים החליטו שראוי שיוסבו.

Commented [SB18]: לא יקרה בחיים

Commented [SB19]: זה לא קשור להפיכת שטח חקלאי למסדרון אקולוגי אלא זה מלכתחילה לא ליצור שטח חקלאות במקום של מסדרון אקולוגי. יכול להיות בעייתי, נשמע שבסוף לא יהיו שטחים חקלאיים. צריך ללמוד האם כל שטח נחשב אקולוגי? איך מחלטים?

Commented [20R19]: צריך לעשות שיעורי בית... זה נראה לי צריך באמת להיות שילוב רציניים בנושא הזה... זה נראה לי צריך באמת להיות שילוב של השניים – גם מלכתחילה לא ליצור, וגם הפיכה למסדרון שטחים חקלאיים קיימים.

Commented [SB21]: נשמע לי שזה לא אמור להיות בסדר הזה. צריך שיהיה היגיון איפה מכניסים כל דרישה.

Commented [SB22]: מי יאכוף זאת?

Commented [SB23]: מה?

Commented [24R23]: הם חרטטו בביטחון בטירון?

Commented [SB25]: האם לא הכרחי שיהיו מקורות מים ליד מבנים חקלאיים: לבחון עם איש מקצוע.

Commented [26R25]: לא בטוחה שזה הכרחי. ההשקיה היא בלתי תלויה

(8) תמרוץ חקלאות שאינה מבוססת על חממות;

(9) גיבוש מתווים ייחודיים ופרטניים המותאמים לתאי שטח אקולוגיים שונים.

7. המשרד ייוועץ עם משרד החקלאות והרשות באופן שוטף.

8. חובת
היוועצות עם
משרד
החקלאות
הסמכות המנהלית של המשרד מכוח חוק זה לבצע את כל התפקידים המנויים בס' 5 לחוק, תהיה בכפוף לחובת היוועצות שוטפת עם משרד החקלאות.

9. וועדה
מקצועית
השר ימנה וועדה מקצועית בת חמישה חברים וזה יהא הרכבה:

(א) נציג המשרד לחגנת חסבי;

(ב) נציג משרד החקלאות ופיתוח הכפר;

(ג) המדען הראשי ברשות;

(ד) חבר הוועדה המדעית-מקצועית של מליאת הרשות שהוא מומחה בתחום האקולוגיה;

(1) לצורך סעיף זה, "מומחה" יוגדר כאדם שהוא בעל תואר שלישי בתחום זה ומכהן כחבר סגל במוסד אקדמאי בישראל בתחום זה.

(ה) נציג ציבור בעל מומחיות בתחום האקולוגיה, לפי המלצת הגופים המנויים בחלק א' לתוספת לחוק ייצוג גופים ציבוריים שעניינם בשמירת איכות הסביבה (תיקוני חקיקה), התשס"ד-2002.

10. הוועדה תקבע את נוהלי עבודתה וסדרי דיוניה, ככל שלא נקבעו על-ידי השר בתקנות.

11. לא ימונה לחברי הוועדה המקצועית מי שהורשע בעבירה פלילית או בעבירת משמעת שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן בוועדה, או שהוגש נגדו כתב אישום או קובלנה בעבירה כאמור וטרם ניתן פסק דין סופי או החלטה סופית בעניינו.

Commented [SB27]: ללמוד למה

Commented [יב]: 28R27 עוד שאלה שרלוונטי לשים בצד.

Commented [SB29]: מאוד כללי

Commented [SB30]: איך אוכפים דבר כזה?

Commented [יב]: 31R30 באיזה נושאים?

Commented [SB32]: כנ"ל

Commented [יב]: 33R32 צריך פשוט לקבוע פרק זמן. נניח אחרת לחציון או אחת לשנה.

Commented [SB34]: מה תעשה הוועדה?

Commented [יב]: 35R34 תשמעי זה הזיה מה שקורה פה.

Commented [SB36]: רלוונטי? כמה כאלו יש?

Commented [יב]: 37R36 חחחח אלון טל אולי וזהו

12. הנציגים בוועדה המקצועית שמונו לפי סעיף 9, ימונו לתקופה של ארבע שנים, ורשאי השר להאריך את תקופת כהונתם לתקופת כהונה נוספת, ובלבד שלא יכהנו יותר משתי תקופות כהונה רצופות.

13. הפסקת כהונה לפני תום תקופת כהונה :

(א) חבר הוועדה המקצועית יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו, בהתקיים אחד מאלה :

(1) הוא התפטר במסירת כתב התפטרות לשר ;

(2) הוא חדל להיות עובד המשרד הממשלתי או הגוף אותו הוא מייצג בוועדה המקצועית ואם הוא נציג ציבור- הוא נתמנה לעובד המדינה.

(ב) השר רשאי להעביר חבר הוועדה המקצועית מכהונתו לפני תום תקופת כהונתו אם חבר הוועדה נעדר בלא סיבה מוצדקת משלוש ישיבות רצופות של הוועדה או מיותר ממחצית הישיבות שקיימה במהלך שנה אחת.

(א) לא ימונה ולא יכהן כחבר הוועדה המקצועית מי שעלול להימצא, במישרי או בעקיפין, באופן תדיר, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כחבר הוועדה לבין עניין אישי שלו או תפקיד אחר שלו;

(ב) חבר הוועדה המקצועית לא יטפל במסגרת תפקידו בנושא שעלול לגרום לו, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כחבר הוועדה לבין עניין אישי שלו או תפקיד אחר שלו;

(ג) נודע לחבר הוועדה המקצועית כי הוא עלול להימצא במצב של ניגוד עניינים כאמור בסעיף קטן (ב) יודיע על כך ליושב ראש הוועדה ולא יטפל בנושא כאמור באותו סעיף קטן.

(ד) בסעיף זה –

"בעל עניין" – כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

"טיפול" – לרבות קבלת החלטה, העלאת נושא לדיון, נוכחות בדיון, השתתפות בדיון או עיסוק בנושא מחוץ לדיון.

"עניין אישי" – לרבות עניין אישי של קרובו, עניין של תאגיד שהוא או קרובו בעלי עניין בו, או עניין של גוף שהוא או קרובו הם מנהלים או עובדים אחראים בו.

"קרוב" – בן זוג, הורה, הורה של הורה, בן או בת זוג, אח או אחות וילדיהם, חותן, חותנת, חם, חמות, כלה, נכד או נכדה, לרבות חורגים או כל אדם אחר הסמוך על שולחנו.

החלטותיה של הוועדה המקצועית יפורסמו באתר האינטרנט של המשרד והרשות.

מעמדת של
מסדרונות
אקולוגיים

16.

שטח חקלאי המוגדר כמסדרון אקולוגי:

(א) שטח חקלאי אשר יוגדר כמסדרון אקולוגי ויעמוד בסטנדרטים המותקנים בתקנות יוגדר בתוכנית מתאר ארצית כ"מסדרון אקולוגי" ולא ישונה ייעודו למשך תקופה של כשבע שנים או לחלופין באישור גורם מוסמך של המשרד;

(ב) המשרד יודיע בכתב לבעל השטח החקלאי או למחזיק בו כי השטח הוגדר כמסדרון אקולוגי על כל המשתמע מכך וכרוך בכך;

(ג) הכריז המשרד ששטח חקלאי מוגדר כ"מסדרון אקולוגי", תירשם על כך הערה בפנקסי המקרקעין, תימסר הודעה על כך לוועדה המחוזית לתכנון ולבניה וההכרזה תפורסם ברשומות;

(ד) המשרד ינהל רישום של שטחים חקלאים אלו ויבצע מעקב פרטני באשר לתחזוקת השטח החקלאי, בהינתן ויותאם למסדרון אקולוגי;

(ה) רצה אדם למכור שטח חקלאי שהוא מסדרון אקולוגי או להעבירו בדרך אחרת, יודיע על כך מראש למשרד;

(ו) תוך שלושה חודשים מיום קבלת ההודעה כאמור בפסקה (ה) רשאי המשרד לבצע בקרה/הערכה מחודשת של השטח החקלאי; ולאחר מכן, רשאי בעל השטח החקלאי למכור אותו או להעבירו בדרך אחרת לאחר שהוא או המחזיק בו מסר למשרד בכתב את שמו ומענו של הקונה או של המקבל.

Commented [SB38]: למה 7 שנים ומי יבחן אחרי 7 שנים?

Commented [SB39]: יש לתת אפשרות להתנגד, יש לפצות. כאמור מעין הפקעה.

Commented [40R39]: צודקת לגמרי. נראה שיש בהמשך מנגנון ערר

Commented [SB41]: מסדרונות אקולוגיים

Commented [SB42]: השטח

Commented [SB43]: מה אמור לעשות עם השטח אותו אדם שהסבו לו את השטח החקלאי למסדרון אקולוגי? אולי צריכה להיות אפשרות של מעין הפקעה מוסדרת, קנייה של המדינה. נשמע לא ריאלי.

Commented [SB44]: מה המטרה?

ועדת ערר 17. (א) המשרד יקים ועדת ערר של שלושה, מהם שניים שימנה השר שלא מתוך המשרד ושופט, או מי שכשיר להיות שופט, שימנה שר המשפטים להיות יושב ראש הועדה;

(ב) הרכב ועדת הערר:

(1) שופט;

(2) נציג משרד החקלאות;

(3) מומחה כמוגדר בסעיף 9(ד1).

(ג) חבר **הועדה** הערר ימונה לתקופת כהונה אחת של שבע שנים.

סמכויות ועדת הערר 18. (א) לדון ולהחליט בערר על החלטה של **הועדה** המקצועית המנויה בסעיף 9.

19. הרואה עצמו נפגע מההחלטות המפורטות להלן, רשאי לערור עליהן לפני ועדת הערר, שתדון ותחליט בעניינו:

(א) הודעה ששטח חקלאי פלוני הוא "מסדרון אקולוגי";

(ב) קביעת גבולות השטח המוגדר כ"מסדרון אקולוגי";

(ג) דרישות ההתאמה להמרת השטח החקלאי ל"מסדרון אקולוגי" כפי שהוגדרו בסעיף 6(ג).

בקרה 20. הרשות תהיה אמונה על **וידוא** אכיפת התקנות כפי שנקבעו על-ידי משרד החקלאות.

21. הרשות תפיק דו"חות תקופתיים על כלל השטחים החקלאיים המוגדרים כמסדרונות אקולוגיים אשר ישקפו תמונת מצב עדכנית באשר לתחזוקת המסדרונות האקולוגיים.

ניסוח לא טוב ויש להבהיר את תפקיד הוועדה. **Commented [SB45]:**

(א) השר להגנת הסביבה ימנה **מפקחים** מבין עובדי הרשות או עובדי המשרד להגנת הסביבה, שיהיו נתונים להם הסמכויות בפרק זה, כולן או חלקן, לשם פיקוח על ביצוע ההוראות לפי חוק; בלי לגרוע מכלליות האמור, **לפקחים** שמונו לפי סעיף 58 לחוק **גנים לאומיים** יהיו נתונות הסמכויות המנויות בפרק זה;

(ב) השר להגנת הסביבה רשאי להסמיך מפקחים מבין עובדי המדינה שאינן עובדי המשרד להגנת הסביבה, בסמכויות לפי חוק זה, כולן או חלקן, לשם ביצוע ההוראות לפי חוק זה;

(ג) על מפקחים שמונו לפי חוק זה יחולו **הוראות סעיף 59 לחוק גנים לאומיים**, בשינויים המחויבים;

(ד) לא יתמנה אדם למפקח פרק זה אלא אם כן התקיימו בו כל אלה:

(1) הוא לא הורשע בעבירה אשר מפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה הוא אינו ראוי, לדעת השר, לשמש כמפקח;

(2) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי חוק זה, כפי שהורה השר;

(3) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים, כפי שהורה **השר**.

Commented [SB46]: מפקחים או פקחים?

Commented [SB47]: ניסוח

Commented [SB48]: מיהם ומהם ואיפה הם עובדים פיזית בפועל

Commented [SB49]: מה יש שם

Commented [50R49]: סעיף על הענקת סמכויות שוטר לפקחים

Commented [SB51]: או שקובעים מה התנאים או שלא אומרים

סמכויות
פיקוח
23. (א) בלי לגרוע מהוראות סעיף 6(ג), לשם פיקוח על ביצוע ההוראות לפי חוק זה, רשאי מפקח, לאחר שהזדהה בהתאם לאמור בסעיף 21:

(1) לדרוש מחקלאי שהתאים את שטחו למסדרון אקולוגי למסור לו את שמו **ומענו** ולהציג בפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו;

(2) לדרוש מכל אדם למסור לו כל ידיעה או מסמך שיש בהן כדי להבטיח ביצוע הוראות חוק זה או להקל על ביצוען;

(3) להיכנס לכל שטח חקלאי, בכל עת **סביר**, ובלבד שלא ייכנס למקום המשמש למגורים **על פי צו של בית משפט**.

(ב) כל האמור לעיל **בכפוף** לעקרונות המנהל התקין וחובות הרשות בדין.

24. **מפקח לא יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי סימן זה, אלא בעת מילוי תפקידו, ובהתקיים שניים אלה:**

(א) הוא עונד באופן גלוי תג או לובש מדים, המזהים את תפקידו; הוראה זו לא תחול לגבי פעולה של מפקח שיש לקיימה באופן סמוי;

(ב) יש בידו תעודה החתומה בידי השר או מי שהסמיך לכך, המעידה על תפקידו, שאותה יציג על פי דרישה.

שונות
25. תחולה ותוקף – חוק זה ייכנס לתוקפו החל מ_____

Commented [SB52]: מה זאת אומרת מגורים על פי צו? אם זה לא על פי צו?

Commented [SB53]: לא בטוחה שצריך לומר את זה.

Commented [SB54]: לא מתאים לי בסדר של הדברים. אולי צריך לבוא למעלה.

דברי הסבר

בניגוד למדינות רבות בעולם, בישראל אין תכנית סטטוטורית שייעודה העיקרית היא הקמת מסדרונות אקולוגיים ברמה הארצית. מסדרון אקולוגי הוא רצף של שטחים פתוחים המייצרים קישוריות בין שטחים טבעיים **ומאפשרים קיום של מחזורי חיים**

שלמים ומעבר של מגוון רחב של אורגניזמים. הקישוריות הזו הכרחית בשביל להבטיח את קיומם של מינים לאורך זמן. אם שמורות טבע יתקיימו כאיים המנותקים אחד מהשני, לא יתקיים מעבר של בעלי חיים, צמחים ואורגניזמים ביניהן אשר צריכים לנוע לפי אורח חייהם וקצבם. בנוסף, אוכלוסיות מבודדות שיכולת התנועה שלהן מוגבלת, מאופיינות במגוון גנטי נמוך וכן יותר רגישות למחלות ולשינויים בתנאי הסביבה. כתוצאה מכך, אוכלוסיות מבודדות הן יותר פגיעות ונתונות בסכנה גבוהה יותר להכחדה.

אתגר השמירה על המגוון הביולוגי בישראל הוא משמעותי נוכח תוכניות הבנייה המועצות במדינה לאור צפיפות אוכלוסין גבוהה והרצון לפיתוח מואץ. לכן, מטרת החוק הינה קידום תכנון בנייה באוריינטציה של שימור טבע וממשק של שטחים פתוחים הידיוותיים לסביבה, כדי לשמור על המגוון הביולוגי בישראל בשים דגש על השטחים החקלאיים במדינת ישראל.

חוק זה גובש בשים לב לכך שבאזורים רבים ברחבי ישראל, מסדרונות אקולוגיים רבים נשענים על שטחי חקלאות. אולם, בשטחים חקלאיים נעשים פעולות הפוגעות ביכולתם של בעלי חיים לעבור בין המסדרונות השונים כגון הקמת גדרות בלתי עבירות לבעלי-חיים, הקמת חממות וריסוסים שונים הפוגעים במינים המקומיים לשגשג במרחבים הפתוחים.

כיום, ישנה פגיעה מגמתית בצביון הישובים החקלאיים, ופגיעה ניכרת בקרקעות חקלאיות הנובעת מחוק הותמ"ל. החוק נועד לתמרץ את משרד החקלאות ואת האוכלוסייה החקלאית להכיל תקנים אשר יתאימו את השטחים החקלאיים למסדרונות אקולוגיים כתנאי הגנה מפני שינויי ייעוד נוספים וגורפים של קרקע חקלאית בותמ"ל.

הצעת חוק לתיקון פקודת היערות (שינוי שם – חוק הגנת העצים וראש מנהל העצים) –

התשפ"ב-2022

1. תיקון שם החוק
פקודת היערות תיקרא מעתה חוק הגנת העצים, התשפ"ב – 2022.
2. תיקון סעיף 2
בפקודת היערות³⁶ (להלן – הפקודה), בסעיף 2, במקום "פקיד היערות" יבוא "ראש מנהל העצים".

³⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197.

הצעת חוק לתיקון פקודת היערות (כינון צו של שר החקלאות) – התשפ"ב 2022

הוספת סעיף 1. לאחר סעיף 14 לפקודת היערות, יבוא:
14א

על השר לחדש את צו ההגנה על אילנות מוגנים מתוקף
סמכותו בסעיף 14 מידי שנה; ככל שלא חודש הצו, יסביר
השר לוועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת את הסיבה
לאי חידושו.

דברי הסבר

פקודת היערות מגדירה כעצים מוגנים את עצי הזית והחרוב, וכן כל אילן המוגן בצו אשר
בסמכות שר החקלאות להוציא, מכוח סעיף 14 לפקודת היערות. צו שכזה נקבע לראשונה
בשנת 1997, כאשר נמנו בו 68 סוגים ומינים של עצים מוגנים.

מכיוון שאין כיום צו בר-תוקף, ולמעשה הצו האחרון שיצא פג בשנת 2017 ומאז
לא חודש, אין כיום הגנה על עצים צעירים שטרם הגיעו לסטטוס של עץ בוגר כהוראתו
בחוק, למעט זית וחרוב כאמור. המשמעות של כך הינה שעצים מסוימים שבעבר חסו תחת
הגנת החוק – ובהם ארז, אשל, אלון, מיני פיקוס ומיני שיטה – אינם זוכים עוד להגנה,
אלא בהיותם בוגרים. חשוב לציין כי קצב גדילת העץ תלוי בסוג העץ, ולכן ייתכן שיידרשו
שנים רבות עד שסוגי עצים שצומחים באיטיות יגיעו למעמד המוגן של עץ בוגר.³⁷

הצעת החוק מטרתה לעגן מנגנון חוקי, אשר יפקח על כינון צו כאמור על ידי שר
החקלאות, מכוח הסמכות המוקנית לו בחוק. בהצעה מוצע כי על השר יהא לחדש את צו
ההגנה על אילנות מוגנים מידי שנה, וככל שלא יעשה כן, יהיה עליו לתת דין וחשבון לוועדת
הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, כגורם מפקח.

³⁷ יהודה טרואן, רגולציה של כריתת עצים במרחב הבנוי, *מרכז המחקר והמידע של הכנסת* (2019), עמ' 9.

הצעת חוק לתיקון פקודת היערות (חובת מעקב אחר נתונים) – התשפ"ב 2022

תיקון	סעיף	בפקודת היערות, האמור בסעיף 25א יהא תחת סעיף קטן 25(א).
25א		
הוספת	סעיף	לאחר סעיף 25(א), יבוא :
25(ב)		

על השר להעביר דיווח שנתי על אודות הנתונים שנאספו כאמור בסעיף קטן (א) לוועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת.

דברי הסבר

איסוף נתונים קבוע ושיטתי והנגשתם לציבור מהווים את הבסיס לשקיפות, וליכולת הציבור להיות שותף בתהליכי קבלת החלטות, לערער על החלטות רגולטוריות, ולבקר אותן, כחלק מעקרון שלטון העם במדינה דמוקרטית. יתרה מכך, איסוף המידע חיוני כדי לאפשר לרגולטור עצמו לטייב את הליכי עבודתו.

כיום, קיימות מספר מגבלות בתהליך איסוף הנתונים ובמערכות המחשוב, אשר מונעות מפקיד היערות גישה למכלול הנתונים.³⁸ מטבע הדברים, היעדר מסד נתונים מרכזי פוגע ביכולתו של פקיד היערות להפיק נתונים על הפיצוי הנופי שנקבע ברישיונות ועל הביצוע בפועל, וכך מונע ממנו לנהל מעקב שיטתי בתחום זה. בתשובה לשאלת מרכז המחקר והמידע של הכנסת, השיב פקיד היערות כי עלות הקמת מערכת מחשוב חדשה מוערכת ב-350,000 שקלים חדשים.

הצעת החוק מציעה מנגנון אכיפה, שיחייב את השר להקצות לעניין משאבים כאמור, כדי שיוכל לדווח באופן שוטף לוועדת העבודה והרווחה של הכנסת. באופן זה, יוקם מסד נתונים מקיף אשר ייעל את עבודת הגורמים השונים, יאפשר לציבור שקיפות ובקרה, וכן יסייע בהסקת מסקנות לעתיד.

³⁸ יהודה טרואן, רגולציה של כריתת עצים במרחב הבנוי, **מרכז המחקר והמידע של הכנסת** (2019), עמ' 29.

הצעת חוק לתיקון פקודת היערות (אכיפה) – התשפ"ב 2022

הצעת חוק לתיקון פקודת היערות (אכיפה) – קביעת כמות הפקחים בחוק כיחס מסוים. איזה יחס? לשאול את ישראל גילון.

איפה מעוגנת סמכות הפקחים להפעיל את מרותם? לא נראה שהיא מעוגנת בחקיקה – גם במסמך של המ.מ. וגם במאמר של יפעת הולצמן-גזית אין על זה מידע.

הצעת חוק לתיקון פקודת היערות (סכום הקנסות) – התשפ"ב 2022

בפקודת היערות, לאחר סעיף 17א יבוא :

הוספת סעיף
ב17

א. תשלום קנס לפי פקודה זו יהא תלוי בערך החליפי של העץ הנפגע לפי סעיף 5 לפקודה, ויחושב לפי האמור בסעיף קטן (ב).

ב. תשלום הקנס יחושב כסכום הקנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן – חוק העונשין), ובנוסף פיצוי לפי שווי העץ, שייקבע על ידי פקיד היערות האזורי; **פקיד היערות יגיש את הערכת השווי...**

ג. לעניין קביעת שווי העץ, רשאי פקיד היערות האזורי להתייעץ עם ארגוני חברה אזרחית.

בסעיף 17(1), במקום האמור בו, יבוא :

תיקון סעיף 2.
17

כל העובר על הוראה מהוראות סעיף 5 יאשם בעבירה ויהא צפוי למאסר שנים-עשר חודש או לקנס כאמור בסעיף 17ב או לשני העונשין כאחד, ונוסף על כך יוכלו לצוות עליו לשלם אותם תשלומי נזק, ככל שיורה בית המשפט.

Commented [55]: מרגיש לי שצריך לקבוע פה משהו מבחינה פרוצדורלית, שידגיר לפקיד היערות מסגרת זמנים בה עליו להגיש את הערכת השווי.

לשאל את ישראל גילון

הצעת חוק לתיקון חוק התכנון והבנייה (הגנת עצים בוגרים) – התשפ"ב-2022

הוספת
סעיף
(12)200

בחוק התכנון והבנייה, תשכ"ה-1965, לאחר סעיף 200(11), יבוא:

200(12). תכנית המגנה על עצים בוגרים.

דברי הסבר

סעיף 200 לחוק התכנון והבנייה עוסק במצבים בהם לא יראו קרקע כנפגעת אם נפגעה על ידי הוראה שבתוכנית הנמנית עם אחת ההוראות המפורטות בסעיפים הקטנים של סעיף 200, ובלבד שהפגיעה אינה עוברת את תחום הסביר בנסיבות העניין ואין זה מן הצדק לשלם לנפגע פיצויים.

חוק זה מציע להוסיף לגדרי החוק תכנית שמגנה על עצים בוגרים, כאשר המטרה היא שבמצבים בהם ערכה של קרקע יורד בשל הוראה שבתוכנית המגנה על עצים בוגרים, לא יוכלו אנשים פרטיים לתבוע עיריות בגין ירידת ערך של הקרקע שלהם. כך, עיריות ומועצות מקומיות לא יחששו לקדם תוכניות הגנה על עצים מחשש לתביעה.

Commented [56יב]: באחת מפגישות הסטטוס דב אמר שיש לו חומרים לשלוח לנו על זה. אולי זה יסייע בעיבוי דברי ההסבר או בדיוקם.

הצעת חוק לתיקון פקודת היערות (קריטריונים להעתקה) – התשפ"ב-2022

	בפקודת היערות, לאחר סעיף 15 (ד) יבוא :	הוספת סעיף 15 (ה)
דברי הסבר	15 (ה). מדי שנה ישקול שר החקלאות את הקריטריונים בעניין העתקת עצים בהתאם למסד הנתונים הרלוונטי לאותה השנה לפי סעיף X.	

הצעת חוק לתיקון פקודת היערות (מניעת ניגוד עניינים של פקיד היערות) – התשפ"ב-
2022

הוספת	בפקודת היערות לאחר סעיף 29 יבוא :	
סעיף		
29א	בפקודת היערות האמור בסעיף 29 יהא תחת סעיף קטן 29 (א).	דברי הסבר
סעיף 29	29א. שר החקלאות יתקין תקנות אשר יעודכנו מדי X שנים	
הוספת	פקיד היערות יועסק על-ידי משרד החקלאות מקדח ולא על-ידי הארץ ומפקדיו הוגר מפקח .	
סעיף 29 (ב)	האזוריים.	

הצעת חוק לתיקון פקודת היערות (הכשרת פקיד היערות) – התשפ"ב-2022

דברי הסבר

הוספת
סעיף 15ב

בפקודת היעירות לאחר סעיף 15א יבוא :

15ב (א). פקיד היעירות יפרסם **מדי X** שנים תקנות מקצועיות לגיזום וניהול עצים הנטועים בשטחים ציבוריים ופרטיים.

15ב (א1). רשות שתפעל לפי התקנות בסעיף קטן (א), חזקה כי פועלת באופן סביר.

הצעת חוק לתיקון פקודת היעירות (מניעת גיזום משחית ע"י עיריות) – התשפ"ב-2022

דברי הסבר